

Ozioma Jesu Kristi Lẹke Kẹ

Matiu

Dọn De Ẹ

Ndi Mụ Jizos' Kraisti

¹ Onwan wu Ẹkukwo wẹ gi gba ndi mụ Jizosi, nwa Defidi, nwa Ebrahim.

Gha Ebrahim D'e ru Defidi

² Ebrahim wu nedi Aziki, Aziki wu nedi Jekopu, Jekopu wu nedi Juda le umune-e-ikennyẹ. ³ Juda wu nedi Perẹzi le Zera. Nne mụ ni wẹ wu Tama. Perẹzi wu nedi Hez'ronu, Hez'ronu wu nedi Aram, ⁴ Aram wu nedi Aminadabu, Aminadabu wu nedi Nashonu, Nashonu wu nedi Salumonu, ⁵ Salumonu wu nedi Buzi, nne Buzi wu Rehabu. Buzi wu nedi Obedi, nne Obedi wu Rutu. Obedi wu nedi Jese. ⁶ Jese wu nedi eze wu Defidi.

Gha Defidi D'e ru Ogen Wẹ Gi Weri Wẹ Si Ali Babilonu

Eze wu Defidi wu nedi Solomonu, hun nne ẹ [te] wu nwunye Yuria. ⁷ Solomonu wu nedi Rehobuam, Rehobuam wu nedi Abija; Abija wu nedi Asa, ⁸ Asa wu nedi Jehoshafati; Jehoshafati wu nedi Joram—hun wuzi Jehoram; Joram wu nedi Uzia. ⁹ Uzia wu nedi Jotam, Jotam wu nedi Ahazi; Ahazi wu nedi Hezikaya. ¹⁰ Hezikaya wu nedi Manase, Manase wu nedi Emosi; Emosi wu nedi Josaya. ¹¹ Josaya no mu Jekonaya (hun wu Jehoyakin) le umune-e-ikennyẹ—ogen wẹ ke wẹ gi wepu wẹ ali wẹ, we wẹ si ali Babilonu.

Gha Ogen Wẹ Gi Weri Wẹ Si Ali Babilonu D'e Ru Ogen Kraisti

¹² Oge ọ wẹ gi wepụguu ọ wẹ si Babilonu, Jekonaaya nọ mu Shiatelu, Shiatelu wu nedị Zerubabelu, ¹³ Zerubabelu wu nedị Abiyudu, Abiyudu wu nedị Eliyakim, Eliyakim wu nedị Azo, ¹⁴ Azo wu nedị Zadoku, Zadoku wu nedị Akim, Akim wu nedị Elayudu, ¹⁵ Elayudu wu nedị Eleaza, Eleaza wu nedị Matani, Matani wu nedị Jekopu, ¹⁶ Jekopu wu nedị Josefu, di Meri—onye hun mu Jizosi, hun w'a kpọ Kraisti hun wu “Onye Ahun Osolobue Tume.”

¹⁷ Ya wu, agbo ọ wẹ ile gha oge Ebrahim d'e ru oge Defidi wu agbo mmenọ; gha oge Defidi d'e ru oge ọ wẹ gi we ọ wẹ si alị Babilonu wu agbo mmenọ; gha oge ọ wẹ gi wesi ọ wẹ Babilonu d'e ru oge Kraisti wu agbo mmenọ.

Omumu Jizos' Kraisti

¹⁸ Enina ke ọ wẹ don mu Jizosi wu Mezaya: e kwerole ọ wẹ ni nne e wu Meri jenko d'a lu Josefu. Kanị, ni ọ wẹ d'a nogbama nke di-le-nwunye, Meri a turuguo ime ghahani iken Mmon-nso. ¹⁹ Makeni Josefu hun 'ya ni 'ya jenko d'a lu wu onye ezi-omume leni o choni n'o gbe ifenren ye e ihun id'enya ihian ile, o no bu e obi n'o sikọ d'e kpechan a nzuzue. ²⁰ Kanị, oge o gi e ro ihienni, o no ro nro. Ime nro hu, o no hun mmon-ozu Di-nwonni-enyi k'o bia d'e kunrun e, si, “Josefu nwa Defidi, atule egun; luma Meri, makeni nwa o ri ime e gha aka Mmon-nso bia. ²¹ O jenko d'a mu okennyee; i jenko d'a kpọ nwa hu Jesu/Jizosi* makele iya jenko d'a zuofuha ndi nke e ime njo ọ wẹ.”

²² Ihien ndini ile me keni ọ wẹ gi mezu ihien Onye-nwonni-enyi ku ghahani onye-amuma: o si, ²³ “Lee e, okpoho keleni marin okennyee jenko d'a tu ime, mu okennyee; ọ wẹ jenko d'a kpọ nwa hu ‘Imanuelu’, ya wu, ‘Osolobue son enyi nodi’.”

* **Isi Nke Mbụ:21** Ani efanni wu Onye-nzuopuha.

²⁴ Ogen Josefụ gi tenhin, ọ nọ mę ihien mmon-ozì Dinwõnni-ęnyi gwa a. Ọ nọ luma Meri; ²⁵ kanị, aranhinnì wę nke di lę nwnyę d'e ru ogen o gi mụgụu okęnyę ibuzọ a ahun. Josefụ nọ kpọ a Jizosì/Jesu.

Isi Nke Ebuo

Ndị Ahun Gha Azuun Owuwa-ęnya-anwun Bịa

¹ Wę mụ Jesu imę obodo Bętulęhem hun rị azuun Judia ogen Herodu gi wu eze. Ogen hu, ndi marin ihien kokise rị e ku nọ gha alı rı azuun owuwa-ęnya-anwun bia Jerusalem, ² a ju ajuju, si, “Elebe ke onye hu wę mụ nke ohun hun wu eze ndi Ju rı? Makeni, ęnyi a hunle kokishia ku oku e k'ọ puha ogen ęnyi gi rı alı rı azuun owuwa-ęnya-anwun; ęnyi bia d'e fe e.”

³ Ogen eze wu Herodu gi nu ihienni, obi eruzini 'ya lę ndi Jerusalem ile alı. ⁴ Ọ nọ kpogbama ndi-isi nchu-egan lę ndi-nkuzi Iwu, ju wę, si, “Elebe ke wę de ni iya ke wę jenkọ d'a nọ mụ Mezaya, Onye Hu Osolobue Tume?”

⁵ Wę nọ za, si, “Bętulęhem hun rı Judia rọ, makeni onye-amuma de, si,

⁶ ‘Bętulęhem hun rı imę Juda, ezioku rọ ni i wu obodo mę ekerę imę ndi okiki Juda; kanı onye-okiki jenkọ d'a gha imę i puha, hun jenkọ d'a ki ndi nke m wu ndi Izrelu.’ ”

⁷ 'Ya Herodu nọ kpọ ndi hu marin ihien kokise rı e ku, gi nzuzue ju wę ogen wę gi hun kokise hu. ⁸ 'Ya ọ nọ zi wę jęn Bętulęhem, si, “Jen ni; chokenme ni nwata hu. Onu hun a, bia ni d'a gwa m, ni mme lę enwen m jęnzi d'e fe e.”

⁹ Ogen wę gi nuchanringuu ihien eze ku, wę nọ jęnme ebe wę jenkọ! Kokise hu nọ puhazi, du wę ru Bętulęhem; e ru wę ebe nwata hu rı, ọ nọ wuzo. ¹⁰ Ogen wę gi hun kokishia hu, ighoghọ nọ jun wę obi. ¹¹ Ogen wę gi banye imę ulọ hu, hun nwata hu lę nne e wu Meri, wę nọ sekpu,

fe nwata hu. 'Ya we no topu ekpa we buche ihien nanranni ri ichen-ichen, ye e goru le frankisensi le maa.

¹² Make ni Osolobue a dole we eka-ntin ime nro si 'e kinle azuun d'e kunrun Herodu, we no ghasi uzo ozo lashi ali we.

Josefu E Gi Nzuzue We We Gbasi Ijptu

¹³ Ogen we gi lamaguu, mmon-ozu Di-nwonni-enyi no bia d'e kunrun Josefu ime nro, si a, "Lihio oto! Weri nwata hu le nne e gbasi Ijptu; nodi ni ebahun d'e ru ogen m jenkwo d'a gwa i, make ni Herodu e buguwo a obi n'o jenkwo d'a cho nwata hu keni o gbu e."

¹⁴ 'Ya Josefu no lihi, gi ime uhinhin weri nwata hu le nne e si Ijptu. ¹⁵ We no nodi ebegu d'e ru ogen Herodu gi nwun. Onwan ke ihien ahun Di-nwonni-enyi gi onye-amuma ku gi mezu, ni "Ime Ijptu ke m gha kpouha nwa m."

Herodu A Si We Gbu Umeka

¹⁶ Ogen Herodu gi hun ni ndi hu marin ihien kokise ri e ku e meole e ero, eje-olulu no bume e. O no zi ndi hun o zi, we no jen d'e gbupu umeka-ikennye ile ri Betulehem le ali ndi hu nokunmen'e, ikennye ndi hun ri ahua ebuo le ndi keleni ru ahua ebuo—ogen ndi ahun marin enya kokise gwa a ni ya ke we hun ya wu kokise k'o gha gbakwo ogen, me ihieni o me.

¹⁷ 'Ya ke we gi mezu ihien Osolobue gi onye-amuma wu Jerimaya ku, si,

¹⁸ "We nu olu ohu ime obodo Rama,
o hu a kwan—e goo ntan, e goo imon.
Rechelu ro—o ri a kwan umu a;
o nini we huhu a,
make ni a nwunchanringwo we."

A Gha We Ijptu Lua

¹⁹ Ogen Herodu gi nwunhungu, mmon-ozì Di-nwonnienyi nò bìa d'e kunrun Josefù imè nrò imè alì Ijìptu, ²⁰ sị a, “Lihi, weri nwata hụ lẹ nne ẹ si alì Izrelu, make ni ndi ri a cho ni we gbu nwata hụ a nwungo.” ²¹ O nò tenhin, weri nwata hụ lẹ nne ẹ si alì Izrelu.

²² Kanị, ogen o gi nù ni Akilahusu rikin eze nedi ẹ wu Herodu, a ki Judia, egun anin'a jèn ebèhù. A doguzi w'a eka-ntin imè nrò, o nò si egbere Galili. ²³ O nò jèn d'e biri imè obodo w'a kpò Nazareti. Erià ke ihien ahun ndi-amuma ku, si, “We jenkò d'a kpò a onye Nazareti!” gi mezu.

Isi Nke Eto

Ozi Jonu Hun E Me Mirin-Chuku Zi

¹ O ru, Jonu hun e me mirin-Chuku nò faha ime atụ Judia, a hi,

² “Roghari ni, make ni Ali-eze elu-igwee a riguo nsue!”

³ Jonuni wu onye hu onye-amuma wu Azaya ku oku ẹ ogen o gi si,

“Olu onye ohu ri a han ime atụ,

a si,

‘kwa ni ni Di-nwonnienyi uzò;

memè ni uzò a n'o zinrin’.”

⁴ Ewuru we gi enenren anu w'a kpò kamelu* memè ke Jonu e yi; akpukpo-anu ke we gi memè akpukpo-ukun ẹ; ihien-oriri ẹ wu igurube lẹ mirin-enwun ri ofia.

⁵ Ndi Jerusalem lẹ ndi Judia ile lẹ ndi obodo ile nokunme Iyi Jodani hu e jèn d'e kunrun ẹ. ⁶ We hu e kupuha njo we, o hu e me we mirin-Chuku ime mirin Jodani.

⁷ Kanị, ogen o gi hun ndi bu oda ime ndi itu-Farisi lẹ ndi itu-Sadusi ke we ri a bìa n'o me we mirin-Chuku ahun o ri e me, o nò si we, “Igunrun agwo! Onye si unu gba

* **Isi Nke Eto:4** “anyinnyan-mkpukpukè”

ni iwe le onuma Osolobue lalani oso?! ⁸ Mkwọ ni nwan mkpuru ghoji ni onu e roghariguo; ⁹ atukwole ni enwen unu ntu, a si, 'Ebrahim wu nedi enyi nu!' Makeni, m ri a gwakwo onu, Osolobue jenko d'a saeka gha omuma ndini wepuha ni Ebrahim umu." ¹⁰ "Anyun a rigwole nwan ukun osisi, e che: osisi owule mileri ezigbo mkpuru, e gbutu w'e tuye okun. ¹¹ Mmewen gi mirin-mmaka e me unu mirin-Chuku, unu gi a ghoji ni unu e roghariguo; kale onye hun lala m azuun ka m iken ohunma-ohunma—erudeni m onye hun jenko d'e bu akpukpo-uku a—o jenko d'e gi Mmon-nsọ le okun me onu mirin-Chuku. ¹² Ihien o gi a fuchan oka ri a eka: o siko d'a fuchanpu oka ile ri ebe o no a kukpo oka a, kpompuchanrin oka a ye ebe o buto oka, kpongbamazi efifia oka buche ime okun hu we ghaleni e ri-eka e tinyun."

Jonu E Me Jizosi Mirin-Chuku

(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ 'Ya Jizosi no gha Galili bia Iyi Jodani d'e kunrun Jonu ni Jonu me e mirin-Chuku. ¹⁴ Jonu te juaju, si Jizosi, "Mme te furu ni m bia ni me m mirin-Chuku, kani 'yu bia nwan d'e kunrun m?"

¹⁵ Jesu no si, "Hapu a n'ọ ri erira kikenni; o furu ni enyi mezukwama ihien ile Osolobue cho." 'Ya Jonu no kweri me e mirin-Chuku.

¹⁶ Jonu e megwu Jizosi mirin-Chuku, hun Jizosi gi hu ghaguu ime mirin pula, elu-igwee no kpupun'a ideminzi; o no hun Mmon Osolobue k'o gi udi nduru hidanla, bia ebe o ri, bekwasị a.

¹⁷ Idumuzi, olu no gha elu-igwee si, "Onwan wu ezi Nwa m; ihien e a sukoka m."

Isi Nke Ẹnọ

Ekwensu A Nwan Jizosị

¹ 'Ya ke Mmọn-nso nọ duru Jizosị si ime atụ keni Ekwensu nwan a. ² Jizosị bu onu ukinkin le efinnai— ọrọgbọ akpu-uhuokin ọgunnai; omegu, ẹgun nọ gunma a. ³ 'Ya ke onye-onwunwan hu nọ bia, si a, "Omeni 'yu wu Nwa Osolobue, si omuma ndini henrinsonme ogbe bredi."

⁴ Kani Jesu nọ si a, "E deguo w'a ime Ekwensu-nso ni, 'Ihian a ra gi ihien-oriri suo a ri ndun, oku ile gha Osolobue onu puha ke we gi a ri ndun.' "

⁵ 'Ya ke Ekwensu nọ weri e si ime obodo nso wu Jerusalem, w'e tumekp'onunu Ulo-nso, ⁶ si a, "Omele iyw wu Nwa Osolobue, tuha enwen i ye ali. Makele, e deguo w'a ime Ekwensu-nso, si, 'O jenkọ d'e ye ndi mmọn-ozị e iwu banyen'i; we siko d'a pari i, amangbe y'a kpogburu omuma.' "

⁷ Jizosị nọ si a, "E deguoziwo w'a ime Ehuho-nso, si, 'Anwankwole Di-nwonnienyi wu Chuku i.' " ⁸ Ekwensu nọ werizi e si elu-ugu jen elu oda-oda, ghosikwama a alieze ile ri uwa le ogho we, ⁹ si a, "M k'e ye i ihien ndini ile, omeni y'e keni m isi ali."

¹⁰ 'Ya Jizosị nọ si a, "Ekwensu, puni m! Make ni, e deguo w'a ime Ekwensu-nso, si, 'Di-nwonnienyi wu Osolobue i k'i k'e keni isi-ali; iya suo k'i k'e fe.' "

¹¹ 'Ya ke Ekwensu nọ la Jizosị to, ndi mmọn-ozị nọ puha, yeme e ihien ri a mkpa.

Jizosị E Bidon Orun A Ime Galili

(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Ogen Jizosị gi nu ni e buguo we Jonu che ime ulongan, o nọ si Galili. ¹³ O nọ gha Nazareti ri ime Galili pu, jen d'e biri ime obodo Kapanom hun rizi Galili, ehụ mirin

Galili, ẹgbere Zẹbulonu lẹ Naf'tali — ¹⁴ keni ihien onye-amuma wu Azaya ku mezu. Azaya si,

¹⁵ “Alì Zẹbulonu lẹ alì Naf'tali,
hun risonme ọzo ‘Ohimin’ —
we fetuguu Iyi Jodani;

Galili we ile ri,
alì ndi wuleni ndi Ju jun!

¹⁶ Ndi bi ime ishi
a hunole oken ukpe;
ukpe e nwunmeguoni
ndi bi alì onyinyon-onwun.”

¹⁷ Jizosi no gha ogen hu zime ozi, a si, “Roghari ni, makeni Alì-eze Osolobue a riguo nsue!”

*Jizosi A Kpo Ndi Okun-Azun Enọ
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Ogen Jizosi gi ghako mkpenren mirin Galili, o no hun umune-ikennyẹ ebuo, Saimonu (hun w'a kpo Pita) lẹ Anduru nwenẹ ẹ, ebe we ri a tu oga e ye ime mirin ahun, (makeni we wu ndi a kun azun). ¹⁹ O no si we, “Sonme ni m, m jenko d'e me unu wuru ndi a kaha ihian rike azun.”

²⁰ We no na oga we to ozigbo, sonme ẹ.

²¹ Ogen o gi jenshi ihun, o nozi hun umune ebuo ozo, Jemisi nwa Zebedi lẹ Jonu nwenẹ ẹ; uwe lẹ nedi we ri ime ugbo, e donzi oga we. O no kpo we ebubu. ²² We no lato ugbo-mirin hu ni nedi we, sonme ẹ ozigbo.

*Jizosi A Kuzi, O Zi Ozioma, O Gwo Orja
(Luk 6.17-19)*

²³ Jesu no ghagbari Galili ile, a kuzi ime ulo-ofufe ndi Ju, e zi ozioma Alì-eze, a zuo emu lẹ orja ile ri ichen-ichen ri a kuni we. ²⁴ Ya ke otiti ẹ no ghagbari alì Siria ile; we no wehe n'ẹ ndi ile emu ri a ku, ndi bu orja ichen-ichen lẹ ndi ihien ri a turu, ndi ibobo lẹ ndi oro lẹ ndi eje-mmon

rì imẹ wẹ—ọ nọ zuọ wẹ. ²⁵ Igunrun hi-ogbe nọ gha Galili lẹ obodo iri hụ nọgbamanị wụ Dikapolisi, lẹ Jerusalem lẹ Judia lẹ nftetu Iyi Jodani sọnmẹ ẹ.

Isi Nke Isẹn

Nkuzi Jizọsị Nọ Elu Oke Kuzi

¹ Ogen Jesu gi hụn igunrun ihian hụ, ọ nọ si enu oke; ọ nọdigụ ali, 'ya ụmụ-azụun a nọ bia d'e kunrun ẹ.

Ndị Nke Wẹ Ka Mma

(Luk 6.20-23)

² Ọ nọ kuzimẹ wẹ, sị,

³ “Ngọzi rì nì ndị la enwẹn wẹ tọnì Osolobue imẹ mmon* , makeni Alì-eze elu-igwee wụ nke wẹ!

⁴ Ngọzi rì nì ndị hụn rì a kwanni, makeni wẹ jenkọ d'a rọkọ wẹ obi.

⁵ Ngọzi rì nì ndị hụn e welua enwẹn wẹ ali, makele wẹ sikọ d'e nwonrin uwa ile.

⁶ Ngọzi rì nì ndị ọ rì a gun nì ihien ile rì ke Osolobue don cho a,

a gun wẹ ke ihien-oriri lẹ ihien-orira — makeni, efọ jenkọ d'e jun wẹ.

⁷ Ngọzi rì nì ndị hụn e mẹ ebere, makele wẹ sikọ d'e mẹ ni wẹ ebere.

⁸ Ngọzi rì nì ndị obi wẹ rì ochan, makeni wẹ sikọ d'a hụn Osolobue.

⁹ Ngọzi rì nì ndị hụn e mẹ ni udon rì, makeni wẹ sikọ d'a kpọ wẹ ụmụ Osolobue.

¹⁰ Ngọzi rì nì ndị wẹ rì e kpokpo makeni wẹ rì e bi ke Osolobue don cho a, makeni Alì-eze elu-igwee wụ nke wẹ.”

¹¹ “Ngọzi wụ nke onụ wẹ gha a kpari unụ, e kpokpo unụ,

* *Isi Nke Isẹn:3 ...ndị wụ “igbennye” imẹ mmon.*

e gi ifiri m e buo unu udi eje-ihien ile ri ichen-ichen.

¹² Ghoghoh ni; efu 'ya suo unu usuo —
makele ugwo-orun onu hi-ogbe ime elu-igwee!
Makeni, erira ke we don kpokpo ndi-amuma ndi hun buni
unu uzo.”

Nnu Le Ukpe

(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ “Unu wu nnu uwa, kani owuni nnu asuozini usuo, eghan k'o jenko d'a don suomazi usuo? O nwonzini ihien owule we gi e e me, kama, w'a ma a e tuhu, a zogbume w'e.

¹⁴ Unu wu ukpe uwa. Obodo we tunye elu oke asaaka zueri. ¹⁵ Ozozu, ihian a ra mnyezikwo ukpe zueme e okpuru aferu, kama, w'e bu e e che enu ihien, keni ihian ile gi e legha uzo. ¹⁶ Mezikwoni ni erira: ni ni ukpe onu nwun hun ihian e legha, keni we hun orun-oma unu, gi e ja Nedi onu ri elu-igwee mma.”

Nkuzi Banyeni Iwu

¹⁷ “Erokwole ni ni m bia d'a kagbu Iwu Mozizi mobu ihien ndi-amuma de. Abiani m d'a kagbu we, kama, m bia d'e mezu we. ¹⁸ Makeni, m ri a gwa unu ezioku, d'e ru mgbe elu-igwee le uwa ghafe, o nwonni mkpuru-ekukwo owule mobu ihien we vinyede mkpuru-ekukwo, hun ri ime Iwu, hun jenko d'a ghafeni bu o mezuni—ke hun kacharin ntin. ¹⁹ Ya wu ni onye owule dan iwu ohu ime iwu ndini, kuzi ndi ozu erira, we siko d'a kpo a onye hun kacharin ekeru ime Ali-eze elu-igwee. Kani, onye hun e meni we, a kuzi we, we siko d'a kpo a oken-ihian ime Ali-eze elu-igwee. ²⁰ Ezioku ke m ri a gwa onu, mmani unu ka ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi uche Osolobue e me, onu asaaka banye Ali-eze elu-igwee.”

Nkuzi banyeni Ibu-olulu

²¹ “Ọnụ a nūgụọ nị wẹ sị ndị akan, ‘Egbule ni ọchụ; wẹ siko d’a ma onye ọwule gbu-ọchụ ikpe.’ ²² Kani, mmẹ le enwen m sị ọnụ nị wẹ siko d’a ma onye ọwule buni nwene ẹ olulu† ikpe; onye ọwule kpọ nwene ẹ iyi jenko Ọgwa Ndi-isi; ọkụn-mmọn rị e che onye ọwule kpọ nwene ẹ ‘Onye-nzuzu!’ ”

²³ “Yawu, omeni i rị e ye oyiye i ebahun w'a nodi e ye oyiye, y'a nọ ebẹhu nyanhan n'o nwon ihien i me, hun nwene i gi bu iwe i obi, ²⁴ la oyiye i to ebẹhu w'a nọ e ye oyiye, pu, iyu le nwene i suokingu, i kebe kinhen d'e ye oyiye i.”

²⁵ “Iyu le onye-ikpe i suokin egwa, ebe 'yu le 'ya keleni ru ogwa, amangbe o weri i ye oka-ikpe, oka-ikpe e weri i ye onye ewuru-ogi, a tu wẹ i ye ulo-ngan; ²⁶ M rị a gwa i ezioku, y'a saeka fuha d'e ru mgbe i kuguu ikobo ikpazuun wẹ be i.”

Nkuzi Banyeni Ughere

²⁷ “Unu a nūgụọ nị wẹ sị wẹ, ‘Agherele.’ ²⁸ Kani mmẹ le enwen m rị a gwa ọnụ nị onye ọwule lee okpoho enya, o la a enya, e meole mgba a ime obi ẹ. ²⁹ Omeni enya eka-nni i a han i e me njo, gupu a tuhu. O ka i mma nị mkpamkpa ehụ i ohu arizi a, kari nị wẹ tu ehio i ile ye okun-mmọn. ³⁰ Omeni eka-ihien i a han i e me njo, bepụ a tuhu. O ka i mma nị mkpamkpa ehụ i ohu arizi a, kari nị wẹ tu ehio i ile ye ime okun-mmọn.”

Nkuzi Banyeni Mkpechan

(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ “Wẹ sizikwo, ‘Onye ọwule kpechan nwunye ẹ jenko d'e ye ẹ ekukwo ghosi n'o kpechanole a.’ ³² Kani mmẹ le enwen m rị a gwa ọnụ nị onye ọwule kpechan nwunye ẹ,

† **Isi Nke Isen:22** mọbu: ...onye ọwule buni nwene ẹ olulu bu o nwonnihien nwene ẹ me.

wezuka ni nwunye e zo ukw ye ofia, ri e me e n'ọ zo okw ye ofia. Onye owule lu okpoho we kpechanguu na nwunye ihian.”

Nkuzi Banyeni Ikun-iyi

³³ “Ozo, onu a nuguozu ni we si ndi akan, ‘Ekunle Osolobue tu ntu; i jenkọ d'e me ni Di-nwonni-enyi ihien i kunn'e.’ ³⁴ Kani mme le enwen m si unu, ekunkwole ihien-owule, kaka. Ekunkwole elu-igwee, makeni 'ya wu ukpo Osolobue; ³⁵ ekunle uwa, makele 'ya wu ihien o gi a tukwasu uku a; ekunle Jerusalem, makeni 'ya wu obodo Eze uku hu; ³⁶ ekunkwole isi i, makeni y'e ri-eka gbehuto ntutu ohu n'ọ chanma uchana mọbu n'o gimẹ ngi. ³⁷ Sihu ‘Eghee’ mọbu ‘Mba’; ihien owule kari onwan gha eka Eje-onye hu bia.”

Nkuzi Banyeni Mmegwari

(Luk 6.29-30)

³⁸ “Unu a nuguo ni we si, ‘Onye tikpo ihian enya ohu, we tikpogwari a enya ohu; onye tikwon ihian eze ohu, we tikwongwari a eze ohu.’ ³⁹ Kama, mme le enwen m si i emegwarile onye me i eje-ihien. Kama, omeni ihian a ma i ora nti eka-nni, y'e bu azuun hun-ebọ zimen'e. ⁴⁰ Onye cho n'o kpe i narin i ewuru i yi ime, yezikwo a hun i yiye elu e. ⁴¹ Onye waye i olu n'i jen maili ohu, y'e son e jen maili ebọ. ⁴² Onye owule riu i ihien, y'e ye e; onye owule cho n'o zinarin i ihien, ajule.”

Inwe Ihien-osusuo Ndi-inenren I

⁴³ “Onu a nuguo ni we si, ‘I siko d'e nweriri ihien-osusuo ndi-oma i, ze izize ndi-inenren i.’ ⁴⁴ Kani mme le enwen m si unu ‘E nwe ni ihien-osusuo jenni ndi-inenren onu; e me ni ni ndi ri e kpokpo ni unu ekpere.’ ⁴⁵ Onwan siko d'a ghosi nke-esi ni onu wu umu Nedi unu hun ri elu-igwee. Makeni o me anwan a e tikpu ke onye-njo ke onye-oma;

o zi mirin e jenni ndi e me ihien o cho le ndi ghaleni e me ihien o cho. ⁴⁶ Makeni, emele ndi ihien i a suo suo ke ihien we a suo i, elee ugwo-orun k'i k'e nwonhen? Ele erira ke ndi a na ugwo-isi, ndi hu we gi njo marin, e me? ⁴⁷ Ozoji, omeni ndi nke i suo ke y'e kele, k'i gi mekarị ndi ozọ? Ele erira ke ndi kwerileni e me? ⁴⁸ Zu ni nwan oke ke Nedi unu hun ri elu-igwee don zu oke.”

Isi Nke Isin

Emekwole Ni We Hun I

¹ “Kpachanpukwo ni enya amamgbe ihien onu ri e meni Osolobue a wuru ni unu ri e me ni we hun unu; makeni unu me e, onu anarinkezi ugwo-orun eka Nedi unu hun ri elu-igwee.”

Nkuzi Banyeni Imeni Ndi-igbenye Ohunma

² “Ya wu, ogen owule onu ri e ye ndi igbenye ihien, akule ni egogo* rike ke ndi-ihunnai don e me ime ulo-ofufe le okp'uzo, keni ihian ile hun uzo ja we mma. M ri a gwa unu ezioku, a narinchanringuole we ugwo-orun we. ³ Kama, unu gha e ye ndi-igbenye ihien, anile ni eka-ekpen onu marin ihien eka-nni unu ri e me, ⁴ keni ihien unu me ni ndi-igbenye wuru ihien zuerini; ni Nedi unu hun a hun ihien zuerini ku onu ugwo.”

Nkuzi Banyeni Ekpere

⁵ “Ozoji, unu gha e me ekpere, emele ni ke ndi-ihunnai, makeni o suo we ni w'e turu ime ulo-ofufe le okp'uzo e me ekpere, keni ihian hun we. Ezioku ke m ri a gwa unu, a narinchanringuole we ugwo-orun we. ⁶ Kama, unu jenkoni d'e me ekpere, ban ni mmulo, gunma uzo, me

* *Isi Nke Isin:2* Egbuleni opi.

ekpere jenni Nedi onu hun we ghaleni e legha; Nedi unu hun a hun ihien zuerini siko d'a ku onu ugwo.”

⁷ “Kani unu gha e me ekpere, aghale ni e ku oku ohu, e kudonzi e noke ke ndi hun ghaleni e fe Osolobue don e me, makeni we ri e ro ni otutu-oku we ke we siko d'e gi nu ekpere we. ⁸ Anole ni nwan ke we, makeni Nedi onu a maringho ihien ri unu mkpa ni unu d'a rioma a.” ⁹ “Ya wu, e me ni nwan ekpere enina:

‘Nedi enyi hun ri elu-igwee,
we donme efan i nsu.

¹⁰ Ali-eze i ya bia d'a kima,

uche i ya me elu-uba, rike ke o don e me elu-igwee.

¹¹ Ye enyi ihien enyi jenko d'e ri tanni;

¹² gbaghari enyi eje-ihien ndi enyi me, noke ke enyi don gbaghari ndi hun me enyi eje-ihien.

¹³ Edule enyi ye ime onwunwan,
ka gbafuha enyi aka Eje-onye hu.’ ”

¹⁴ “Eghee, onu gbaghari ndi ozo eje-ihien we me unu, Nedi unu hun ri elu-igwee siko d'a gbagharizikwo onu;

¹⁵ kani, onunu unu agbagharini ndi ozo eje-ihien ndi we me unu, Nedi unu a gbaghariko unu eje-ihien ndi unu me.”

Nkuzi Banyeni Ibu-onu

¹⁶ “Ogen owule unu ri e bu-onu, eronmele ni ihun rike ndi ihunnai. W'e ronme ihun, keni ihian ile hun ni we ri e bu onu. Ezioku ke m ri a gwa unu, a narinchanringuole we ugwo-orun we.”

¹⁷ “Kama, onu gha e bu onu, te ni uden isi unu n'o den, fin ni ihun, onu a ha ntutu, ¹⁸ amamgbe w'a marin ni unu ri e bu onu, keni Nedi unu suo, hun we ghaleni a hun, marin; Nedi onu hun a hun ihien zuerini siko d'a ku unu ugwo.”

Aku-le-uba Hun Ri Elu-igwee

¹⁹“Akpatole ni ni enwen unu aku-le-uba ime unani, ebe ekika siko d'a saeka ripu a, ebe o siko d'a saeka gba nchara, ebe ohin siko d'a saeka gbukpo banye, zun. ²⁰ Kama, a kpato ni ni enwen onu aku-le-uba elu-igwee, ebe ekika jenkoleni d'e ri-eka ripu a, ebe o jenkoleni d'a no gba nchara, ebe ohin jenkoleni d'a saeka gbukpo. ²¹ Makeni ebe aku-le-uba unu ri, iya ke obi onu jenkoto d'a rizi.”

Ukpe Hun Zu Oke

²² “Enya wu ukpe hun ri ehụ. 'Ya wu, omeni enya unu ri iken, ehụ unu ile jenkoto d'e nwon ukpe. ²³ Kani, omele enya onu ari iken, ehịu unu ile siko d'a wu ishi-ishi. O me nwan ni ukpe hu ri ime unu wu ishi, ishi hu siko d'a kari eka!”

Odibo A Ra Saeka Fee Nna Ebuo

²⁴ “O nwonni onye a saeka e fe nna ebuo, makele, ohu k'a rikememe mkpa, hun-ebọ arikako a mkpa; mobu o wechanrin enwen e ye ohu, legberi hun-ebọ: y'a sakoto eka fe Osolobue le egho.”

Ehuele Uhue, Choguu Nke Osolobue

²⁵ “'Ya wu, m ri a gwa onu, ehuele ni uhue ihien unu jenkoto d'e ri mobu ihien unu siko d'a ra gi ri ndun mobu ihien unu jenkoto d'e yiye ehụ onu. Ele ndun ka ihien-oriri mkpa? Ele ehụ ka ekwa mkpa? ²⁶ Lekpode ni nnunu ndi hun e fehunmeni: w'a ra kun ihien mobu e we ihien ugbo mobu donme ihien ime oban, bu Nedi onu hun ri elu-igwee hu e ye we ihien-oriri. Ele unu ka we mkpa a ri? ²⁷ Onye ime unu siko d'a saeka gi uhue o ri e hue gi mgbahunme okuloku ohu tocheni? ²⁸ Ki hain onu gizi e hue uhue ihien unu jenkoto d'e yi? Lekpo ni ke obobo ri ime ofia don e sue: w'a ra run orun, w'a ra kpa ekwa; ²⁹ kani, m ri a gwa onu ni, ke Solomonu nwehanle ogho, o yini ihien owule rihan mma ke obobo ohu ime ndini. ³⁰ Omeni

Osolobue e yime efiḡia ri ogige ihien ri mma enina—efiḡia hun ri ndun tanni, eki fon e bu w'e che ime okun—o yimeko unu hun ka mma? Euu, ndi okukwe nta! ³¹ 'Ya wu, ehuele ni nwan uhue, a si, 'Ki enyi k'e ri?' mabu 'Ki enyi k'a ra?' mabu 'Ki enyi k'e yi?' ³² Ndi kwerileni, uwe a chu ihien ndini we, bu ezioku-ezioku, Nedi unu hun ri eluigwee a maringho ni ihien ndini ile ri onu mkpa; ³³ kama, chomagude ni Ali-eze Osolobue le ihien Osolobue cho, o siko d'e yezikwo unu ihien ndini ile.”

³⁴ “Ya wu, ehuele ni uhue banyeni ekile, makeḡi ekile siko d'e nwon nsongbu nke e; nsongbu uhuohin e zugo n'a.”

Isi Nke Eṣa

Ikin Ibe i Ikpe

¹ “Amale ndi-ozo ikpe amangbe Osolobue a ma i ikpe. ² K'i don han enen ke Osolobue siko d'a don han n'i. Eka i gi mayeni ihian ihien ke Osolobue jenkō d'e gi mayen'i.

³ Ki hain i gi a hun irinrin-nkun ri nwenē i enya, kanj y'a ra hun ogwe-nkun ri i enya? ⁴ Nani ke y'e donzi saeka si nwenē i, 'Ni m wepu i irinrin-nkun ri i enya' bu ogwe-nkun ri 'yu le enwen i enya? ⁵ Onye ihunna! Bu uzo wefu ogwe-nkun ri i enya, keni i hun uzo legha irinrin-nkun ri nwenē i enya ohunma mefu.”

Egile Ihien Ri Nso Gu Egu

⁶ “Eyekwole nkite ihien ri nso; atukwole ihien ri i mkpa yeni ezin, amangbe w'a zokpokpogu a, maye i ogun, ru i ehū.”

Rio, Cho, Du Eka

⁷ “Rio ni, we siko d'e ye onu; cho ni, unu siko d'a hun; du ni eka, we siko d'a kpopuni onu uzo. ⁸ Makeḡi onye owule rioni jenkō d'e nwonhen; onye owule choni siko d'a

hụn; wẹ siko d'a kpopuni onye owule du eka uzọ. ⁹ Onye ime onu jenkọ d'e ye nwa a akpuru-omuma omeni o riọ a bredi ¹⁰ mobu ye e agwo omeni o riọ a azun? ¹¹ 'Ya wu, omeni unu wu ndi njo marin ke unu don e ye umu onu ihien ri mma, Nedi onu ri elu-igwee eyeko ndi ri a rion'a ihien ka mma? ¹² 'Ya wu, ihien owule i ri e me, e me ndi ozo ihien i cho ni we me i: onwan wegbame ihien ile Iwu le ndi-amuma ku.”

Uzo Me Warara

¹³ “Ghasi ni onu-mgbon hu me warara. Makeni, onu-mgbon we gha a banye ntikpo shia ashia, uzọ a rizikwo nfe, ndi hun a gha uzọ hu bu oda. ¹⁴ Kani, onu-mgbon we gha a banye ndun me warara, uzọ a zezikwo e ze, ndi a hun n'a ebuni oda.”

Osi Le Mkpuru A

¹⁵ “Kpachanpu ni enya banyeni ndi amuma-ntu: w'e konrin rike si we wu atunrun, a bia d'e kunrun unu, kale, eje-eworo ke we wu. ¹⁶ Unu jenkọ d'e gi mkpuru we marin we. Ihian a ra ghorị grepu enu abi-ogun; ihian a ra ghorị figi elu ogun-le-ekirika. ¹⁷ Erira k'o gizi me ni mkpuru ri mma ke osisi ri mma a mi, kani mkpuru rileni mma ke osisi rileni mma a mi. ¹⁸ Osi ri mma asako eka mi mkpuru rileni mma; osisi rileni mma a sakọ eka mi mkpuru ri mma. ¹⁹ Osi owule hun mileni mkpuru ri mma, e gbutu we e, tu ye okun. ²⁰ Eghee, mkpuru ndini mi k'i jenkọ d'e gi marin we.”

“A Marin M'i!”

²¹ “Ele ndi ile hun a kpo m ‘Onye-nwonni-enyi, Onye-nwonni-enyi’ jenkọ d'a banye Ali-eze elu-igwee, kani, ndi hun e me uche Nedi m hun ri elu-igwee, uwe suo. ²² Uhuohin hu, ndi bu oda jenkọ d'a si m, ‘Di-nwonni-enyi, Di-nwonni-enyi! Ele efan i ke enyi gi bu amuma? Ele efan

ị ke ẹn̄yị gi chụpụ eje-mmon, run oken orun-atumenya ri ichen-ichen?" ²³ Ogen hu, m siko d'a gwapu we, si, 'O nwonni ogen m gi marin onu; gha ni ebe m ri pu! Unu ndi e me eje-ihien.' "

Mmadu Ebuo Ahun Ri A Tun Ulo

²⁴ "Ya wu, onye owule hun nu oku ndini m ri e ku, gi we run orun, siko d'a no ke onye hu marin ihien, hun tun ulo a ye elu omuma. ²⁵ Mirin no zue, ide-mirin no huhe, oken ufere a kpokwasị ulo hu, kani o dani, makeni we runye e elu omuma. ²⁶ Kani, onye owule nu oku ndini m ri e ku bu o gini we run orun siko d'a ri ke onye-nzuzu, hun tun ulo a ye elu uzunzun. ²⁷ Mirin no zue, ide-mirin no huhe, oken ufere no kpokwasị ulo hu, o no dan, dankpochanrin ohunma-ohunma!"

Jizosi Ke Oku Ri Eka

²⁸ "Ogen Jizosi gi kuguu ihien ndini we, nkuzi e no tu igunrun hu ile enya. ²⁹ Makeni o kuzi we noke onye oku ri eka a, ele rike ndi-nkuzi Iwu we."

Isi Nke Ɛsato

Jizosi A Zuọ Onye-oti

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Ogen Jesu gi hidan enu oke hu, igunrun hi-ogbe no sonme e. ² 'Ya Okenye ohu wu onye-oti no bia d'e kunrun e, gbun'e osekpụ si, "Di-nwonni-enyi, owuni y'a chogho, i k'e ri-eka zuo m, a ri m ochan."

³ Jesu no tnpu eka, metu a, si, "A chogho m, dnhin n'i ri ochan." Ozigbo, oti hu no gha a ehụ pu, o no ri ochan. ⁴ Jizosi no si a, "Hun a n'o nwonni onye i gwa ihienni; ka we enwen i d'a ghosi onye nchu-ejan, y'e ye oyiye hu Mozizi ku ime Iwu—gi ghosi we ni y'a dnhinguo."

*Jizọsị A Zụọ Odibo Onyẹ-isi-agma Ndi Rom
(Luk 7.1-10)*

⁵ Ogen Jizọsị gi banhan ime Kapanom, onyẹ Romu ohu wu oki-agma, hun a ki ndi-agma ogun-isen no bia d'e kunrun e, rịọ a, ⁶ si, “Di-okpa, emu rị a kụ odibo m, o dinẹ edinẹ ulọ—ọ ra sa eka mehunme, ọ rị ime oken afunfun.”
⁷ Jizọsị no si a, “M sikọ d'a bia d'a zụọ a.”

⁸ Kanị onyeni a ki ndi-agma ogun-isen no si a, “Di-okpa, eruni m onyẹ i sikọ d'a banhan iwe e, ka kuhụ oku sụọ, odibo m k'a dinhin. ⁹ Makeni, mme nwen rị okpuru ihian, nwonzikwo ndi-agma rị okpuru m. M'a si onyẹ ohu, ‘Jen,’ o jen; m'a si onyẹ ozo, ‘Bia,’ ọ bia; sizi igbon m, ‘Me ihieni,’ o me e.”

¹⁰ Ogen Jizọsị gi nu ihien o ku, ọ tu a enya; ọ no si ndi rị e son n'e, “M rị a gwa onu ezioku, ahuntuni m onyẹ Izrelụ nwe okukwe no enina. ¹¹ M rị a gwa unu, ndi bu oda sikọ d'a gha azuun ile bia, ke azuun owuwa-enya-anwun ke azuun ndidan enya-anwun, bia d'e son Ebrahim le Aziki le Jekopu e ri oriri ime Ali-eze elu-igwee; ¹² kanị umu Ali-eze,* sikọ d'a wu ndi we tu ye ezi ime ishi, ebe we jenko d'a no a kwan ekwan, a ta nkwenren-eze.” ¹³ Ọ no si onyẹ hu hun a ki ndi-agma ogun-isen, “Jenme; ya rin'i k'i don kweri.”

Ogen hu hura, odibo e no dinhin.

*Jizọsị A Zụọ Ndi Bu Oda
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

¹⁴ Ogen Jizọsị gi banye iwe Pita, ọ no hun ni nne nwunye Pita dinẹ edinẹ—emu rị a kụ a, ehụ-okun rị e nwun e. ¹⁵ Ọ no metu a eka, 'ya ehụ-okun hu no hapu a. Ọ no lihi, leme Jizọsị obia.

* **Isi Nke Ɛsatọ:12** ndi hun nke a banye n'e

¹⁶ Oḡen ẹnyasi hụ, wẹ nọ wẹhẹ ni Jizọsị ndị bu ọda eje-mmọn risonmẹ ime wẹ, ọ nọ gi oku-ọnu chupusonmẹ mmọn ndini wẹ, zuozikwo ndi ile emu ri a ku. ¹⁷ Ẹnina k'o don mezu ihien Chuku gi onye-amuma wu Azaya ku. Azaya si,

“O wepu oria enyi, buru emu enyi.”

Ihien Isọn Jizọsị Chọ

(Luk 9.57-62)

¹⁸ Oḡen Jizọsị gi hụn igunrun hi-ogbe nohunme n'ẹ, ọ nọ si umu-azuun a fetu mirin hụ. ¹⁹ 'Ya onye-nkuzi Iwu nọ bia d'e kunrun ẹ, si a, “Di-nwonni-enyi, m jenko d'e son i ebe owule i jenko.”

²⁰ Jizọsị nọ si, “Ufu nwon okporo; nnunu e fe elu nwon ekuu; kanj mmẹ wu Nwa nke Ihian e nwon ebe m'e buche isi m.” ²¹ Onye ozọ ime umu-azuun a nọ si a, “Di-okpa, ni m jenguu d'e li nedi m.”

²² Kanj Jizọsị nọ si a, “Sonme m, hapu ndi nwunni ni wẹ li ndi nke wẹ nwunni.”

Jizọsị E Tinyun Ebi

(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Oḡen o gi banyeguu ime ugbo-mirin, umu-azuun a nọ son ẹ banye. ²⁴ Idenmizi, ebi nọ kpoma, hụn wu ni ebiri-mirin nọ kponbanma ime ugbo hụ; kale Jizọsị ri uran. ²⁵ 'Ya wẹ nọ jen d'a kpotien ẹ, si, “Di-nwonni-enyi, zuopuha enyi! Enyi e d'a la iwi!”

²⁶ Ọ nọ si wẹ, “Kj hain onu gi a tu egun? Unu ndi okukwe nta!” 'Ya ọ nọ lihi oto, jugbo ebi hụ le ebiri-mirin hụ. Ebe owule nọ mehanrin rajuu.

²⁷ Ọ tukeme wẹ enya. Wẹ nọ si, “Elee udi ihian wu onwan? Hụn wu ni ufere le ebiri-mirin e hume n'ẹ isi!”

Jizọsị A Zuo Mmadu Ebuo Eje-mmọn Ri Ime We

(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Ogeṅ o gi ru azuṅṅ hun-ẹbo—hun wu ali ndi Gadara, ikennyẹ ẹbuo eje-mmọn ri ime we no gha ikpekpe bia d'e kunrun ẹ. We tumẹ ẹnya, e gbogbo, nke wu ni o nwonni onye a saeka a ghafe azuṅṅ hu. ²⁹ Idumuzi we no yi oro, si, “K'i gi ẹnyi e me Nwa Osolobue? I bia d'e ye ẹnyi afunfun bu ogeṅ e ke ru?”

³⁰ Igunrun ezin ri ehụ ebẹhụ a kpa nni. ³¹ Eje-mmọn ndi hu no riọ Jesu, si, “Omẹlẹ y'a chupụ ẹnyi, dodo zi ẹnyi ye ime igunrun ezin hu.”

³² 'Ya o no si we, “Jenme ni!” 'Ya we no puha, banyesomme ime ezin ndi hu. Igunrun ezin hu ile no kpotu, zunban ime mirin hu, ragbu enwen we.

³³ Ndi ri e du ezin ndi hu no gbasi ime obodo d'a gwa we ihien ile meni le ihien me ikennyẹ ndi hu eje-mmọn te ri ime we. ³⁴ 'Ya ndi obodo hu no puha d'e kunrun Jizosi; ogeṅ we gi hun a, we no riọ a n'o gha egberẹ we pu.

Isi Nke Itenẹi

Jizosi A Zuọ Onye-orọ

(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Jizosi no banye ime ugbo-mirin, fetu mirin si obodo ẹ.

² 'Ya we no gi ute buhen'ẹ okennyẹ ohu orọ kinmin. Ogeṅ Jizosi gi hun okukwe we, o no si onyeni orọ kinmin, “Atule egun nwa m, a gbaghariguọ we i njo i.”

³ 'Ya ndi hu ime ndi-nkuzi Iwu no si enwen we, “Okennyeni ri e ku aru.”

⁴ Kanị ogeṅ Jizosi gi marin ihien we ri e ro, o no si, “Ki hain onu gi e ro eje-ihien ime obi onu? ⁵ Elee hun ka nfe: i si, 'A gbaghariguọ we i njo i,' ra i si, 'Lihi oto jenme ijen?’

⁶ Kanị, m jenko d'a ghosi unu ni Nwa nke Ihian nwon iken o gi a gbagharị njo elu-uwani.” O no si onye hu orọ kinmin, “Lihi oto! Heri ute i, lama iwe il!”

⁷ Okennyẹ hụ nọ lihi ọtọ, lama iwe ẹ. ⁸ Ogẹn igunrun ihian ri ebẹhụ gi hụn ihienni, egun nọ tụ wẹ, 'ya wẹ nọ ja Osolobue hụn ye ihian ụdị ikenni mma.

Jizọsị A kpọ Matiu

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ogẹn Jizọsị gi gha ebahun pụkọ, ọ nọ hụn onye ohu ẹfan a wu Matiu ebe ọ nọdị alị ime ụlọ-ọrụn ndị a na ụgwọ-isi. Ọ nọ sị a, “Sọnme m,” ọ nọ lihi ọtọ, sọnme ẹ.

¹⁰ Ogẹn Jizọsị gi nọdị alị ime ụlọ iwe Matiu e ri ihien-oriri, ndị bu ọda ime ndị a na ụgwọ-isi lẹ ndị njọ nọ bia d'e du 'ya lẹ ụmụ-azuun a ri ihien-oriri. ¹¹ Ogẹn ndị Itu-Farisi gi hụn ihienni, wẹ nọ sị ụmụ-azuun a, “Kị hajin onye-nkuzi ọnu gi e sọn ndị a na ụgwọ-isi lẹ ndị njọ e ri ihien-oriri?”

¹² Kanị, ogẹn Jizọsị gi nụ a, ọ nọ sị wẹ, “Ndị ẹhịụ ri iken a ra chọ dibie, kama, ndị ẹhụ rileni iken wu ndị a chọ dibie.

¹³ Jẹn ni d'a mụ ihien okuni Ekukwo-nsọ ku wu, 'M chọ omiken, ẹlẹ ichụ-ẹjan.' Makeni, ẹlẹ ndị ri-ochan kẹ m bia d'a kpọ nị wẹ roghari, kanị ndị njọ.”

Ajụjụ Banyeni Ibu-ọnu

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Ụmụ-azuun Jọnu nọ bia d'e kunrun Jizọsị, jụ a, sị, “Kị hajin ẹnị lẹ ndị Itu-Farisi gi e bu ọnu mbụ-lẹ-ẹbọ, kanị ụmụ-azuun i a ra bu ọnu?”

¹⁵ Jizọsị nọ za wẹ, sị, “Nị ndị bia agbamekukwo sukuru ebe okennyẹ ri a gba ekukwo keleni pụ? Ogẹn lala hụn wẹ e gi wehụ a ime igunrun wẹ, ogẹn hụ, wẹ jenkọ d'e bume ọnu.”

¹⁶ “O nwonni onye e gi ẹkwa ọhụn taleni a kwakin nke akan. Makeni, ẹkwa ọhụn hụ wẹ gi kwakin ẹ siko d'a dọkapu, ebahun ọ dọka a jowaye njọ. ¹⁷ W'a ra gizikwo ihien akan gbaye manya ọhụn. Makeni wẹ gi ẹ, ọ gbawa, manya a kwanhu, ihien wẹ gi gbaye ẹ a la iwi. Kama, w'a

gba manya ọhụn e ye ime ihien ọhụn, oge ahụn we ebuo alakọ iwi.”

Jesu A Zuọ Okpoho Hụ Ihien Rị A Gba, Kpọtien Nwata Nwunhunni

(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Ebe ọ rị a gwa we ihien ndini we, onye ohu ime ndi-isi we no banhan, gbu n'e osekpụ, si, “Nwa-m-okpoho nwunhunhu kikenni, ka bia d'e bu eka i kwasi a—makele, i bu eka i kwasi a, ọ siko d'a rị ndun.”

¹⁹ 'Ya Jizosi no lihi otọ sọmę e, 'ya le umu-azuun a. ²⁰ Idenmizi, okpoho ohu ihien rị a gba kete ahua mmebuọ no ghaha azuun Jizosi, metu ntin efe Jizosi eka. ²¹ Makeni ọ si enwen e, “M metuhu ewuru e eka, m siko d'a rị mma.”

²² Jizosi no gbewoto, oge o gi hun a, ọ no si a, “A tule egun nwa m, okukwe i e meole i dinhin.” Okpoho hu no dinhin ²³ Oge Jizosi gi ru iwe onye-isi hu, hun ndi rị e gbu ekpiri le igunrun ihian ke we rị a zun uzun, ²⁴ ọ no si we, “Pu ni, ni nwata hu anwunni, uran k'ọ rị.” We no muma a emu. ²⁵ Oge we gi wepuguu igunrun hu ezi, ọ no banye, kwodon nwata hu eka, nwata hu no lihi. ²⁶ Ihienni no kpgbama egbere hu ile.

Jizosi A Zuọ Ndi Enya-ishi Ebuo

²⁷ Oge Jizosi gi gha ebegu puko, ikennyę ebuo enya kpu ishi no sọmę e, e yi oro, a si, “Me omiken enyi nwa Defidi!”

²⁸ Oge o gi banye ime ulo, ndi enya-ishi hu no bia d'e kunrun e. Ọ no si we, “Unu e kwerigho ni m siko d'a saeka me ihienni?” We no si a, “Egheę, Di-nwonni-enyi.”

²⁹ 'Ya ọ no metu we eka enya, si, “'Ya rị ni onu ke unu don kweri.” ³⁰ 'Ya enya we no shiapu, we no leghama uzọ. Ya Jizosi no dokenme we eka-ntin, si we, “Anikwole ni onye owule marin ihienni.”

³¹ Kani a pu we, we no kusonme oku e egbera hu ile.

Jizosi A Zuọ Onye Ghaleni E Ku Oku

³² Ogen ndi ahun enya te kpu ishi gi puko, ndi ozo no wehe onye-odin eje-mmon ri ime e d'e kunrun Jizosi.

³³ Ogen Jesu gi chupuguu eje-mmon hu, onye-odin hu no kume oku. O tikenme igunrun hu enya. We no si, "A huntuni we ihien no enina ime Izrelu." ³⁴ Kani ndi Itu-Farisi no si, "O gi iken onye-isi eje-mmon a chupu eje-mmon."

Orun Rini E Hike. Kani Ndi K'a Runn'a Ebuni Oda

³⁵ Jizosi no ghama obodo-obodo, ke ndi shiani ke ndi me ekerere, a kuzi ime ulo-ofufe ndi Ju, e zi ozioma Ali-eze, a zuo udi emu le oria ile. ³⁶ Ogen o gi hun igunrun ndi hu risonme ime obodo ndi hu, omiken we no memere, makeni we no ke ndi obi ruleni ali, ndi nweleni onye e yeni we aka—rike atunrun nwonleni onye-ndu. ³⁷ O no si umu-azuun a, "Ihien-ugbo we sikọ d'a gho e hike, kani ndi orun ebuni oda. ³⁸ Me ni nwan ekpere rio Osolobue, Onye hun nwon ugbo, n'o zihere ndi-orun sikọ d'a gho n'a ihien-ugbo e."

Isi Nke Iri

Ndi-ozu Mmebuọ Pu-ichen

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Jizosi no kpo umu-azuun a mmebuọ, ye we iken w'e gi chupu eje-mmon le iken w'e gi zuo udi emu ile le oria ile.

² Ndinu wu efan ndi-ozu hu pu-ichen mmebuọ, ndi apostu mmebuọ: ndi ibuzo wu Saimonu hun w'a kpo Pita ni Anduru nwene e; Jemisi nwa Zebedi le Jonu nwene e; ³ ndi ozo wu Filipu le Batolomi; Tamosi ni Matiu (Matiu hun e te na ugwo-isi); Jemisi nwa Alifiosi le Tadiosi;* ⁴ Saimonu hun te ri ndi gi aka-iken e me ni we chupu ndi Rom ri

* **Isi Nke Iri:3** Lebayosu

a ki alì wẹ; onyẹ ọzọ wụ Judas' Iskarọtụ hụn ren'e oge n ikpazuun.

Orun Mmadu Mmẹbuo Hu

(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Jizosì nọ zipu mmadu mmẹbuoni, si wẹ, “Ejenkwole ni d'e kunrun ndi wuleni ndi Ju; abanyekwole ni obodo ndi alì Sameriya owule. ⁶ Kani, jenme ni d'e kunrun ndi Izrelu, atunrun Osolobue huni. ⁷ Onu jenkoni, e zi ni ozioma, a si, ‘Ali-eze elu-igwee a riguo nsue.’ ⁸ Zuọ ni ndi emu ri a ku, kpotiẹn ni ndi nwunni, zuọ ni ndi oti—keni wẹ ri ochan, chupu ni eje-mmọn. Unu nwonhen e ofe, ye n'e ofe. ⁹ Ewerile ni ego owule. ¹⁰ Ebulẹ ni ekpa; ewerile ni ewuru mobu akp'okụ ọzọ che ni hun unu yi; ewerile ni okpo. Makeni, o furu ni wẹ ye ndi-orun ihien wẹ gi e bi.”

¹¹ “Obodo owule onu banye, ke hun shia efọ ke hun shialeni, chorì ni onyẹ furuni. Nodi ni iwe e d'e ru oge unu e gi gha obodo ahun pu. ¹² Onu gha a banye ime ulo hu, kele ni wẹ. ¹³ Omeni ndi ri ulo hu e furughọ nke-esi, udon hu unu kele a ri ni wẹ; kani omeni efuruni wẹ, udon unu e kinheni unu azuun. ¹⁴ Onyẹ owule mobu obodo owule nabanhanleni onu mobu ju n'o gonko ozi unu ntin, unu pukoni iwe onyẹ hu mobu obodo hu, tichanpu ni ejan ri onu oku to n'a. ¹⁵ Ezioku ke m ri a gwa unu, o siko d'a ka obodo hu njo kari alì Sodom-le-Gomora Uhuohin Ichin-ikpe.”

Ukpokpo Hun Lalani

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ “Lee n'e, m ri e zipu onu nọke ebe wẹ nọ zi atunrun jen ebe eworo† ri. E gi ni ako e bi, rike agwo, ka ri ni ke nduru hun ghaleni a ru onyẹ owule ehụ. ¹⁷ Kpachanpu ni enya ebe ihian ri, makeni wẹ jenkọ d'e wejen onu ogwa ri

† Isi Nke Iri:16 wofu

ichen-ichen, fian unu mkpinsin ime ulo-ofufe we. ¹⁸ We sikọ d'e gi ufiri m dokpun onu jenni ndi Govanọ le ndi-nze, onwan jenkọ d'e me kenị unu shia ni m eri id'anya we le id'anya ndi ali ndi ozo ile wulenị ndi Ju. ¹⁹ Kani oge w'e gi we onu ye we, ehuele ni uhue banyeni ihien unu jenkọ d'e ku mobu ke unu a don ku e, makeni unu jenkọ d'e nwonhen ihien unu jenkọ d'e ku ozigbo hu. ²⁰ Makeni ele unu jenkọ d'e ku, kama, Mmon Nedi onu jenkọ d'e gi unu ku.”

²¹ “Umune jenkọ d'e we umune we ye we gbu; ndi nedi jenkọ d'e we umu we ye we gbu; umu jenkọ d'e bunumanị ndi munị we, me we gbu we. ²² Ize unu jenkọ d'a ban ihian ile make ufiri efan m, kani onye hun din ndidi d'e ru njendemẹ jenkọ d'e nwe nzuopuha. ²³ We kpokpo onu ime obodo ohu, gbasi ni hun sonn'e. M ri a gwa unu ezioku ni unu gini d'e jechanringuu obodo ile ri Izrelu, Nwa nke Ihian sikọ d'a bia.

²⁴ Onye we ri a zun ara kari onye ri a zunn'a, odibo ara kari nna a. ²⁵ O hughọ mma ni onye we ri azun ri ke onye ri a zunn'a le ni odibo ri ke nna a. Owule we kpọ nna hun nwon ulo 'Bezibo' (onye-isi eje-mmon ile), ki we jenkọ d'a kpọ ndi ulo a?”

Onye Hun Furu W'a Tu Egun E

(Luk 12.2-7)

²⁶ “Ya wu, atule ni nwan egun we. Makeni o nwonna ihien kpumeni hun jenkoleni d'e kpupu, mobu hun zuerini hun jenkoleni d'a wa. ²⁷ Ihien m gwa onu ime ishi, ku n'e ifonrin-ifon; ihien we kagwa unu, gi n'e yi oro elu ulo. ²⁸ Atule ni egun ndi hun sikọ d'a saeka gbu ehụ bu a sa we eka gbu ume-ndun; ka tu ni egun onye hu sikọ d'a saeka tikpo ke ume-ndun ke ehii ime okun-mmon. ²⁹ Ele ebuo ikobo ke w'e re achu? Kani o nwonna achu ohu hun sikọ d'a dan ali omeni Nedi unu a ni n'a dan. ³⁰ Ke ntutu

rị ụnụ isi, wẹ ụnụ wẹ a ụnụ. ³¹ Ya wụ, atụlẹ nị nwan egun, ọnụ ka mkpa a rị karịdẹ achụ bu ọda.”

Ikupụ A N'ị Wụ Nke Kraịstị Lẹ Ighorị Nị Y'elẹ Nke E
(Luk 12.8-9)

³² “Ya wụ, onyẹ ọwụlẹ nọ id'enyanya ihian kupụ a n'ọ wụ nke m, 'ya kẹ m jenkọ d'a nọ id'enyanya Nedi m hụn rị elu-igwee kuzikwọ a n'ọ wụ nke m. ³³ Kanị onyẹ ọwụlẹ nọ id'enyanya ihian ghorị, sị n'ọ marin m, m jenkọ d'a nọ id'enyanya Nedi m hụn rị elu-igwee sizikwọ nị a marin m'a.”

Elẹ Udọn Kanị Opiya-agma
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Erokwolẹ ni nị m bia d'e mọ ihian ile henrin ohu elu ụwa? Mba, ezioku kẹ m rị a gwa ụnụ, elẹ iri-ohu kanị opia-agma hụn e kebeni. ³⁵ Makeni m bia d'e kebe okennyẹ lẹ nedi ẹ, okpoho lẹ nne ẹ, nwunye-nwa lẹ nne-di ẹ. ³⁶ Ndi ulọ ihian jenkọ d'a wụ eje-ihenren wẹ.”

³⁷ “Onyẹ ọwụlẹ ihien nedi ẹ mọbụ nne ẹ ka a sọọ kari kẹ ihien m dọn a sọọ a efuruni onyẹ siko d'e sọnni m; onyẹ ihien nwa-a-okennyẹ mọbụ nwa-a-okpoho ka a sọọ kari kẹ ihien m dọn a sọọ a efuruni onyẹ siko d'e sọnni m.

³⁸ Onyẹ ọwụlẹ hụn buruleni obe[‡] ẹ sọnmẹ m e furuni onyẹ jenkọ d'e sọn ni m. ³⁹ Onyẹ ọwụlẹ chọ n'ọ ghe isi ẹ, isi ẹ a tọ, kanị onyẹ hụn tuhu ndun a make ufiri m jenkọ d'a huna.”

Ugwọ-ọrụn Ndi-ozị Jesu Lẹ Ndi Nabanhanị Wẹ
(Mak 9.41)

[‡] **Isi Nke Iri:38** Ogeen ahun, ndi Rom e gi obe wẹ gi osisi memẹ e gbu onyẹ wẹ ma ikpe-onwun. Onyẹ hụ e buru obe ẹ sọnmẹ ndi-agma hụn jenkọ d'a kpogbun'ẹ. Wẹ kpomaguu a elu-obe, a nodi wẹ ebẹhụ e che nche d'e ru ni ọ nwunhụn.

⁴⁰ “Onye ọwụlẹ nabanhan ụnụ, nabanhan m; onye hụn nabanhan nị m nabanhan onye ziheni m. ⁴¹ Onye ọwụlẹ hụn nabanhan onye-amụma makeni ọ wụ onye-amụma jenkọ d'e nwonhen ugwo-ọrụn onye-amụma; onye ọwụlẹ hụn nabanhan onye hụn e bi ke Osolobue chọ makeni o bi ke Osolobue chọ jenkọ d'e nwonhen ugwo-ọrụn onye e bi ke Osolobue chọ. ⁴² Onye ọwụlẹ ye onye ohu ime ndini me ekere mkpu mirin-oyi ohude makeni ọ wụ nwa-azụn m, m ri a gwa ụnụ ezioku, ugwo-ọrụn onye hụ etuhuko.”

Isi Nke Mmanai

*Ndi-ozu Jonu Hun E Mirin-Chuku Zihe
(Luk 7.18-35)*

¹ Ogen Jizosi gi gwaguụ umu-azun a mmebuo hu ihien ndi we jenkọ d'e me, ọ no gha ebefu pu d'a kuzime, e zi ozi ime obodo we ndi shia-efo. ² Ogen Jonu hun e me mirin-Chuku gi no ulo-ngan nu ihien ndi hu Kraisti ri e me, ọ no zi umu-azun a d'e kunrun e, ³ si a, “Iyu wu onye hu siko d'a biani ra enyi siko d'e leme enya onye ozo?”

⁴ Jizosi no za we, si, “Jen ni d'a gwa Jonu ihien onu ri a nu le ihien unu ri a hun: ⁵ ndi enya te kpu ishi a hunmaguo uzo; ndi nguro e jenneguo ijen; ndi oti hu a dinhin, a wuru ndi ri ochan; ndi odin a numaguo ihien, we hu e weli ndi nwunni, we hu e zi ndi igbenye ozioma. ⁶ Ngozi ya ri ni onye gileni ihien ọ hun m ehụ nweme obi-ebuo!”

⁷ Ogen umu-azun Jonu gi pukọ, Jizosi no gwama igunrun hu oku Jonu, si, “Kini ke onu jen ime atu d'e lee? Efiia ufere ri e buhunme? ⁸ Kini ke unu jenzi nwan d'e lee? Onye yi ekwa nanranni? Kaka, ogwa ndi-nze ke we no a hun ndi yi ekwa oma nanranni. ⁹ Kini ke unu jenzi nwan d'e lee? Onye-amuma? M si onu eghee, ọ karide onye-amuma. ¹⁰ Hunni wu onye hu we de banyen'e, si, ‘Lee e,

m ri e zi onye ozi m
n'o buru n'i uzọ,
kwademe n'i uzọ.'

¹¹ Ezioku ke m ri a gwa unu, ime ndi ikpoho mu, o ke nwon onye owule hun ka Jonu hun e me mirin-Chuku. Kanj onye hun kachanrin ntin ime Ali-eze elu-igwee ka a. ¹² Gha ogen Jonu hun e me mirin-Chuku gi bidon orun a d'e ru ogenni, Ali-eze elu-igwee hu e gi iken-iken a gha ihun, ndi-iken huzi e gi iken a banye e. ¹³ Makeni ndi-amuma ile le Iwu Mozizi busonme amuma, kusonme uche Osolobue d'e ru ogen Jonu gi bia. ¹⁴ Omeni unu jenkọ d'e kweri, Jonu le enwen e wu Elaija hu we de n'ọ lala-alala. ¹⁵ Onye hun nwon ntin 'ya nu."

¹⁶ "Kini ke m siko d'e gi nwan ma atu agboni? O no ke umueka nodi ali ime afia, a hi ibe we, a si,

¹⁷ 'Enyi gi ekpiri bu ebu a souni,
onu e tenni egu;

enyi e ye olu ekwan,
unu akwanni ekwan.'

¹⁸ Makeni, ogen Jonu gi bia, o rini, o rani—we si, 'Ejemmon ri ime e.' ¹⁹ Mme wu Nwa nke Ihian a bia, m hu e ri, a ra—we si, 'Lee onye oken ihien-oriri, onye-manya, owu ndi a na ugwo-isi le ndi ozo we gi njo marin k'ọ wu.' Kanj, ihien we gi a marin amamihien wu ihien o runpuha."

Jesu A Banmani Obodo Ndi Hun Kwerileni Ozi We Zi We
Mban

(Luk 10.13-15)

²⁰ 'Ya o no banmani obodo ndi hu o ka orun-atumenya a run ime we mban, makeni e rogharini we. ²¹ "O siko d'a fu unu ndi Korazin' orun! O siko d'a fu unu ndi Besaida orun! Makeni omeni ime ali Taya-le-Sidonu ke we no run oken orun-atumenya ndi we run ime Korazin le Besaida, nke o teke ndi Taya-le-Sidonu roghari, yiri ekwa ahio, kpon

ntun kpu enwen we gi ghoji ni e roghariguwo we.”²² “M ri nwan a gwa onu, nke Taya-lee-Sidonu k'a ka nke unu mma Uhuohin Okinkin-ikpe.”²³ Ke iyu wu obodo Kapanom, we siko d'e busi i elu-igwee? Mba, we jenkwo d'e wetu i si alimmon. Makeni, omeni ime *eje-alii* ahun wu Sodom ke we no run oken orun-atumenya ndi we run ime i, nke o me ni o hu a d'e ru tanni.”²⁴ M ri nwan a gwa i, nke Sodom k'a ka nke i mma Uhuohin Okinkin-ikpe!”

*Bia Ni D'e Kunrun M Ni Onu Zu Iken
(Luk 10.21-22)*

²⁵ Ogen hu, Jizosi no si, “M ri e kele i Baba, Onye nwon elu-igwee lee uwa, makeni i zuemeni ndi marin ihien lee ndi nwe uche ihien ndini, we e ghoji umu-ndu.”²⁶ Eghete Baba, enina k'o don suwo i.”²⁷ “Nedi m e buguwo ihien ile che m eka. O nwonni onye owule marin Nwa wezuka Chuku-Nedi; o nwonni onye owule marin Chuku-Nedi wezuka Nwa, leezi onye owule Nwa cho n'o me e n'wo marin Chuku-Nedi.

²⁸ Bia ni d'e kunrun m, unu ndi ndun guu, ndi bu ibu nyinni, m jenkwo d'e ye unu izu-iken.”²⁹ Yiri ni agbun m—yoku m^{*}, unu a munarin m; makeni m wu onye ri juu, hun e welua enwen e alii ime obi. Onu me e, umen-dun unu e zu iken.”³⁰ Agbun yoku m[†] a ra kenren, ibu m'e buye ihian ara nyin.”

Isi Nke Mmebuwo

*Ajuju Banyeni Uhuohin Izu-iken
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)*

* **Isi Nke Mmanai:29** Griki: Yiri ni yoku m. Yoku wu ihien we gi e kengbama efin ebuwo we gi a run orun-ugbo keni we saeka jen ahanmahan. † **Isi Nke Mmanai:30** Griki: yoku m

¹ Ogeṅ hụ, o ru Uhuoḥin Izu-iken ohu, Jizosi ghafeko ugbo we kun oka-witi; egun hụ a gun umu-azuun a, 'ya we no ghorima oka-witi a ta. ² Ogeṅ ndi Itu-Farisi gi hun ihien, we no si a, "Y'a hun a, umu-azuun i e memeoḗ ihien iwu si w'e meḗ Uhuoḥin Izu-iken."

³ O no si we, "Unu e ke guntu ihien Defidi me ogeṅ egun gi ri a gun 'ya le ndi 'ya le we wi? ⁴ K'o don banye ulo Osolobue, ri breḗi-nsọ ahun w'e bupuhani Osolobue, hun iwu si n'o furuni ni iya mọbu ndi ya le we wi ri e, ni ndi nchu-egan sọ* e ri e?" ⁵ "Ra onu e ke guntu ime Iwu k'o don wuru ni, o ru Uhuoḥin Izu-iken, ndi nchu-egan ri a run orun ime Ulo-nsọ a dan iwu Izu-iken† bu ikpe amani we?"

⁶ M ri nwan a gwa unu ni ihien ka Ulo-nsọ ri ebeni! ⁷ Omeni unu te marin ali okuni: 'M cho omiken ele ichu-egan‡, onu e ke gha a ma onye nwonleni ihien o me ikpe. ⁸ Makeni, mme wu Nwa nke Ihian ke oku Uhuoḥin Izu-iken ri eka."

Okennyē Eka Ohu Nwunhun

(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Jesu no gha ebahun pu, banye ulo-ofufe we. ¹⁰ O nwon okennyē eka ohu nwunhun ri ebegu. Ndi-Itu-Farisi ndi hu choko ihien w'e gi ma Jesu ikpe, we no ju a utaa, si, "Iwu kwerioghọ ni we zuo ndi emu ri a ku Uhuoḥin Izu-iken?"

¹¹ O no si we, "Omeni onye ohu ime onu nwon atunrun ohu sọ, ni atunrun hu a danban ime olu Uhuoḥin Izu-iken, o zuko eka ye e, wepuha? ¹² Bu ihian ka mkpa oda-oda kari atunrun. 'Ya wu, iwu e kwerioghọ ni w'e me ihien ri mma Uhuoḥin Izu-iken." ¹³ 'Ya o no si okennyē hu, "Tinpu eka i." O tinpu a, o no ri mma ke hun-ebọ. ¹⁴ Kani,

* **Isi Nke Mmēbuo:4** 1 Samuḗlu 21.1-6 † **Isi Nke Mmēbuo:5** ghahani irun orun Ulo-nsọ Uhuoḥin Izu-iken ‡ **Isi Nke Mmēbuo:7** Hosaya 6.6 k'o ri

ndi Itu-Farisi ahun nọ pu d'e ri n'ẹ ngo ke we siko d'a don gbu ẹ.

Odibo Osolobue Hori

¹⁵ Ogen Jizosi gi marin ihien ndi Itu-Farisi ahun romẹ, o nọ gha ebahun pu, ndi bu oda nọ sonme ẹ, o nọ zuochanrin we ile. ¹⁶ O nọ do we ẹka ntin w'a nile ihian marin ni iya ro. ¹⁷ Onwan wu igi mezu ihien Osolobue gi onye-amuma wu Azaya ku, si,

¹⁸ “Ledẹ odibo m, hun m hori; ezi odibo m ro; ihien ẹ a sọka m.

M jenkọ d'e bu Mmon-nsọ m kwasị a; o jenkọ d'a ghosi ndi ali ndi ozo ile ri uwa ezigbo enen.

¹⁹ O dokọ ndondo mobu yi oro; o nwonni onye siko d'a nu olu ẹ ogbara-ogbe.

²⁰ O kpagipuko efifia-ridi ri a kpagini mobu tinyunpu ukpe ri e tinyunni,

d'e ru ni o ye ezi-omume mmeri.

²¹ Ndi ali ndi ozo ile jenkọ d'e gide efan a nwon olil'anya.”

Jizosi Le Bezibo

²² 'Ya we nọ wehen'e onye eje-mmon ri ime ẹ, hun o meni a ra legha uzo, a ra ku oku. O nọ zuo a, onye enyapin odin hu nọ kume oku, hunma uzo. ²³ O nọ tukenme igunrun hu enya, we nọ si, “Onwan wude nwan Nwa Defidi ra?” ²⁴ Kanj ogen ndi Itu-Farisi gi nu a, we nọ si, “Iken Bezibo, onye-isi eje-mmon ile, ke okennyeni gihu a chupu eje-mmon.”

²⁵ Jizosi a maringuo ihien we ri e ro ime obi we, o nọ si, “O nwonni ali-eze owule kebeni hun we jenkoleni d'a la iwi; o nwonni obodo mobu ikpun-ulọ kebeni hun siko d'a toni. ²⁶ Omele Ekwensu ri a chupu Ekwensu, o kebeguo enwen ẹ. Nanj ke ali-eze ẹ e don nwan to? ²⁷ Omeni iken Bezibo ke m gi a chupu eje-mmon, iken onye ke ndi nke

unu gi a chupu we? 'Ya wu, uwe jenkō d'a ma onu ikpe. ²⁸ Kani, omeni iken Mmon-nso Osolobue ke m gi a chupu eje-mmon, 'ya wu ni Ali-eze Osolobue e ruguole ebe unu ri. ²⁹ Nani ke ihian e don saeka banhan iwe diken, kwarị ibu e, mmani o bu uzō kenmeguo a? Eghēe, o kenmeguu a k'o nō saeka kwarị ihien ri iwe e.

³⁰ Onye owule hun rileni azuun nke m ri a luson m ogun; onye owule hun ghaleni e son m e kponkikome ri e kponyiya. ³¹ M ri nwan a gwa unu ni we jenkō d'a gbaghari ihian njo owule, gbaghari we aru owule we ku, kani agbaghariko we onye ku aru banyeni Mmon-nso. ³² We jenkō d'a gbaghari onye owule kuja oku mme wu Nwa nke ihian; kani, agbaghariko we onye kuja oku Mmon-nso, agbaghariko w'a ke ogenni ke ogen lalani."

Osisi Le Mkpuru A

³³ "Meme osisi n'ō ri mma, mkpuru a jenkō d'a ri mma; meme osisi n'ō jō njō, mkpuru a siko d'a jō njō—makeni mkpuru osisi ke we gi a marin a. ³⁴ Igurunrun agwo! Nani ke unu a don saeka ku ihien ri mma ebe onu wu ndi-njo? Ihien jun ihian ime obi y'a gha a onu a puha. ³⁵ Ezigbo ihian, a gha ihien ri mma ri a ime e wepuha ihien oma, kani eje-ihian a gha eje-ihien ri a ime e wepuha eje-ihien. ³⁶ M ri a gwa unu n'o ru Uhuohin Ichin-ikpe, ihian jenkō d'a za ajuju banyeni oku ile nwonleni isi hun we ku. ³⁷ Makeni we jenkō d'e gi ihien i ku ma i ikpe, gizikwo ihien i ku si ni ikpe a mani i."

A Si We Jesu Ghosi We Ahima Pu-ichen

³⁸ 'Ya ndi hu ime ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi nō si Jesu, "Onye-nkuzi, enyi cho n'i ghosi enyi ahima pu-ichen hun gha eka Osolobue bja." ³⁹ Kani o nō si we, "Eje-agbo enya rileni uzō ohu si we ghosi we ahima! Kale, o nwonni ahima we jenkō d'a ghosi we wezuka ihien me

Matiu Isi Nke Mmēbuo:4034Matiu Isi Nke Mmēbuo:50

onye-amuma wu Jona: ⁴⁰ erira Jona don nodi ime efọ azun hu hi-ogbe akpu-uhuohin eto ke mme wu Nwa nke ihian siko d'a nodi ime ali akpu-uhuohin eto.

⁴¹ Ndi Ninive jenkọ d'a puha osheri Ogen Okinkin-ikpe, shiagbu ndi agboni eri, makeni e rogharioghọ we ogen Jona gi zi we ozi Osolobue—bu ihien ka Jona ri ebeni!

⁴² Eze-okpoho ali Shiba, ali hu ri azuun ndidan-mirin, jenkọ d'a puha osheri Ogen Okinkin-ikpe, shiagbu ndi agboni eri. Makeni, o gha ali tegbu enwen e bia d'e gon amamihiē Solomonu ntin; ka lee nwan, ihien ka Solomonu ri ebeni!”

Ihien E Wekinhen Eje-mmōn We Chupuguu

(Luk 11.24-26)

⁴³ “Eje-mmōn gha ime ihian pu, o ghasonme ebe mirin rileni, a cho ebe o siko d'a no zu iken. Omeni o hunni, ⁴⁴ o jenkọ d'a si enwen e, ‘M siko d'e kin-azuun iwe m hun m gha puha.’ O bia, hun a ni o nwonnihien rin'a, ni a zachanringuo w'a, donzichanrin a, ⁴⁵ o jen d'e wehe eje-mmōn esa ozọ hun ka ya le enwen e njo, 'ya le we a wi banye ebegu d'e biri. Onodi ikpazuun onye hu a ka njo kari nke mbu. Erira k'o jenkọ d'a rizikwo ni ndi eje-agboni.”

Nne Le Umune Jizosi

(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Ogen Jizosi gi ri a gwa igunrun hu oku, nne e le umune-e-ikennyē no bia d'e turu ihun ezi, a cho ni we gwa a oku. [⁴⁷ Ya ke onye ohu no si, “Lee, nne i le umune i ikennyē turu ihun ezi, we cho ni we gwa i oku.”] ⁴⁸ Kanj, o no za onye hu gwa n'a, si, “Onye wu nne m? Elee ndi wu umune-m-ikennyē?” ⁴⁹ O no zin umu-azuun a aka, si, “Ndinj ri ebeni wu nne m le umune-m-ikennyē. ⁵⁰ Makeni

onyę ọwụlę hụn e mę uche Nędi m hụn rị elu-igwee wụ nwenę-m-okęnyę lę nwenę-m-okpoho lę nnę m.”

Isi Nke Mmęto

Ilu Jesu Gi Onyę-ugbo Ta

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Uhuọhịn hụ, Jizọsị nọ gha ime ụlọ pu, jęn d'a nọdị alị mkpęnręn mirin Galili. ² Igunrun hi-ogbe nọ fihunmę ę, hụn wụ nị ọ nọ banye ime ụgbọ, nọdị alị, igunrun hụ ile nọ turu mkpęnręn mirin. ³ Ọ nọ gi ilu gwa wę ihien bu ọda, si, “Gon ni ntin! O nwę onyę-ugbo jęn d'a gha mkpuru ime ugbo.

⁴ Ogen o gi rị a gha a, mkpuru ndi hụ ime wę a danye okp'uzọ, nnunụ nọ bja d'e ripu wę. ⁵ Mkpuru ndi ọzọ a danye alị-omuma ebe ejan rileni ọda, pu ozigbo makele ejan ari a ọda. ⁶ Kani, ogen anwun gi wa, ọ ma wę, wę nọ shinwun, makeni enwon wę nkpongun. ⁷ Mkpuru ndi ọzọ a danye ebe ogun ri, ogun ndi hụ nọ sue, dungbu wę. ⁸ Mkpuru ndi ọzọ a danye alị ri mma, mi mkpuru; ndi hụ ime wę a mi uzọ ogun isen, ndi hụ uzọ ogun eto, ndi hụ iri kwasi ogun.

⁹ Onyę nwon ntin 'ya nu.”

Ihien Hain Jesu Gi A Tasonmę Ilu

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ya ke umu-azuun Jizọsị nọ bja d'e kunrun ę, si, “Ki hain i gi e gi ilu a gwa wę oku?”

¹¹ Ọ nọ za wę, si, “E yeguo wę unu oghere onu e gi marin ihien-mini risonmę Alị-eze elu-igwee, kani eyeni wę wę. ¹² Makeni onyę hun nwonni ke wę jenkọ d'e yecheni, keni o nwę mmagi-mmagi; kani onyę hun nwonleni, wę k'a napu a hun o nwede.” ¹³ “Ihien hain m gi e gi ilu a gwa wę oku wụ nị wę rị e lee ilee, kani a rị w'a hun uzọ; w'e

gön ntin, kanı a rı w'a nı, a rı w'a ghõha. ¹⁴ Ihien onyę-
 amuma wı Azaya ku e meęuõ ebe wę rı—Azaya sı,
 'Nke esi,
 õnu jęnkõ d'a nı,
 kalę o nwõnni oęen unı e gi ghõha;
 unı jęnkõ d'e lee ilee,
 kanı o nwõnni oęen unı e gi legħa uõ, ¹⁵ makeni ndinı a
 ra ghõha,
 ntin wę a kpõkinguõ,
 a nyunmaguõ wę ęnya,
 amamgbe w'e gi ęnya wę legħa uõ, gi ntin wę nı ihien,
 gi uche wę ghõha,
 gbęhuto d'e kunrun m,
 a gbagħari m wę njõ wę—ya kę Osolobue ku.' ”

¹⁶ “Kanı, wę gozi ęnya õnu agozi, 'ya ħain wę gi rı a ħun
 uõ; wę gozizikwõ ntin unı agozi, 'ya ħain wę gi rı a nı
 ihien. ¹⁷ Ezioku kę m rı a gwa unı, ndi-amuma bu õda lę
 ndi bu õda ħun mę ihien Chuku cho e te choęuõ ni wę ħun
 ihien õnu rı a ħun, kanı a ħunni w'a; a choęuõzi wę ni wę
 nı ihien unı rı a nı, kanı anunı w'a.”

Ihien Jesu Gi Ilu Onyę-ugbo ħu Kuzi

(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ “Nı ni nwan nkõwa ilu ħu m gi onyę-ugbo ta: ¹⁹ Oęen
 ihian gi nı oku Ali-eze bu õ ghõhan'a, Eje-onyę ħu a bıa,
 õ junarin a ihien wę kunye ime obi ę. Onwan wı ħun wę
 kunye õkp'uõ. ²⁰ ħun danye ali-õmuma wı onyę ħu ħun
 nı oku ħu, gi ighõghõ nabanhan a ozigbo. ²¹ Kanı, makeni
 onyę ħu e nwę nkpoęun, õ toħu eķere. Oęen nsongbu
 moõu ukpokpo e gi bıa make oku ħu, õ danpu ozigbo.
²² ħun wę kunye ime ogun wı onyę ħu ħun nı oku ħu,
 kanı uhue ihien uwanı lę ihien õlil'ęnya akı-lę-uba uwanı
 a kpangbu oku ħu, õ minı mkpuru. ²³ Kanı, mkpuru wę
 kunye ali rı mma wı ndi ħu ħun nı oku ħu, ghõha a, mi

mkpuru ezie-egie: ndi hu ime we a mi uzọ ogun-isen, ndi hu a mi uzọ ogun-eto, ndi hu a mi uzọ iri-kwasị-ogun.”

Ilu Jesu Gi Ata-witi Ta

²⁴ O nọ ta ni we ilu ozo, si,

“Ali-eze elu-igwee rike ebe ihian nọ kun mkpuru ri mma ime ugbo e. ²⁵ Kani, ebe ihian ri uran, enenren nọ bia d'a kun ata-witi ye ime oka-witi ndi hu pu. ²⁶ Ogen ihien-ugbo ndini gi nwan sueguu, mima mkpuru, ata-witi ndi hu nozikwo puha.

²⁷ 'Ya ndi idibo ahun nọ bia d'e kunrun onye hu nwe ugbo, si a, 'Di-okpa, ele mkpuru ri mma k'i kunye ime ugbo i? Nani ke ata-witi don banzi a?'

²⁸ O nọ si we, 'Onye-iwe me ihienni.'

Ndi idibo ndi hu nọ si a, 'Ni enyi jen nwan d'e huepu ata-witi ndi hu?'

²⁹ Kani o nọ si, 'Mba, amangbe onu e huepu 'ya le oka-witi. ³⁰ Hapu ni we ebuo ni we suegbame d'e ru ogen we gi e be oka-witi. O ru ogen we gi e be oka-witi, a si m ndi jenkọ d'e be n'e, "Bu ni uzọ huepu ata-witi kenmesonme we ukun-ukun d'a dun okun, unu e bepaha oka-witi buche ebe m'e buche ihien-ugbo." ' ' "

Ilu Jesu Gi Mkpuru Mostadi Ta

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ O nọ ta ni we ilu ozo, si, "Ali-eze elu-igwee nọ ke akpuru mostadi ohu hun onye ohu weri, kunye ime ugbo e. ³² Iya kachanrin ntin ime mkpuru ile, kani o sueguu, 'ya kachanrin ogbe e hi ime ihien-akunkun ndi hun hikeleni, o hande ke osisi, nke wu ni nnunu a bia d'a kpa ekuu e ye agalaba a.”

Ilu Jesu Gi Yisti Ta

(Luk 13.20-21)

³³ Ọ nọ ta nị wẹ ilu ozo, si, “Alị-eze elu-igwee rịkẹ yisti brędi gi a fu hụn okpoho ohu gi gwogbama flawa wẹ gi e shi brędi hụn k'e jun ihien nọkẹ adana ęto d'e ru n'ọ ghagbari flawa hụ ile.”

Ihien Hain Jizosi Gi E Gi Ilu A kuzi

(Mak 4.33-34)

³⁴ Jizosi gi ilu gwa igunrun hụ ihien ndini ile. O nwonni ihien o gileni ilu gwa wẹ. ³⁵ Onwan wu igi mezu ihien onye-amuma ku, si,
 “M jenkọ d'a shiapu onu m
 e gi ilu e ku,
 m jenkọ d'a gha e
 ku ihien zuerini
 kete w'a tunle iyetọ uwa.”

Jizosi A Kowa Ilu Ata-witi Hu

³⁶ 'Ya o nọ na igunrun hụ to si ime ulo. Umụ-azuun a nọ bia d'e kunrun ę, si a, “Kowa nị enyi ilu ata-witi hụ wẹ kunye ime ugbo.” ³⁷ Ọ nọ za, si, “Onye hụ kun mkpuru ri mma wu Nwa nke Ihian. ³⁸ Ugbo hụ wu uwa; mkpuru hụ hụn ri mma wu umu Alị-eze; ata-witi hụ wu umu Eje-onye hụ. ³⁹ Enenren ahun kun ata-witi ndi hụ wu Ekwensu; ogen hụ wẹ jenkọ d'e gi gho ihien-ugbo hụ wu ogugu ogeni; ndi ahun jenkọ d'a ghon'a wu ndi mmon-ozu.

⁴⁰ Ke wẹ don huepu ata-witi ndi hụ, wegbama wẹ dun okun, erira k'o jenkọ d'a ri ogugu-ogen. ⁴¹ Nwa nke Ihian jenkọ d'e zi ndi mmon-ozu ę. Wẹ jenkọ d'e kponpu ihien owule e buhe njo le ndi ile e me eje-ihien ime Alị-eze ę,
⁴² tu wẹ ye oken okun hụ. Ebehu, ihian jenkọ d'a ri a kwan ekwan, a ta nkwenren-eze. ⁴³ Ogen hụ, ndi ezi-omume k'e timę ke enya-anwun ime Alị-eze Nedi wẹ. Onye hụn nwon ntin 'ya nu.”

Ilu Ndi Jesu Gi Ihien Ri Oken-mkpa Zuerini Ta

⁴⁴ “Alı-eze elu-igwee rı ke ihıen rı okęn-mkpa zueri ime ugbo, hun onye ohu hun, zuemezi e, gi ıghogho jęn d'e rechanrı ihıen ile o nwon, bıa d'e nonrin alı hu.”

⁴⁵ “Ozozi, Alı-eze elu-igwee no ke ebe onye-afia rı a chosonme ihıen rı mkpa a konı. ⁴⁶ Ogen o gi hun hun a kokenmeni rigbu enwen e mkpa, o no jęn, rechanrı ihıen ile o nwe, bıa d'e nonrin e.”

Ilu Jesu Gi Oga Ta

⁴⁷ “Ozozi, Alı-eze elu-igwee rikę oga we tuye ime ohimin, o no nwundon udi azun ile rı ichen-ichen. ⁴⁸ Ogen o gi jun, we no dokpunpuha a mkpenren mirin; ya we no nodı alı, hopuha ndı rı mma, buche ime ukpalı, kpon ndı rılenı mma tuhu. ⁴⁹ Erıra k'o jęnkọ d'a rı o ru ogugu-ogen. Ndi mmon-ozı jęnkọ d'a puha, hopu ndı-njo ebe ndı-oma rı, ⁵⁰ kpon we ye okęn okun hu. Ebehı, ihıan jęnkọ d'a rı a kwan ekwan, a ta nkwenren-eze.”

Ezioku Nke Ohun Le Nke Akan

⁵¹ Jizosi no ju, si, “Onu a ghotaguo ihıen ndini ile?” We no si a, “Eghee.” ⁵² O no si we, “Ya wu ni onye nkuzi Iwu owule we zun make Alı-eze elu-igwee nọke onye nwon ulo, hun gha ebe o donme ihıen e wefıha ke ihıen ohun ke ihıen akan.”

A ju We Jizosi Imę Nazareti

(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Ogen Jizosi gi taguu ilu ndini we, o no gha ebahun pu, ⁵⁴ si obodo e. O no kuzime we ime ulo-ofufe we, hun wu ni nkuzi e no tu we enya, we no si, “Elebe ke okennyeni no nwehen amamihienni le orun-atumenya ndini o rı a run? ⁵⁵ Ele nwa Kapınta wu onwan? Efan nne e ele Meri? Ele Jemisi le Josefı le Saimonu le Judası wu umune-ekennye? ⁵⁶ Ele enyi le umune-ekpoho rı ebeni? Elebe ke okennyeni gha nwehen ihıen ndini ile?” ⁵⁷ 'Ya we no

wemę n'e iwe. Jizosi nọ si wę, “W'a gbaye onye-amuma agbaye ebe ile mmani ime ali a le ezi-le-ulo a.”⁵⁸ O runni orun-atumenya bu oda ebęhu makeni ekwerini ni w'e.

Isi Nke Mmęno

Onwun Jonu Hun E Me Mirin-Chuku

(Mak 6.14-21; Luk 9.7-9)

¹ Ogen hu, Herodu hun ri a ki Galili nọ nu ihien Jizosi ri e me, ² o nọ si ndi idibo e, “Onyeni wu Jonu hun e me mirin-Chuku. O ghaguo onwun lihi, 'ya hain o gi nwon iken o gi e me ihien ndini.”

³ Herodu ku erira makeni Herodu nwunrun Jonu, ken e egbun, bu e che ime ulo-ngan make ufiri Herodias nwunye nwene e wu Filipu, ⁴ makele o teguo Jonu gwama a, si, “Iwu ekwerikwoni n'i siko d'a lu a.”⁵ O te cho n'o gbu Jonu, kale egun ihien ndi ali k'e me anin'a makeni we veri Jonu rike onye-amuma.

⁶ Kani, o ru uhuhin hu we gi a nyanhan omumu Herodu, nwa-okpoho Herodias mu nọ tenni we egu, efo nọ suo Herodu usuo, ⁷ hun wu ni Herodu nọ kwe e nkwa, kun iyi, n'o siko d'e y'e ihien owule o cho.

⁸ Nne e nọ dunye e, o nọ si Herodu, “Gi afereni ye m isi Jonu hun e me mirin-Chuku.”

⁹ O nọ fu eze, kani o nọ gi ifiri iyi o kun le ndi obia a si we ye nwata-okpoho hu 'ya. ¹⁰ O nọ zi we, we nọ jen d'e bepụ Jonu isi ime ulo-ngan. ¹¹ We nọ gi eferę buhe e, we e ye nwata-okpoho hu, o nọ w'e jenni nne e.

¹² Umụ-azuun Jonu nọ bia, buru ehụ a li, jen d'a gwa Jizosi.

Jizosi E Ye Igunrun Hi-ogbe Ihien-oriri

(Mak 6.30-34; Luk 9.10-17; Jon 6.1-14)

¹³ Ogeṅ Jizọsị gi nụ ọnwani, ya sụọ nọ gi ụgbọ-mirin gha ebēhụ pụ, si ebe ihian rịleni. Kani ogeṅ ndi rị ebahun gi nụ n'ọ pụgụọ, wẹ nọ gi ụkụ gha ime obodo ndi hu sọnmẹ e. ¹⁴ Ogeṅ o gi ru mkpenren mirin, o nọ hun igunrun hiogbe. O nọ mē omiken wẹ, zụọ ndi emu rị a kụ.

¹⁵ O ru ogeṅ enyasi, umu-azuun a nọ bia d'e kunrun e, si, "O nwonni onyẹ bi ebeni, bu eki e giguọ. Si igunrunni la, ni wẹ jẹn ime obodo ndi mē ekere-ekere risonmẹ ebeni d'e nonrinsonmẹ ihien-oriri."

¹⁶ Jizọsị nọ si, "Ele hun w'e gi lama; ye ni wẹ ihien-oriri."

¹⁷ Wẹ nọ si a, "Ogbe bredi isen le azun ebuọ sụọ ke enyi nwon ebeni." ¹⁸ O nọ si wẹ, "Wehe ni ni m wẹ."

¹⁹ 'Ya o nọ si igunrun hu nodi ali enu irurue rị ebahun. O nọ weri ogbe bredi isen hu le azun ebuọ hu, lee enya elu-igwee, ye ekele, bebe bredi ndi hu ye umu-azuun, wẹ nọ ye igunrun hu. ²⁰ Wẹ ile nọ rijunchanrin efo. 'Ya wẹ nọ tutukome ifunfun e hoduni, o jun ukpalı mmebuọ.

²¹ Ndi hun ri bredini wu ihien nọke ikennyẹ ogun-iri kwası nnu-mmebuọ*, wezuka ikpoho le umueka.

Jizọsị Le Pita E Jẹn Ijẹn Elu Mirin

(Mak 6.45-52; Jon 6.15-21)

²² 'Ya Jizọsị nọ si umu-azuun a banye ime ụgbọ-mirin buru n'e ụzọ jẹnmẹ azuun hun-ebọ. 'Ya le enwen e nọ nodi gbashią igunrun hu. ²³ O gbashiąguu wẹ, 'ya sụọ nọ nyinrin ugu d'e mē ekpere. O ru ogeṅ enyasi, 'ya sụọ hu ebēhụ. ²⁴ Kani, ụgbọ-mirin hu e jenteguọ ogeṅ hu, ebiri-mirin hu e ti ụgbọ hu, e tiki e azuun—makeni ufere rị a gha ihun e fehe. ²⁵ O ru ụzọ-utuntun biribiri, Jesu nọ jẹnhen ijẹn elu mirin Galili hu d'e kunrun wẹ. ²⁶ Ogeṅ umu-azuun a gi hun a k'o jẹnla ijẹn elu mirin hu, 'ya egun nọ tuma wẹ. Wẹ nọ si, "Onyẹ-mmọn ro!" Wẹ nọ gi egun

* **Isi Nke Mmēnọ:21** ikennyẹ nnu-uku isen

yi oro. ²⁷ Kani, o no kuyeni we oku ozigbo, si, “Kwodon ni obi unu, mme ro, atule ni egun.”

²⁸ Pita no si a, “Di-nwonni-enyi, owule iyu ro, si m bia d'e kunrun i elu mirin.” ²⁹ Jesu no si a, “Bia.” 'Ya Pita no gha ime ugbo-mirin hu puha, jenne ijen elu mirin, buruko Jizosi.

³⁰ Ogen o gi hun oken ufere hu, egun no bia a, o no rubanma ime mirin. Ya o no yi oro, si, “Di-nwonni-enyi, zopuha m!” ³¹ Jizosi no tnpu aka ozigbo kwodon e, si, “Onye okukwe-nta! Ki hain i gi nwon obi-ebu?” ³² Ogen we gi banye ime ugbo-mirin hu, oken ufere hu no kusi. ³³ Ndi hun ri ime ugbo-mirin hu no gbu n'e osekp, si, “Ezioku-ezioku, iyu wu Nwa Osolobue.”

Jizosi A Zuo Ndi Emu Ime Obodo Genesareti
(Mak 6.53-56)

³⁴ Ogen we gi fetuguu mirin, we no puha obodo Genesareti. ³⁵ Ogen ndi obodo hu gi marin ni Jesu ro, we no zi ozi ghagbari egeru hu ile, wehesomen'e ke we han emu ri a ku. ³⁶ We no rio a ni we metude ntin ewuru e aka; ke we han metun'a no dnhin.

Isi Nke Mmisen

Odinali Ndi-akan
(Mak 7.1-13)

¹ 'Ya ndi Itu-Farisi le ndi-nkuzi Iwu no gha Jerusalem bia d'e kunrun Jizosi, si a, ² “Ki hain umu-azuun i gileni a gbaye odinali ndi nedi enyi kani? W'a ra kwu aka we kebe ri ihien-oriri.” ³ O no za we, si, “Ki hain onu gi a dan iwu Osolobue keni unu kwodon odinali onu? ⁴ Makeni Osolobue ye iwu, si, ‘Gbaye nedi i le nne i,’ siji, ‘Onye owule kuja oku nedi e mobu nne e, we k'e gburiri onye ahun.’ ⁵ Kani unu si, ‘Onye si nedi e mobu nne e,’ “E weguo

m ihien nke m'e ye i ye Osolobue oyiye,” o rizini mkpa n'o gi ihien o nwe gbaye nedi e mobu nne e.’ ⁶ 'Ya wu, onu e gi ifiri odinali unu e me oku Osolobue a wuru ihien la iwi. ⁷ Ndi ihunna ke unu wu! Amuma Azaya bu banyeni unu wu ezioku! Azaya si ni Osolobue si,

⁸ 'Onunu-ire suo ke ndini gi
a gbaye m,

obi we e teke ebe m ri.

⁹ We ri e fe m mmaka,

ihien w'a kuzi

wu odinali ihian mmaka tume.’ ”

Ihien Ndi Hun E Meru Ihian
(Mak 7.14-23)

¹⁰ Jesu no kpozunhan igunrun hu ebe o ri, si we, “Gon ni ntin; ghota ni! ¹¹ Ele ihien banye ihian onu e meru a, kani ihien gha onu puha, 'ya e meru ihian.” ¹² 'Ya umu-azuun a no bia d'e kunrun e, si a, “Y'a maringho ni iwe we ndi Itu-Farisi ogen we gi nu ihienni i ku?”

¹³ O no za, si, “We jenko d'e huepu ihien owule Nedi m ri elu-igwee kunleni. ¹⁴ Hatu ni we, we wu ndi-ndu hun enya kpu ishi—owuni onye enya-ishi e du onye enya-ishi, we ebuo jenko d'a danye ime olu.” ¹⁵ Ya Pita no si a, “Kowa ni enyi ilu nei.”

¹⁶ 'Ya o no si, “Onu nwen e ke ghotakwo nwan? ¹⁷ Unu a hun n'a ni ihien owule banye onu e si efo, gha erira shi mgbugbu-nsin? ¹⁸ Kani ihien gha onu fuha gha obi ihian puha—iya wu ihien e meru ihian. ¹⁹ Makeni ime obi ke ihien ndini gha a puha: eje-iroro, igbu-ochu, ina-nwunye-ihian le izo-uku-eye-ofia, mgba-nzuzue, izun-ohin, ishja eri-ntu le nkuto. ²⁰ Ihien ndini we nwe e meru ihian. Kani, igi aka we kwoleni ri ihien-oriri ara meru ihian.”

*Okukwe Okpoho Ohu Nwa A Nwọn Nsọngbu
(Mak 7.24-30)*

²¹ Jizọsị nọ gha ebẹhụ pụ, si ẹgbere Taya-le-Sidonu.
²² Ogen hụ hura, okpoho onye alị hụ wu Kena hun gha ẹgbere ahun bia nọ paha, yime oro, a si, “Euu Di-nwonnienyi, Nwa Defidi, me omiken m, eje-mmọn ri ime nwa-m-okpoho, o ri e songbu e oda-oda.” ²³ Kanị Jesu azan'a kaka. Umụ-azuun nọ bia, ri o a, si, “Gwa a lama, makeni o ri e yison enyi oro.”

²⁴ Jesu nọ si, “We zi m d'e kunrun atunrun Izrelu huni su o.”

²⁵ 'Ya ke okpoho hụ nọ bia, sekpu alị ihun e, si, “Dinwonnienyi, ye ni meka.”

²⁶ Jesu nọ si, “O rinị mma ni we tu bredi umeka ye ni nkite.”

²⁷ Okpoho hụ nọ si a, “Eghee Di-nwonnienyi, kanị, ke nkite e ri ifunfun gha ebe ndi nwonna we ri e ri ihien-oriri a dan.”

²⁸ 'Ya Jizọsị nọ si, “Euu okpoho, okukwe i e hike ogbe! 'Ya ri ni i k'i don cho.” Nwa a hụ nọ dnhin ozigbo.

Jizọsị A Zuọ Ndi Bu oda

²⁹ Jizọsị nọ gha ebahun pu, si mkpenren “Ohimin” Galili. O nọ nyinrin enu oke, nodi alị ebahun. ³⁰ We hụ e huhu d'e kunrun e, e wehe n'e ndi nguro, ndi oro, ndi enya-ishi, ndi odin le imerinme ndi ozọ—e bu we a to uku a. O nọ zuo we, ³¹ nke wu ni o tu igunrun hụ enya ke we don ri a hun ebe ndi odin ri e ku oku, ndi oro e zuzi oke, ndi nguro e jenne ijen, ndi enya-ishi a hunma uzọ, we nọ ja Osolobue Izrelu mma.

*Jizọsị E Yezi Igunrun Ozọ Hi-ogbe Ihien-oriri
(Mak 8.1-10)*

³² 'Ya Jizosị nọ kpọzunhan ụmụ-azụun a ebe ọ rị, sị, “Omikẹn igunrunni rị e mę m, makęni mmę lę wę a nọpụguo akp'ohin eto, kalę ihien wę siko d'e ri a rị a, bu a chonị m ni wę bu egun la, amamgbe w'a dantosonmę ụzo.”

³³ Ụmụ-azụun a nọ jụ a, sị, “Elebe kę enyi jenko d'a nọ wẹhę bredi k'e zu igunrunni ri imę atụ ebeni?” ³⁴ Jizosị nọ sị wę, “Ogbe ole kę unu gi?” Wę nọ sị a, “Ogbe esa lę azun mę kirikiri buleni oda.”

³⁵ Ọ nọ sị igunrun hụ nọdị akpakali. ³⁶ Ọ nọ weri ogbe esa hụ lę azun ndi hụ; o yeguụ ekele, ọ nọ bebe wę ye ụmụ-azụun a. Ụmụ-azụun a nọ we wę ye igunrun hụ.

³⁷ Wę ile nọ rijunchanrin efọ: wę nọ tutukomę ifunfun ę hoduni, o jun ukpali esa.

³⁸ Ndi hun ri ihien-oririni wu ikennyę nnu-iri, wezukade ikpoho lę umeka.

³⁹ Jesu a gbashiaguụ igunrun hụ, ọ nọ banye ugbo-mirin si egberę Magadani hun wu Mag'dala.

Isi Nke Mmisiin

*A Sị Wę Jizosị Ghosị Wę Ahima
(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)*

¹ Ndi Itu-Farisi lę ndi Itu-Sadusi nọ bia d'e kunrun Jesu, lele ę, sị a ghosị wę ahima gha elu-igwee bia.

² Ọ nọ za wę, sị, “O ru ogen enyasi, onu sị, ‘Uhuohin siko d'a rị mma, makęni igwere fon efon.’ ³ Utuntun, unu sị, ‘Mirin jenko d'e zue tani makęni igwere efonni.’ Onu marin kę wę don e gi igwere a kowa ihien jenko d'e menị, kalę unu ara s'eka a kowa ihien ihien rị e mę ogenni rị a ghosị.

⁴ Eje-agbo enya rileni uzo ohu rị a cho ahima. Kani, o nwonna ahima wę jenko d'a ghosị wę, wezuka ahima ihien mę onye-amuma wu Jona.” Ọ nọ na wę to, gha ebęhụ pu.

Yisti Ndị Itu-Farisi Lẹ Ndị Itu-Sadusi
(Mak 8.14-21)

⁵ Ogeṅ ụmụ-azụn a gi fetugụ mirin Galili, wẹ nọ hun a nị a zọlẹ wẹ brẹdi. ⁶ Jizọsị nọ sị wẹ, “Kpachanpụ nị ẹnya ebe yisti ndị Itu-Farisi lẹ ndị Itu-Sadusi rị.”

⁷ Wẹ nọ sị ibe wẹ, “Ọ rị e ku ihienni makele ẹni e weheni brẹdi.”

⁸ Ogeṅ Jizọsị gi marin ihiẹn wẹ rị e ku, ọ nọ sị wẹ, “Kị ọnụ rị e kuni nị unụ e nwọn brẹdi? Euu, unụ ndị okukwe nta! ⁹ Ọnụ e k'e ghotakwo nwan? Unụ anyanhanni ogbe brẹdi isen hu mmadu ogun-iri kwasị nnu-mmebuọ rị lẹ ukpalị ole ọnụ kponjun ihiẹn wẹ rihodu? ¹⁰ Unụ anyanhanni ogbe brẹdi esa mmadu nnu-iri ri lẹ ukpalị ole unụ kponjun ihiẹn wẹ rihodu? ¹¹ Kị haịn ọnụ gileni ghoha nị ele brẹdi mmaka ke m rị e ku? Kpachanpụ nị ẹnya ebe yisti ndị Itu-Farisi lẹ ndị Itu-Sadusi rị!” ¹² 'Ya wẹ nọ ghoha nị ele yisti brẹdi mmaka gi a fu k'ọ sị wẹ kpachanpụ nị ẹnya, kanị o gi e e ku nkuzi ndị Itu-Farisi lẹ ndị Itu-Sadusi.

Pita E Ku Onye Jizọsị Wụ
(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Ogeṅ Jizọsị gi banye egberẹ Sizeria-Filipi, ọ nọ ju umu-azun a sị, “Onye ke wẹ sị nị 'ya ke mme wu Nwa nke Ihian wu?”

¹⁴ Wẹ nọ za, sị, “O nwe ndị sị Jonu hun e me mirin-Chuku, ndi ozo sị Elaija, ndi ozo sị Jerimaya mobu onye ohu ime ndi-amuma mbu.”

¹⁵ Kanị ọ nọ sị wẹ, “Onye ke unu sị nị 'ya ke m wu?”

¹⁶ Saimonu wu Pita nọ za, sị, “Yu wu Onye Hu Osolobue Tume, hun wu Kraisti, Nwa Osolobue—Osolobue hu ri ndun.”

¹⁷ Jizọsị nọ sị a, “Onye wẹ gozi agozi k'i wu Saimonu nwa Jona*! Make ni ele ihian ghosi i ihienni, kama, Nedi m hun

* *Isi Nke Mmisin:17 Jonu*

rị elu-igwee ghọsị i 'ya. ¹⁸ M rị a gwa i, i wụ Pita†, m jenkọ d'a tụn ụka m ye elu ọmụmani, ikē ọnwun a saeka meri ẹ. ¹⁹ M jenkọ d'e ye i isanhan Alì-eze elu-igwee: ihien ọwụlẹ i sị, 'Mba,' elu-ụwa elu-igwee siko d'a sị, 'Mba.' Ihien ọwụlẹ i sị, 'Egheẹ,' elu-ụwa, elu-igwee jenkọ d'a sị, 'Egheẹ.' ”

²⁰ 'Ya Jizọsị nọ dọkenmẹ ụmụ-azuun a ẹka-ntin, sị wẹ agwalẹ onyẹ ọwụlẹ ni 'ya wụ Onyẹ Hụ Osolobue Tume wụ Kraisti.

*Jizọsị E Ku Oku Afunfun O Siko D'a Ta Le Onwun A
(Mak 8.31—9.1; Luk 9.22-27)*

²¹ Gha ogeen hụ jennen, Jizọsị nọ gwama ụmụ-azuun a, sị, “M jenkọ d'e jennriri Jerusalem, ndi-isi le ndi-isi nchuejan le ndi-nkuzi Iwu jenkọ d'e mē m ni m ta afunfun bu oda. Wẹ jenkọ d'e gbu m, kanị, hụn m'ẹ akpu-uhuohin eto, Osolobue jenkọ d'a gha onwun weli m.”

²² Kanị Pita nọ weri ẹ si usuo, jugbo a, sị, “Di-nwonni-enyi, Osolobue a ju; o nwonni ogeen ihienni e gi mē i!”

²³ Kanị Jesu nọ gbehuto, sị Pita, “Ekwensu, pu ni m! I rị a nokin m uzọ, make ni y'a rị e ro nke Osolobue, nke ihian k'i rị e ro.”

²⁴ 'Ya Jizọsị nọ sị ụmụ-azuun a, “Onyẹ ọwụlẹ cho n'o son m, 'ya jukwo enwen ẹ, buru obe ẹ, sonmē m. ²⁵ Make ni onyẹ ọwụlẹ cho n'o ghe isi, isi ẹ a to a, kanị onyẹ ọwụlẹ tuhu ndun a make ufiri m jenkọ d'a hun a. ²⁶ Elee erere k'ọ ban ni ihian e nwonchanringu ụwa ile, tuhu ume-ndun a? Kini ke ihian siko d'e gi gbari ume-ndun a?”

²⁷ “Egheẹ, Nwa nke Ihian le ndi mmon-ozì ẹ jenkọ d'a bia; o siko d'e gi ogho Nedi ẹ bia. Ogeen hụ, o jenkọ d'a ku onyẹ ọwụlẹ ugwo ihien o mē. ²⁸ M rị a gwa unu ezioku, o nwongho ndi rị ebeni hūn jenkoleni d'a nwun d'e ru ni a hūn wẹ Nwa nke ihian k'ọ lala noke Eze ki Alì-eze ẹ.”

† Isi Nke Mmisin:18 “Pita” wụ “omuma” onu Griki.

Isi Nke Mmęsa

Jizọsị E Nwọnhuto

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Oge akpu-uhuohin isin gi ghafeguu, Jizọsị nọ weri Pita le Jemisi le Jonu nwele Jemisi, kiri we si elu-ugu jen elu oda-oda; 'ya le we suo wi. ² Jesu nọ nọ id'anya we nwonhuto: ihun e nọ nwunme rike enya-anwun, ewo o yi nọ henrin nke ochan, nwunme ke ukpe.

³ Idumuzi Mozizi le Elaija nọ fopuha ebe we ri, we le Jizọsị nọ kume oku.

⁴ Pita nọ si Jizọsị, "Di-nwonni-enyi, o hugho mma ni enyi ri ebeni. Omeni y'a choghọ, m jenko d'e memę odu eto ebeni: ohu wu nke i, ohu wu nke Mozizi, ohu wu nke Elaija."

⁵ Ebe o ri e ku ihienni, idumuzi, orukpu nwunchanni nọ kpume we. Olu nọ gha ime orukpu ahun si, "Onwan wu ezi Nwa m; ihien e a suoka m; gon n'e ntin!"

⁶ Oge umu-azuun Jesu ndi hu gi nu ihienni, oken egun nọ tuma we, we nọ dan ali, we ihun kpume ali. ⁷ Kanị Jizọsị nọ bia ebe we ri, metu we eka, si, "Lihi ni, atule ni egun."

⁸ Oge we gi wesi enya elu, o nwonzini onye we hun kari Jizọsị.

⁹ Oge we gi gha elu-ugu hu hidanla, Jizọsị nọ do we eka-ntin, si, "Agwakwole ni onye owule ihienni onu hun d'e ru oge Osolobue e gi ghaguu onwun weli mme wu Nwa nke Ihan."

¹⁰ Umu-azuun nọ ju a, si, "Ki hain nwan ndi-nkuzi Iwu gi a si ni Elaija jenko d'e buriri uzọ biaguu?"

¹¹ O nọ za we, si, "Ezie ro ni Elaija jenko d'e bu'zo biaguu d'a kwademecharinguu ihien ile. ¹² Kanị m ri a gwa unu ni Elaija a biaguo bu amarinni w'a, e me w'e ihien suo ni we. Eri ra ke mme wu Nwa nke Ihan jenko nwan d'e gi ta

afunfun ̄ka w̄e.” ¹³ Ya umu-azuun a no ghot̄a ni Jonu hun e me mirin-Chuku k'̄o ri e ku.

*Jizosi A Zūo Nwata Eje-mm̄on Ri Im̄e E
(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Ogen w̄e gi ru ebe igunrun hu ri, okennȳe ohu no bia d'e kunrun Jizosi, sekpu n'e ali, si, ¹⁵ “Di-okpa, me omiken nwa-m-okennȳe! Ibobo ri a ku a. O ri a ta oken afunfun; o danyesonme ime okun le ime mirin. ¹⁶ M wehe ni umu-azuun i 'ya, kan̄i asani w̄e ̄ka zūo a.” ¹⁷ Jesu no si, “Euu, agbo nwonleni okukwe! Agbo zinleni?! Elee ogen ke m k'e sonru unu nodi? Elee ogen k'e m k'e dinruni onu?! Wehe ni ni m'e.” ¹⁸ Ya k'̄o no jugbo eje-mm̄on hu, o no gha ime nwata hu puha, nwata hu no dinhin ozigbo.

¹⁹ Ya umu-azuun a no bia d'e kunrun e ebe 'ya suo ri, ju a, si, “Ki hain enyi gileni saeka chupu a?” ²⁰ O no za we, si, “Makeni okukwe unu ehini. M ri a gwa unu ezioku, omeni onu nwon okukwe hun hande ke mkpuru mostadi, unu jenko d'a s'eka si uguni, 'Gha ebeni pu si ebahun!' O jenne. O nwonni ihien jenko d'a kari unu ̄ka! [²¹ Kan̄i udini a ra pu wezuka ni we bu-onu me ekpere.”]

*Jizosi E Kuzi Oku Onwun A
(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)*

²² Ogen Jizosi le umu-azuun a gi zu ime Galili, Jizosi no si we, “We jenko d'e we mme wu Nwa nke Ihian che ̄ka ihian, ²³ we jenko d'e gbu m; hun m'e akp'ohin eto, Osolobue e weli m.” Onwan no fukenne we.

Ik̄u Ugwo-isi Ulo-nso

²⁴ Ogeṅ wẹ gi ru Kapanom, ndi a na ugwo-isi Ulo-nsọ no jẹburu Pita, si a, “Onye-nkuzi onu ara kude ugwo-isi* Ulo-nsọ ra?”

²⁵ Pita no si, “O ku a ku.” Ogeṅ o gi lua, Jizosi no bu e uzo kupuha a, si a, “Saimonu-o, k'i ro? Onye ke ndi-nze uwan a na utu ichen-ichen w'a na? Umụ wẹ ra ndi ozo?”

²⁶ Ogeṅ o gi si, “Ndi ozo.”

Jizosi no si a, “Ya wu ni umu wẹ ara ku. ²⁷ Kani, amangbe enyi e me ihien e se oku, shi mirin hu; y'a tuye ukpo i; y'e weri azun ibuzo i siko d'e gbu—shiapu a onu, i siko d'a hun akpuru egbo shekelu† ohu. Weri e n'i gi e ku ugwo-isi mme le 'yu.”

Isi Nke Mm̄esato

Onye Kacharinini ime Ali-eze Elu-igwee

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Ogeṅ hu, umu-azuun Jizosi no bia d'e kunrun Jizosi, si, “Onye kacharin ime Ali-eze elu-igwee?” ² O no kpọ nwata ohu, bu e che etintinnai wẹ, si, ³ “M ri a gwa unu ezioku, omeni unu egbehutoni, wuru ndi no ke umeka, o nwonni ogeṅ onu e gi banye Ali-eze elu-igwee. ⁴ Onye owule welua enwen e ali, wuru onye no ke nwatani, 'ya wu onye kacharinini ime Ali-eze elu-igwee. ⁵ Onye owule nabanhan nwata no enina make ufiri efan m a nabanhangọ m.”

Onwunwan

(Mak 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ “Kani onye owule han onye ohu ime ndini me ntin hun kwerini ni m me njo, o ka mma ni wẹ kenme olo hi-ogbe

* **Isi Nke Mm̄esa:24** ugwo-isi. Akpuru egbo w'a kpọ “drak'ma” ebuo ke wẹ gi a ku ugwo-isi Ulo-nsọni. † **Isi Nke Mm̄esa:27** “shekelu” wu drak'ma eno.

ye onye hụ olu, tū a ye ime ohimin mini. ⁷ Uwa rị ime nsongbu, mak̄e ihien ndi hụ e me ihian e me njo rin'a! Ihien k'a han ihian me njo k'a biakwo-o, kale nsongbu rị ni onye hụ we jenkō d'a gha ̄ka a bia.”

⁸ “Om̄eni ̄ka i m̄obu uk̄u i a hain i e me njo, bep̄u a tuhu. O ka i mma n'i banye ndun bu ̄hiu i ezuni m̄obu n'i dan nguro, kari ni we tū i ye ime okun itebite bu ̄ka i ̄buo le oku i ̄buo zu oke. ⁹ Om̄eni ̄nya i a hain i e me njo, gup̄u a tuhu. O ka i mma n'i gi ̄nya ohu s̄o banye ndun kari ni we tū i ye okun-mm̄on bu ̄nya i ̄buo rị a rị.”

Ilu Jesu Gi Atunrun Hụ Tuhuni Ta

(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Hun n'a ni unu elegberini onye owule ime ndini me ̄kere. Mak̄eni, m rị a gwa unu, ndi mm̄on-oz̄i we rị ebe Nedi m hun rị elu-igwee rị e lee ihun ̄ ogen ile. ¹¹ Mak̄eni mme wu Nwa nke ihian bia d'a zuopuha ndi huni.”

¹² “Kini ke onu ro? Om̄eni ihian nwon atunrun ogun-isen, ohu ime we a kpahu, o natoko ohu-aria-ogun-isen hoduni elu-ugu ebahun we no a kpa nni j̄enme d'a cho ohu hụ kpahuni? ¹³ O hun a, m rị a gwa unu ezioku, o jenkō d'a ghoghō n'a kari ohu-aria-ogun-isen hụ kpaluni. ¹⁴ Er̄irazikwo, Nedi onu hun rị elu-igwee achoni ni onye owule ime ndini me ̄kere la iwi.”

Nwene I Me I Njo K'i Jenko D'e Me?

¹⁵ “Nwene i me i njo, j̄en d'a gwa a mm̄efie ̄ ebe 'yu ni 'ya s̄o rị a. Om̄eni o gongho i ntin, 'ya wu ni y'e wechinhenguo nwene i azuun. ¹⁶ Kani, om̄eni o gonni i ntin, weri onye ohu m̄obu mmadu ̄buo che ni enwen i, 'yu le we e j̄enzi d'a hun a keni o meye we ̄nya. ¹⁷ O ju n'o gonko we ntin, gwa ndi uka. O ju n'o gonko uka ntin, weri ̄ rik̄e onye ghaleni e fe Osolobue m̄obu onye a na ugwo-isi njo a ma ikpe.”

Iken Uka Kraistj Nwon

¹⁸ “Ezioku ke m ri a gwa unu, ihien owule unu si, ‘Mba’ elu-uwa, elu-igwee jenko d'a si, ‘Mba.’ Ihien owule onu si, ‘Eghee,’ elu-uwa, elu-igwee jenko d'a si, ‘Eghee.’ ¹⁹ M rizi a gwa unu ezioku, omele mmadu ebuo ime onu e kwerigbame elu-uwani rio ihien owule, Nedi m hun ri elu-igwee siko d'e me ni unu 'ya. ²⁰ Make ni ebe owule mmadu ebuo mobu eto gi ufiri efan m zu, mme le we ri ebehu.”

Mgbaghari

²¹ Pita no bia d'e kunrun Jizosi, si a, “Di-nwonni-enyi, mgbe ole ke nwene m siko d'e me m njo a gbaghari m'a? Mgbe esa?”

²² Jizosi no si, “Asini m'i mgbe esa, kanj mgbe esa-esa uzọ iri kwasị ogun eto.”

Ilu Jesu Gi Odibo Hun Ju N'ọ Gbaghariko Ta

²³ “'Ya wu, Ali-eze elu-igwee no ke ebe eze ohu no cho ni 'ya le ndi idibo e gbako egbo we gi e. ²⁴ Ogen o gi gbakoma, we no wehen'e onye ohu gi e egbo higbu enwen e ogbe, k'e zu we kusonme ndi-orun nnu isen-kwasi-ogun orogbo ahua mmisen. ²⁵ Kanj o sani eka ku a. Eze no si we re 'ya le nwunye e le umu a le ihien ile o nwon, wehe egbo d'a ku a ugwo o gi e.”

²⁶ “Make onwan, odibo hu no gbu osekpụ, riokenme e, si, ‘Nna, nwon ni m ndidi, m jenko d'a kucharin i ihien ile m gi i.’ ²⁷ Nna a no gi omiken hapu a, gbaghari a, si a y'a kuzile ugwo hu o gi e.”

²⁸ “Kanj, ogen odiboni gi pu, o no hun odibo ibe e hun gi e egbo-orun akp'ohin ogun-isen suo. O no todon e ekpiri, si a, ‘Ku m ugwo i gi m.’”

²⁹ “'Ya odibo ibe e hu no dan ali, riokenme e, si, ‘Nwon ni m ndidi, m jenko d'a ku i ugwo i.’ ³⁰ Kanj o no ju, jen d'e

bu e che ime ulo-ngan d'e ru ogen o jenkọ d'a ku a ugwo hu.”

³¹ “Ogen idibo ibe e gi hun ihienni, o futu we oda-oda ime obi, we no jen d'a gwa Nna we ihien ile meni. ³² 'Ya nna a no kpọ a, si, 'Odibo efọ-njọ! M hapu i, si i akuzile ugwo hu ile i gi m, makeni i rijo m ariọ. ³³ O furuni n'i me ni odibo ibe i omiken ke m don me n'i omiken?’ ³⁴ Nna a no gi olulu w'e ye we ni we ye e afunfun ime ulo-ngan d'e ru ogen o jenkọ d'a kucharin ugwo hu ile o gi.”

³⁵ Ya wu, erira ke Nedi m hun ri elu-igwee jenkọ d'e mezikwo onye owule ime unu, omeni y'e gini obi i ile gbaghari nwene i.

Isi Nke Mmitenei

Jizosi A Kuzi Banyeni Mkpechan

(Mak 10.1-12)

¹ Ogen Jizosi gi kucharingwu ihien ndini, o no gha Galili pu, shi egbere Judia hun ri nketu Iyi Jodani.

² Igunrun hi-ogbe no sonme e, o no zuo we ebegu.

³ Ndi hu ime ndi Itu-Farisi no bia d'e kunrun e, keni we shi n'e onyan. We no ju a, si, “O nwegho ihien owule iwu ku ni ya ke me okennye kpechan nwunye e?”

⁴ Jizosi no za, si, “Onu e ke gun a ime Ekwowo-nsọ ni Onye hun keni we ke we oken le onyenny e ogen mbidon? Unu e ke gun a n'ọ ⁵ si, 'Make onwan, okenny e siko d'a nato nedi e le nne e, jen d'a banye ni nwunye e, we ebuo a wuru ehụ ohu.’” ⁶ 'Ya wu, elezi we mmadu ebuo, kanj we wu ehụ ohu. 'Ya wu, ihien Osolobue wegbamagu, ihian y'e kebele e.”

⁷ Ndi Itu-Farisi hu no juzi a, si, “Ki hain nwan Mozizi gi ye iwu ime Ehuhuo-nsọ, si ni okenny e siko d'a s'eka ye nwunye e ehuhuo-mkpechan, kpechanpu a?”

⁸ Jizosị nọ za, si, “Makeni obi ọnu e zeke—'ya haịn Mozizi gi hapu unu ni unu kpechan nwunye unu; kanị ele erira k'ọ ri oge mbidon. ⁹ M ri a gwa unu, onye owule kpechan nwunye e luma onye ozo, wezuka ni nwunye e zo uku ye ofia, a ghereole.”

¹⁰ Umụ-azuun a nọ si, “Omeni erira k'ọ ri egbata okennyē le nwunye e, ọ ka mma ni aluni we di-le-nwunye.”

¹¹ Kanị Jesu nọ si we, “Ele ihian ile jenko d'a saeka nabanhan okuni, mmani ndi hun o wu nke we. ¹² O nwon ndi ghaleni a lu di-le-nwunye makeni ehụ we ezuni oke kete w'a mule we; o nwon ndi ghaleni a lu di-le-nwunye makeni ihian memē we erira; o nwon ndi si ni aluko we make ufiri Ali-eze elu-igwee. Onye hun jenko d'a saeka nabanhan okuni 'ya nabanhan a.”

*Jizosị A Gọzi Umụ-ndu
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ O nwe ndi weheni Jizosị umu-ndu keni o bu eka kwasi we, me ekpere, kanị umu-azuun a nọ jugbo ndi hu. ¹⁴ Kanị Jizosị nọ si, “Hatu ni umu-ndu ni we bia d'e kunrun m; egbondonle ni we, makeni Ali-eze elu-igwee wu nke ndi nọ enina.” ¹⁵ O nọ bu eka kwasi we, gha ebahun pu.

*Okorobia Odafin Hu
(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)*

¹⁶ Ya ke onye ohu nọ bia d'e kunrun Jizosị, si, “Onye-nkuzi, elee orun-oma ke m sikọ d'a run ni m nwonrin ndun itebite?”

¹⁷ Jizosị nọ si a, “Kị haịn i gi a ju m oku ihien ri mma? Onye ohu suo ri mma. I cho n'i banye ndun, donme iwu ndi hu ri ime Iwu.”

¹⁸ O nọ si, “Elee ndi?”

Jizōsị nọ sị, “Egbule ọchụ; agherele; ezunle ohin; ebuokinle ihian ọnu; ¹⁹ gbaye nedi i le nne i; ihien ibe i ya suo i ke ihien enwen i don a suo i.” ²⁰ Okorobia hu no si, “M hu e donme ihien ndini ile, ki hoduzi m jenkọ d'e me?”

²¹ Jizōsị nọ sị a, “I cho n'i zu oke, jeme, recharin ihien ile i nwon, y'e we eghe e ye ndi igbenne, gi e nwon aku-le-uba ime elu-igwee, y'a bia d'e sonme m.” ²² Ogen okorobia hu gi nu ihienni, ndun no guu a, o no sukuru, pu, makele o nwon ihien oda-oda.

²³ Jizōsị nọ sị umu-azuun a, “M ri a gwa onu ezioku, o jenkọ d'a fu orun ebe odafin jenkọ d'a no banye Ali-eze elu-igwee. ²⁴ M rizi a gwa unu, o jenkọ d'a ka nfe ni anyinnyan-mkpukpuke wu kamelu gha oghere oloden kari ni odafin banye Ali-eze Osolobue.” ²⁵ Ogen umu-azuun a gi nu ihienni, o tikenme we enya, we no si, “Onye jenkọ d'a sazi nwan aka nwon nzuopuha?”

²⁶ Kani Jizōsị e lee we enya, o no si we, “Ebe ihian ri, o sako aka me, kani ebe Osolobue ri, o nwonni ihien we ghaleni a saaka e me.”

²⁷ 'Ya Pita no si, “Lee e, enyi a lagu ihien ile to sonme i, kini ke enyi jenkọ nwan d'e nwonhen?”

²⁸ Jizōsị nọ sị we, “M ri a gwa onu ezioku, ime uwa ohun lalani, ogen we jenkọ d'e gi mememe ihien ile nke ohun, ogen hu Nwa nke ihian jenkọ d'e gi nodi ukpo e nwe ogho, unu ndi hun sonni m siko d'a nodisonme ukpo mmebuo, a ki ebon mmebuo ri Izrelu. ²⁹ Onye owule hun o meni o giguu ufiri m nato ulo ndi o nwon mobu umune-e-ikenne mobu umune-e-ikpoho mobu nedi e mobu nne e mobu umu a mobu ali o nwon, jenkọ d'e nwonhen we uzo ogun-isen, nwonhenzikwo ndun itebite. ³⁰ Kani, ndi bu oda bu uzo jenkọ d'a kpari azuun, ndi kpa azuun e buru uzo.”

Isi Nke Ogun

Ihiën Jesu Gi Ndị Rụn Orun Imẹ Ugbo Kuzi

¹ “Makëni Alì-eze elu-igwee rì kẹ ebe onyẹ ohu nọ pụ uz'utuntun d'e weri ndị orun hụn jenkọ d'a rụn imẹ ugbo-vainị a. ² Ogen 'ya lẹ wẹ gi kwerigbamaguụ n'o jenkọ d'a kụ wẹ egbo orun akpụ-uhụohin wụ dinariọsị ohu, ọ nọ zi wẹ ban imẹ ugbo-vainị a d'a rụnma orun.”

³ “Ihiën nọkẹ okulọkụ itenei utuntun, ọ nọ puzi, hụn ndi ọzọ wuzo mmaka imẹ afia. ⁴ Ọ nọ sị wẹ, ‘Ụnụ nwen jenmẹ ugbo-vainị m d'a rụn orun, m jenkọ d'a kụ unu ugwo ohunma.’ Wẹ nọ jenmẹ.

⁵ Ọ puzikwọ okulọkụ mmẹbuo, ogen hụ anwun gi a rị isi lẹ okulọkụ ẹtọ efinnai, ọ nọ mezikwọ ihiën ohu ahun.”

⁶ “Ihiën rikẹ okulọkụ isen enyasi, ọ nọ puzi, hụn ndi ọzọ turusonmeni; ọ nọ sị wẹ, ‘Kì haịn onu gi turu ebeni mmaka kete utuntun?’ ”

⁷ “Wẹ nọ sị a, ‘Makëni o nwonni onyẹ we enyi orun.’ Ọ nọ sị wẹ, ‘Ụnụ nwen jenmẹ ugbo-vainị m d'a rụn orun.’

⁸ Ọ ru ogen enyasi, onyẹ hụ nwon ugbo-vainị hụ nọ sị onyẹ hụn e lepụ n'a ugbo-vainị hụ enya, ‘Kpọ ndi orun hụ n'i kụ wẹ ugwo wẹ, gha ndi ikpazuun kuma d'e ru ndi ibuzọ.’ ⁹ Ogen ndi hụ gha okulọkụ isen enyasi rụnma gi bja, wẹ nọ kụ onyẹ-onyẹ imẹ wẹ egbo-orun akp'ohin ohu-ohu.”

¹⁰ “Ogen ndi ibuzọ gi bja, wẹ ro ni wẹ jenkọ d'a kükari wẹ egbo-orun akp'ohin; kanị wẹ nọ kụ onyẹ-onyẹ imẹ wẹ egbo-orun akp'ohin*. ¹¹ Ogen wẹ gi kuguu wẹ ugwo, wẹ nọ denwinwinma ni onyẹ hụn nwon orun, ¹² sị, ‘Ndi ikpazuunni rụn mgbahunmẹ okulọkụ ohu sụọ, bu enyi nwen bu orunni isi kete utuntun, ma anwun, kalẹ y'a kụ enyi lẹ wẹ ahanmahan.’ ”

* **Isi Nke Ogun:10** Griki: dinariọsị

¹³ “Kani ọ nọ shiari onye ohu ime we, si a, ‘Di-enyi, a ri m e megbu i; ele egho-orun akp’ohin ke me le yu kwerigbama?’ ¹⁴ Weri hun wu nke i lama; mme cho ni m ye onyeni we we ikpazuun ke m don ye i. ¹⁵ Anikozi de we m gi ihien m me ihien m cho ni m gi e me ra? Ra i ri e we iwe ni m ri a ha-eka?’ ”

¹⁶ “‘Ya wu, ndi kpa azuun jenko d’e bu uzọ, ndi bu uzọ a kpari azuun.’”

Hun m’e Mgbe Etọ Jizosi Ku Oku Onwun A

(Mak 10.32-34; Luk 18.30-34)

¹⁷ Ogen Jizosi gi jenko Jerusalem, ọ nọ wesi umu-azuun a nko ohu, si we, ¹⁸ “Lee n’e, enyi jenko Jerusalem; enyi ru ebahun, we siko d’e re Nwa nke Ihian ye ndi-isi nchu-ejan le ndi-nkuzi Iwu. We jenko d’a ma a ikpe-onwun, ¹⁹ we e ye ndi ali ndi ozọ ni we kpa a ye emu, fian a mkpinsin, kpogbu e elu obe; kani hun m’e akp’ohin etọ, Osolobue jenko d’e weli e.”

Ihien Nne Ohu Riọ Ni Umu A

(Mak 10.35-45)

²⁰ ‘Ya nne Jemisi le Jonu, umu Zebedi, no wehe we d’e kunrun Jesu, ọ nọ gbu osekpu ihun e, riọ a n’o men’e ohunma. ²¹ Jesu nọ si a, “K’i cho?” Ọ nọ si a, “Ku e ni onye ohu ime umu-m-ikenny ebuoni jenko d’a nodi ali eka-ihien i, hun-ebọ a nodi ali eka-ekpen i ime ali-eze i.”

²² Kani Jizosi nọ si, “Onu a marin ihien onu ri a riọ. Ni unu saeka ra ihien ri ime mkpu hun m jenko d’a ra?” We nọ si, “Enyi jenko d’a s’eka.” ²³ Ọ nọ si we, “Ezioku-ezioku, unu jenko d’a ra ihien ri ime mkpu m, kani ele mme jenko d’e ku onye siko d’a nodi ali eka-nni m le eka-ekpen m; kama ndi hu Nedi m kwademe n’e, we jenko d’a nodi a.”

²⁴ Ogen umu-azuun iri hoduni gi nu ihienni umune ebuo hu me, we nọ bumeni umune ebuo hu olulu. ²⁵ Kani

Matiu Isi Nke Ogun:26 58 Matiu Isi Nke Ohu-kwasị-ogun:3

Jizọsị nọ kpọzunhan wẹ, sị wẹ, “Ụnụ a maringhọ nị ebe ndị alị ndị ọzọ rị ndị hụn a kịnị e mę rịkẹ sị uwẹ nwon ndị wẹ rị a kị, ndị-ndu wẹ e mę wẹ a marin nị uwẹ rị a kị wẹ. ²⁶ Ka emele nị erira. Onye owule cho n'ọ wuru oken ihian ime onu, 'ya wuru odibo unu; ²⁷ onye owule cho n'ọ wuru onye ibuzo ime unu, 'ya wuru igbon onu — ²⁸ nọkẹ kẹ Nwa nke Ihian don bia, ele ni wẹ gba n'a odibo, kani, n'ọ gba odibo, yezikwo ndun a, gi e gbahua ndi bu oda.”

Jizọsị A Zuọ Ndị Enya-ishi Ebuo

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Ogen Jesu le umu-azuun a gi gha Jeriko puko, igunrun hi-ogbe nọ sonme e. ³⁰ Ikennyẹ ebuo enya kpu ishi nodi ali mkpenren uzọ hu. Ogen wẹ gi nu nị Jizọsị ghafeko, wẹ nọ yi oro, sị, “Di-nwonni-enyi, Nwa Defidi mę ni enyi ebere!”

³¹ Igunrun hu nọ jugbo wẹ, sị wẹ kpukin onu; kani wẹ nọ yikenmede oro, sị, “Di-nwonni-enyi, Nwa Defidi, mę ni enyi ebere!”

³² Jizọsị nọ kusị, kpo wẹ, sị, “Kini ke unu cho ni m mę ni onu?”

³³ Wẹ nọ sị a, “Di-nwonni-enyi, enyi cho ni enyi leghama uzọ.”

³⁴ Jizọsị nọ mę ni wẹ omiken, metu wẹ eka enya. Ozigbo hu, wẹ nọ hunma uzọ; wẹ nọ sonme e.

Isi Nke Ohu-kwasị-ogun

Jizọsị A Banhan Jerusalem Leke Onye-mmeri

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jon 12.12-19)

¹ Ogen wẹ gi nokunmeme Jerusalem, e ru we Ugu Olivu hun rị Befaji, Jizọsị nọ zipu umu-azuun a ebuo, ² sị wẹ, “Banye ni ime obodoni mę ekere hun rị unu ihun, onu jenkọ d'a hun Jaki wẹ lime ebeku le nwa a nodiye ni n'e. Topu ni wẹ wehe ni m. ³ Onye sị unu ihien owule, sị n'a hu,

‘Nna chọ wẹ’, o siko d'a si unu weri wẹ ozigbo.”⁴ Onwan me kenị wẹ mezu ihien onye-amuma ku, si,

⁵ “Gwa ndi obodo Zayonu,
lee e, eze onu lala d'e kunrun unu,
o welua enwen e ali:
o ri enu Jaki,
le elu nwa-jaki.”

⁶ Umụ-azuun a ebuo hu no jen, me ke Jizosi don zi we,
⁷ e wehe we Jaki hu le nwa-jaki hu, gi ewuru w'e yiye elu e gbama elu we, Jizosi no nyinrin we.

⁸ Imerinme ndi ri ime igunrun hu no gi ewuru we gbama uzo, ndi ozo a kpagiri agalaba osisi ndi risonme ebenu, gbama we uzo. ⁹ Igunrun hu ri a ihun le azuun hu e yi oro, a si,

“Ojija-mma ya ri ni Nwa Defidi!
Onye hu gi efan Di-nwonna-enyi bia wu onye Chuku gozi agozi!

Ojija-mma 'ya ri ni Osolobue Ebenu Kacharin elu ejen*”

¹⁰ Ogen o gi banye Jerusalem, o rike si we kpasu obodo hu ile: We hu a ju, si, “Onye wu onwan?”

¹¹ Igunrun ahun no si, “Hunni wu onye-amuma hu w'a kpo Jizosi hun gha Nazareti ri Galili bia.”

Jizosi E Si Ulo-nso

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹² Jizosi no banye Ulo-nso, chupu ndi ile ri a zu afia ime Ulo-nso, hukupeme teburu ndi a gbahuto ego le oche ndi hun e re oluikuku. ¹³ O no si we,

“We de e ime Ekukwo-nso, si,
‘We jenkọ d'a kpo Ulo m ulo ekpere’,
kale onu e giguọ a henrin ebe ndi-ohin e zueri!”

* **Isi Nke Ohu-kwasị-ogun:9** Griki: “...ime Elu-igwee kacharin elu e jen”. (Osolobue ke we gi ihieni e ku.)

¹⁴ Ndị ọnya-ishi lẹ ndị-ngurọ nọ bịa d'e kunrun ẹ ime Ụlọ-nsọ, ọ nọ zuọ wẹ. ¹⁵ Kani oge ndị-isi nchụ-ẹjan lẹ ndị-nkuzi Iwu gi hụn ihien ndị a tọ ọnya ọ rị e mẹ, hụnzị kẹ ụmụ-ndu rị ime Ụlọ-nsọ rị e yi oro, a si, “Hozana (ojjamma) rị nị nwa Defidi!” iwe nọ weme wẹ. ¹⁶ Wẹ nọ si a, “I hụ a nū ihien ụmụ-ndu ndini rị e ku?” Jizosị nọ si wẹ, “Eghee, m hụ a nū. Ụnụ e ke guntu ebehụ Ehubuọ-nsọ nọ si, ‘Y'a zunguọ ụmụkẹ lẹ ndị rị a ra ẹran nị wẹ ja i mma zu oke.’”

¹⁷ Ọ nọ la wẹ tọ, gha ime obodo hụ pụ, si Bẹtani, d'a nọdị uchinchin hụ.

Jizosị A Bu Osisi Figi Onu
(Mak 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Eki e fọn uzọtuntun, ebe o kinkọ azuun Jerusalem, ẹgun hụ a gun a. ¹⁹ Ọ nọ hụn osisi figi ohu mkpenren uzọ, ọ nọ jẹn ebe ọ rị; kani, ọ hunnị ihien ọwulẹ enu ẹ, mmanị ehuhụọ sọ. Ọ nọ si a, “Amizilẹ mkpuru jẹrin ejen.” Osisi hụ nọ kpọpụ-nkun ozigbo. ²⁰ Oge ụmụ-azuun gi hụn ihienni, ọ tūkenmẹ wẹ ọnya, wẹ nọ si, “Nani kẹ osisi hụ dọn kpọpụ-nkun ozigbo?” ²¹ Jizosị nọ si wẹ, “M rị a gwa unu ezioku, ọwunị onu e nwonghọ okukwe bu unu enweni obi-ẹbuọ, unu jenkọ d'a saekẹ mekarị ihien wẹ mẹ osisi figi hụ; ẹlẹde ohun sọ, ọsọn'a nị onu si uguni, ‘Jen d'a tọ enwen i ye ime ohimin,’ o jenkọ d'e mẹ. ²² Ihien unu gi okukwe mẹ ekpere rịọ, onu jenkọ d'e nwonhen ẹ.”

A Ju Wẹ Jizosị Kẹ Onye Zi E
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Oge ọ gi banye Ụlọ-nsọ, ndị-isi nchụ-ẹjan lẹ ndị-isi nọ bịa d'e kunrun ẹ ebe ọ rị a kuzi, si a, “Elee ikẹn k'i gi e mẹ ihien ndini, onye ye i ikenni?” ²⁴ Jizosị nọ za wẹ, si, “Mmẹ lẹ enwen m jenkọ d'a ju unu akpu ọta ohu, unu za

m'a, a gwa m ọnu ikẹn m gi e mē ihien ndini.” ²⁵ “Mirin-Chuku Jonu mē, elebe k'ọ gha bia: ọ gha elu-igwee bia ra ọ gha ẹka ihian bia?”

Wē nọ tugbame iroro, si, “Enyi si, ‘Ọ gha elu-igwee bia,’ o siko d'a si, ‘Ki hain nwan unu gileni gi oku ẹ don?’” ²⁶ Kani egun igunrunni aniko enyi si, ‘Ọ gha ẹka ihian bia,’ make ni ihian ile weri ẹ ni Jonu wu onye-amuma.” ²⁷ 'Ya wē nọ za Jizosi, si, “Enyi amarin.” Ọ nọ si wē, “Mmē nwen a gwako unu ikẹn m gi e mē ihien ndini.”

Jesu E Gi Umune Ebuo Kuzi Ime-ihien Chuku Ku

²⁸ “Kini ke ọnu ro nwan? Okennyē ohu mu ikennyē ẹbuo; o jẹn d'e kunrun nke ibuzo, si a, ‘Nwa m, jẹn d'a run ọrun ime ugbo vaini tanni.’” ²⁹ Ọ nọ si, ‘Ejeko m.’ Kani, omegu, ọ nọ gbहतo obi e, jẹnme. ³⁰ 'Ya nedi ẹ nọ jẹn d'e kunrun hun-ẹbo, gwazi a ihien ohu ahun. Ọ nọ si, ‘Baba, m siko d'e jẹn.’ Kani o jenni. ³¹ Onye ime wē mē ihien nedi ẹ cho?” Wē nọ si, “Nke ibuzo.” Jizosi nọ si wē, “M ri a gwa unu ezioku, ndi a na Ugwo-isi wē gi njo wē marin le ndi igbaraja hu e buni unu uzo a banye Ali-eze Osolobue. ³² Make ni Jonu bia d'e kunrun ọnu, a ghosi unu ezigbo uzo ahun Osolobue cho, kani, unu egini oku ẹ don. Kani ndi a na ugwo-isi wē gi njo wē marin le ndi igbaraja gi ẹ don; ogen ọnu gide hun ihien ri e meni unu egiden'ẹ cheghari, kweri ihien o ku.”

Ilu Jesu Gi Ndi We Ye Ugbo Run Ta

(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ “Nu ni ilu ozo: O nwon onye ohu nwon ali, ọ nọ kun a vaini, kenhunmē ẹ ugba, gu olu ebe w'a nọ a pinpuha manya-vaini ye ime ugbo hu, tunzikwo ulo-nche ye ẹ, bu ẹ che ẹka ndi siko d'a gha a run a e-gbu-e-ke. Ọ nọ si ali ozo. ³⁴ Ogen vaini e rume, ọ nọ zi ndi idibo ẹ jenni ndi hu ri a run ugbo hu d'a nahan wē ihien vaini a mi. ³⁵ Ndi hu

rị a runn'a nọ kwonḍon ndi-idibo ẹ, gbu onye ohu ili, gbu onye ohu ozun, mazi onye ohu omuma. ³⁶ 'Ya o nọ zijenzi ndi-idibo ẹ ozo bu oda kari ndi ibuzo. E me we we ihien we me ndi ibuzo. ³⁷ Omeḡuu, o nọ zijen nwa a, si, 'We siko d'a gbaye nwa m.' ³⁸ Kani, oḡen ndi hu rị a run ugbo-vaini hu gi hun nwa a, we nọ si ibe we, 'Onyeni wu hun jenkọ d'e nwonrin ebeni omeḡuu; ni enyi gbupun'a nwan weri ihien ẹ!' ³⁹ 'Ya we nọ weri ẹ, chupu a ime ugbo-vaini hu, gbu ẹ.'"

⁴⁰ "Onye nwon ugbo-vaini hu bia nwan, k'o siko d'e me ndi hu rị a run ugbo hu?" ⁴¹ We nọ za, si, "O jenkọ d'e gbu ndi-eti hu, gbu we la iwi, we ugbo-vaini hu ye ndi ozo hun jenkọ d'a runn'a, e yesonme ẹ ihien-ugbo ẹ oḡen ihien-ugbo."

⁴² Jizosi nọ si we, "Onu e ke guntu ihien Ekukwo-nsọ ku? Ekukwo-nsọ si,

'Omuma hu ndi a tun ulo ju,
a wuruole hun gi ulo;

Di-nwonni-enyi 'ya me ihieni,
o tuka enyi enya!'

⁴³ 'Ya wu, m rị nwan a gwa unu ni we jenkọ d'a narin onu Ali-eze Osolobue, we ẹ ye ndi ali hu hun jenkọ d'a mi mkpuru a. ⁴⁴ Onye owule danye elu omumanj jenkọ d'e tikpochanrin, kani o jenkọ d'e gwerinrien onye owule o dankwasị!"

⁴⁵ Oḡen ndi-isi nchu-ejan le ndi Itu-Farisi gi nu ilu ndini, we nọ marin ni uwe k'o ri e ku. ⁴⁶ We te cho ni we nwunrun a, kale egun igunrun ri ebahun a nini we, makeni we weri ẹ nọke onye-amuma.

Isi Nke Ebuo-kwasi-ogun

Jesu E Gi Oriri-agbamekukwo Kuzi

(Luk 14.15-24)

¹ Jizosi no tazi ni we ilu, si, ² “Ali-eze elu-igwee rike ebe eze ohu no kpo ni nwa a oriri-agbamehuhuo. ³ O no zi ndi-idibo e d'a kpo ndi we kpo oriri-agbamekukwo hu, kanj abiani we. ⁴ O no zizi ndi idibo ozo, si, ‘Gwa ni ndi hu we kpo oriri, si, “Lee n'e, a kwademeguom oriri m; e gbuole m oken-efin m le umu-efin m zunto. A kwademeguom ihien ile; bja ni oriri-agbamehuhuo hu.” ’ ” ⁵ “Kanj egin w'e don, onye-onye no jenne ebe o jenko: onye ohu e jenne ugbo e, onye ozo e jenne afia a, ⁶ ndi ozo no nwunrun ndi idibo e, gbe ifenren ye we ihun, gbu we. ⁷ Eze hu no bume olulu; o no zijen ndi-agma a, we no gbupu ndi ogbu-ochu hu, dunchanrin obodo we okun. ⁸ O no si ndi idibo e, ‘A kwademeguom we oriri-agbamekukwo hu, kanj ndi we kpo d'e ri e efuruni ndi we siko d'a kpo. ⁹ Jensenme ni nwan ogbara-ogbe ichen-ichen d'a kpo ke we han unu hun; si ni we bja oriri.’ ¹⁰ Ndi idibo hu no jensenme ogbara-ogbe ichen-ichen d'e wehe ndi ile we hun, ke ndi-oma ke ndije, nke wu ni ndi-obia e junchanrin ebahun we ri e me mmemme.”

¹¹ “Kanj, ogen eze hu gi bja n'o hun ndi obia, o no hun onye ohu yileni ewuru we gi e jenne agbamehuhuo. ¹² O no si a, ‘Di-enyi; nani k'i don banhan ebeni bu y'e yi ewuru we gi e jenne agbamehuhuo?’ O shiarini ihien owule. ¹³ Eze no si ndi hu e jenne ozi, ‘Kenne n'e uku le eka, tu a ye ishi hu ri ezi, ebe ihian jenko d'a no a kwan ekwan, a ta nkwenren-eze.’ ¹⁴ Makeni ndi we kpo bu oda, kanj ndi we hori ebuni oda.”

Ajuju Banyeni Iku Ugwo-isi

(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Ndi Itu-Farisi no jen d'a tu iroro ni we marin ke we a don gi ihien we le Jizosi k'e ku nwundon e. ¹⁶ We no zijen umu-azuun we le ndi itu Herodu d'a ju a utani: "Onyenkuzi, enyi a maringho n'i wu onye ezioku, ni i ri a kuzi uzọ Osolobue k'o furu, ni egun ihian ara tu i, y'a ra gbeyeni ihian. ¹⁷ Gwa enyi nwan ihien i ro: O furugho ni enyi ku eze-kani wu Siza ugwo-isi ra o furuni?" ¹⁸ Kani Jizosi a maringho ni we ju utani makeni izize e ri e ze we. O no si, "Ki hain unu gi a nwan m, onu ndi ihunna. ¹⁹ Ghosidele ni m eghe we gi a ku ugwo-isi hu." We no wehen'e akpuru ego dinariosi ohu. ²⁰ Jizosi no si we, "Isi onye le efan onye wu ndini?" ²¹ We no si, "Nke Siza ro." 'Ya o no si we, "We ni nwan ihien Siza ye Siza, unu e we nke Osolobue ye Osolobue." ²² Ogen we gi nu a, o tugenme we enya, we no na a to, pu.

Ajuju Banyeni Igha Onwun Lih
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Uhuohin ohu huzikwo, ndi hu ime ndi Itu-Sadusi no bia d'e kunrun Jesu. Ndi Itu-Sadusi kweri ni ndi nwunni a ra lihi: we no ju a utaa, ²⁴ si, "Onyenkuzi, Mozizi si ni 'Omeni okennyen nwunhun bu o muni nwa, nwene e 'ya luma okpoho hu di e nwun, keni o mudon ni nwene e nwunni nwa.' ²⁵ Ikennyen esa wu umune te ri ime enyi; nke ibuzo a luguu nwunye, o meguu, o no nwunhun bu o muni nwa, o no la nwunye e to, nwene e hun e sonn'e no luma a. ²⁶ Erirazikwo ke nke ebuo ahun me, le nke eto, d'e ru hun me we esa, we ile a nwunhunchanrin. ²⁷ Omeguu, okpoho hu no nwunhun. ²⁸ 'Ya wu, ogen ndi nwunni e gi nwan lihi, nwunye onye k'o jenko nwan d'a wu ime mmadu esa hu, ebe o me ni we ile lugbari a?"

²⁹ Kani Jizosi no za we, si, "Unu e fieguo uzọ makeni unu a marin Ehuho-nso, onu amarin ke iken Osolobue han. ³⁰ Ogen ndi nwunni siko d'e gi gha onwun lihi, aluko

wę di lę nwunye, eyeko wę wę luru, wę jenko d'a no ke ndi mmon-ozu. ³¹ O me nke iweli ndi nwunni, unu e ke guntu ihien Osolobue gwa onu ime Ehuho-nso? ³² O si, 'Mme wu Osolobue Ebrahim, Osolobue Aziki le Osolobue Jekou.' Osolobue ele Osolobue ndi nwunni, kani nke ndi ri ndun.' ³³ Ogen igunrun hu gi nu nkuzi e, o tikenme we enya.

Iwu Kachanrinni

(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Ogen ndi hu ime ndi Itu-Farisi gi nu ni Jesu e kpukinguo ndi Itu-Sadusi onu, we no zu, buru e, ³⁵ onye ohu ime we wu okaa-Iwu no gi otaa shin'e onyan, si ³⁶ "Onye-nkuzi, elee iwu kachanrin ime Iwu Mozizi?" ³⁷ O no si a, " 'Gi obi i ile, enwen* i ile le uche i ile nwe ihien-osusuo Di-nwonni-enyi wu Osolobue i.' ³⁸ Onwan wu iwu kachanrinni le nke ibuzo. ³⁹ Nke ebuo nozi ke nke ibuzoni, o si, 'Ihien ibe i siko d'a suoriri i ke ihien enwen i don a suo i.' ⁴⁰ Iwu ebuoni gi Iwu Mozizi ile le ihien ile ndi-amuma ku."

Ajuju Banyeni Kraisti, Onye Hu Osolobue Tume

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-47)

⁴¹ Ogen ndi hu ime ndi Itu-Farisi gi nogbame, Jizosi no ju we utaa, ⁴² si, "Kini ke unu ro banyeni Kraisti? Nwa onye k'o wu?" We no si a, "Nwa Defidi." ⁴³ O no si we, "Nani ke Mmon-nso don nwan me Defidi kpọ a 'Di-nwonni-m' ebehu Ehuho-nso no si,

⁴⁴ "Di-nwonni-enyi si Di-nwonni-m;

ndi ali eka-nni m,

d'e ru mgbe m buguu ndi inenren i

che okpuru uku i?" "

⁴⁵ "O me nwan ni Defidi kpọ a 'Di-nwonni-m', eghanị k'o don wuru nwa Defidi?" ⁴⁶ O nwonni onye saeka za ihien

* **Isi Nke Ebuo-kwasi-ogun:37** *ume-ndun*

owule. O nwonzini onye egun ni ju a utaa ozogha uhuhohin hu jemma.

Isi Nke Eto-kwasi-ogun

Jizosi Si We Kpachanpukwo Enya Ebe Ndi-nkuzi Iwu Le Ndi Itu-Farisi Ri

(Mak 12.38-39; Luk 11.43-46; 20.45-46)

¹ 'Ya Jizosi no si igunrun hu le umu-azun a, ² "Ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi nodi ali elu Ocho-Mozizi—'ya wu, uwe wu ndi a kuzi Iwu Mozizi; ³ e me ni nwan ihien owule we gwa unu, e gi ne don; kale, esonkwole ni we me ihien we ri e me. Makeni, w'a kuzi, bu w'a ra me ihien we ri a kuzi. ⁴ W'e kemma ibu nyinni, hun a fu orun obubu e che ihian isi-uvun, kani we le enwen we ara tinpude mkpinsin-eka ohu ni we bu udi ibu hu. ⁵ We e me ihien ile w'e me keni ihian ile hun we: we gha e mememkpo Filatri ahun ihian ilee deye ihien ri Ekukwo-nsogbe. We gha e memem Taselu ahun ihian ile a kwaye ekwa ekpere, e mememi we nke we n'o sue, keni ihian hun we. ⁶ O suo we ni w'a nodi isi-ochewe gha e ri oriri; a suo we ni w'e ye we ochewe pu-ichen ime ulo-ofufe, ⁷ ni w'e kele we ekele pu-ichen ime afia ebe ihian ri, ni w'a kpo we 'Onye-nkuzi.' ⁸ Ka anile ni ihian kpo onu 'Onye-nkuzi,' makele Onye-nkuzi ohu suo ke unu nwon, umune ke unu ile wu. ⁹ Akpokwole ni onye owule ri elu-uwani 'Nedi enyi,' makeni Nedi ohu suo ke unu nwon, elu-igwee k'o ri. ¹⁰ Anikwole ni ihian kpo unu 'Nna' makeni Nna ohu suo ke unu nwon—Kraisti suo wu Nna unu. ¹¹ Onye kachanrinni ime onu, k'a wuru odibo unu. ¹² Onye owule busi enwen e elu, we sikog d'e wetu e ali; kani onye owule welua enwen e ali, we jenkog d'e wesi e enu."

*Jizosi A Ban Mban Make Obibi Ihunnaị We
(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52; 20.47)*

¹³ “Kani nsongbu ri ni unu ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi, ndi ihunnaị! Make ni onu a kpokin uzọ Alị-eze elu-igwee: unu a banyeko, onu eyeko ndi cho ni we banye efe banye.

¹⁴ Nsongbu ri ni unu ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi, ndi ihunnaị! Unu e rigbu ikpoho di we nwun, e gi ekpere sueni e kpokin e. 'Ya wu, onu jenko d'a narin afunfun kani.

¹⁵ Nsongbu ri ni unu, ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi, ndi ihunnaị! Make ni onu e jensonme ali ichen-ichen, e fetude ohimin, a cho ke unu a don nwehede onye ohu hun siko d'e kwere fema ofufe onu, kani onye gbeshoto nwan sonme unu—unu e me e wuru nwa okun-mmom rike unu, wukaride unu.”

¹⁶ “Nsongbu ri ni onu ndi enya-ishi ri e duni, a si, ‘Omeni ihian kun Ulo-nsọ, o nwonna ihien o wu; kani, o kun goru ri ime Ulo-nsọ, o jenko d'e mezuriri ihien o kun n'e.’

¹⁷ Unu ndi nzuzu enya kpu ishi! Elee hun ka? Goru ra Ulo-nsọ hun me goru hu ri nsọ? ¹⁸ Onu a si ni ‘Omeni ihian kun ebe we no a chu-egan, o nwonna ihien o wu, kani o kun oyiye ri elu e, iwu gi e, o siko d'e mezuriri ihien o kun n'e.’ ¹⁹ Unu ndi enya-ishi! Elee hun ka? Oyiye ra ebe we n'a chu-egan hun me oyiye hu ri nsọ? ²⁰ Onye kun ebe we n'a chu-egan e kunguo ebe we n'a chu-egan le oyiye ile ri elu e. ²¹ Onye kun Ulo-nsọ kun Ulo-nsọ le Osolobue hun bi ime e. ²² Onye kun elu-igwee kun ukpo Osolobue le onye hu a nodi ali elu ukpo hu.”

²³ “Nsongbu ri ni unu ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi, ndi ihunnaị! Unu a kusunmede uzọ-ohu-ime-uzọ-iri ihien e me ofe a sọ—ke arabasi-minti ke dilu ke kumini—bu unu a natoguo ihien ndi hu ka mkpa ime Iwu—rike iye onye owule ihien run'e le omiken le okukwe. O te furu

ni unu e me ihien ndini ka mkpa, bu ele hun unu e gi lato ndi ozo. ²⁴ Ndi enya-ishi ri e du ndi ozo! Unu e shenpu nzinzi ri ime manya, kanj unu e luepu kamelu, anyinnyan-mkpukpuka higbu enwen e ogbe!”

²⁵ “Nsogbu ri ni onu ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi, ndi ihunna! Makeni unu a chanchan azuun mkpu le afere, kale ihien we gi enya-uku nwehen le ime ihien gunni unu ya jun ime we. ²⁶ Onye Itu-Farisi enya-ishi! Bu uzo chanchan ime mkpu le ime afere, keni azuun we hun uzo nwunchan.”

²⁷ “Nsogbu ri ni unu ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi, ndi ihunna! Onu no ke ili we gi ihien ochan tekwame, hun magbu enwen e mma azuun a, kanj ihien jun ime we wu okpukpu ndi nwunni le ihien ile runi. ²⁸ Erira ke unu rizikwo: enya ihian, onu ri ke ndi e me ihien Osolobue cho, kanj ihunna le njo jun ime unu.”

*Jizosi E Ku Oku Ikpe-omuma Lalani Ni We
(Luk 11.47-51)*

²⁹ “Nsogbu ri ni unu ndi-nkuzi Iwu le ndi Itu-Farisi, ndi ihunna! Unu a tun ili ndi-amuma, a chosonme ihien we tun we gi a nyanhan ndi me ihien Osolobue cho mma; ³⁰ a si, ‘Omeni enyi ri a ogen ndi nedi enyi we kanj, enyi e ke son we gbu ndi-amuma!’ ³¹ Erira ke unu gi a shiagbu enwen unu eri ni unu wu umu ndi gbu ndi-amuma! ³² Mezuchanrin ni nwan ihien ndi nedi onu kanj bidon! ³³ Agwo ke unu wu! Igunrun eju-ali! Nani ke unu jenko d’e gi wanahin ikpe-omuma le afunfun okunmmon?”

³⁴ Lee n’e nwan, m jenko d’e ziheni onu ndi-amuma, ndi marin ihien le ndi-nkuzi. Unu jenko d’e gbu ndi hu ime we, kpogbu ndi hu ime we, fian ndi hu ime we mkpinsin ime ulo-ofufe unu, a chu we, e kpokpo we, gha obodo d’e ru obodo, ³⁵ keni edeke ndi ezi-omume ile we gbu elu-awa

hụn ụzọ rị ọnụ isi—gha ẹdeke Ebelụ onyẹ ezi-omumẹ d'e ru ẹdeke Zẹkaraya nwa Barakaya, hụn ụnụ gbutọ ime Ụlọ-nso—egbata Ebehụ-rị-nso lẹ Ukpọ w'a nọdị a chụ ẹjan. ³⁶ M rị a gwa ụnụ ezioku, agbọnị jẹnkọ d'e gi isi buru ihien ndini ile.”

*Kẹ Obodo Jerusalem Rihan Jesu Obi
(Luk 13.34-35)*

³⁷ “Euu Jerusalem! Jerusalem!! Obodo hụn e gbu ndi-amuma, a magbu ndi wẹ zihen'ẹ omuma! Mgbe ole-le-ole kẹ m chopu ni m kigbama umu i kẹ nneku-ohuhu don a kigbama umu a e ye okpuru nku ẹ, bu y'a nini m! ³⁸ Lee ẹ, a la wẹ ulo i to okpokoro! ³⁹ M rị a gwa i ni y'a hunkozi m d'e ru ogen i siko d'a si, ‘Onyẹ hụ gi ẹfan Di-nwonnienyi a bia wu onyẹ wẹ gozi agozi.’ ”

Isi Nke Eno-kwasị-ogun

*Jizosi E Ku E Ni Wẹ Jẹnkọ D'e Tikpo Ulo-nso
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Jizosi no gha Ulo-nso pu; ebe o pukọ, umu-azuun a no bia d'e kunrun ẹ, a ghosisonme ẹ ulo ri ichen-ichen ri Ulo-nso. ² Kani Jizosi no si wẹ, “Onu a hunguọ ihien ndini wẹ, ele 'ya? M rị a gwa ụnụ ezioku, o nwonnienyi ogbe-omuma ohu hụn jẹnkọ d'a hodụ enu ibe wẹ; wẹ jẹnkọ d'e nutuchanrin wẹ ile ye ali.”

*Nsongbu Lẹ Ukpokpo Lalani
(Mak 13.3-13; Luk 21.7-19)*

³ Ogen Jizosi gi nọdị ali elu Ugu Olivu, umu-azuun a no bia d'e kunrun ẹ ebe 'ya sọ nọdị, wẹ no si, “Gwa enyi, elee ogen kẹ ihien ndini jẹnkọ d'e mẹ? Kini jẹnkọ d'a wu ahima obibia i lẹ nke ogugu-ogen?” ⁴ Jizosi no za wẹ, si, “Kpachanpu ni enya make w'e dufie ọnụ, ⁵ make ni ndi bu oda jẹnkọ d'e gi ẹfan m bia, si, ‘Mmẹ wu Kraisti.’ Wẹ siko

d'e gi e dufie ndi bu oda. ⁶ Onu jenkọ d'a nusunme ukwere agha ndi we ri a lu, nusunme ni agha jenkọ d'a ri—kani, anile ni egun tu unu, make ni ihien ndini jenkọ d'e me bu ogugu-ogen e ke ru. ⁷ Make ni ali siko d'a lusun ali; ali-eze a lusun ali-eze, unwun le ali-omahihie jenkọ d'a ri ebe ri ichen-ichen. ⁸ Ihien ndini ile rike ebe ime nohu mememe okpoho.

⁹ Ogen hu, we jenkọ d'e we unu ye we ni we ye onu afunfun, we siko d'e gbu onu; ize unu jenkọ d'a ban ndi ali ile ri ichen-ichen make ufiri efan m. ¹⁰ Ndi bu oda jenkọ d'a danpu ime okukwe, e re ibe we, e ze ize ibe we. ¹¹ Ndi amuma-ntu ndi bu oda jenkọ d'a puha, dufie ndi bu oda. ¹² Ufiri ni njo jenkọ d'a barahi, ihien-osusu ndi bu oda nwe jenkọ d'a juu oyi. ¹³ Kani onye hun din ndidi d'e ru njendeme jenkọ d'e nwon nzuopuha. ¹⁴ We jenkọ d'e zi ozioma banyeni Ali-eze ghagbari elu-awa ile ke n'o wuru osheri ye ndi ali ile ri ichen-ichen; ogen hu ke ogugu-ogen e gi ru.”

*Arụ Hụ Hụn E Buhe Ntikpo
(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)*

¹⁵ “Ya wu, ogen onu jenkọ d'e gi hun aru hu hun e buhe ntikpo k'o wuzo ebahun ri nso, noke ke onye-amuma wu Danelu don ku (onye ri a gunni 'ya ghoha), ¹⁶ ndi ri Judia we gbasikwo elu ugu ndi risonme ebegu; ¹⁷ onye hun ri elu ulo y'a gha ebegu gbama oso—y'e hidangukwole banyemezi ime ulo n'o jenkọ d'e weri ihien owule; ¹⁸ onye hun ri ugbo, y'e kinkwole ulo n'o jenkọ d'e weri ewuru o yiye elu e. ¹⁹ Euu, o jenkọ d'a fu ndi ri ime le ndi pa nw'eka orun ogen hu! ²⁰ Mekwo ni ekpere amamgbe oso unu a wu ogen oyi mobu Uhuohin Izu-iken. ²¹ Make ni oken nsongbu jenkọ d'a ri, udi hun rituleni kete uwa e bidonle d'e ru tanni: o ke ritu bu o rikozu. ²² Omeni ebelani we

oghen hu, o nwonni onye siko d'a wanahinni; kale, we siko d'e gi ufiri ndi Osolobue hori belua oghen nsongbu ahun.

²³ Onye si onu, 'Lee e, Kraisti ri ebeni!' Mbu 'Lee e ebehu,' ekwerikwole ni. ²⁴ Makeni ndi kpo enwen we Kraisti jenkọ d'a fuha, we le ndi amuma-ntu, runsonme ihien-ahima hi-ogbe le oken orun-atumenya, keni we dufie ihian, dufiede ndi Osolobue hori owuni o te k'a ni we me. ²⁵ Gon ni ntin! A gwatoguokwo m onu ihienni o gini d'e me. ²⁶ 'Ya wu, we si unu, 'Lee e, o ri ime atu', ejenkwole ni; we si, 'Lee e, o ri ime mmughe', ekwerikwole ni. ²⁷ Makeni, rike ke amuma don e be elu-igwere ihian ile a hun a—ke ndi ri owuwa-nya-anwun ke ndi ri ndidan nya-anwun—erira ke obibia Nwa nke Ihian jenkọ d'a ri. ²⁸ Ebe owule ozun ri, ebahun ke udele siko d'a gbakikome.”

Oibia Nwa Nke Ihian

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Hun nsongbu oghen hu gi ghafeguhu, nya-anwun jenkọ d'a gba ishi, ifon etikozi; kokishia jenkọ d'a ri a gha elu-igwere a dantusonme, iken ndi ri elu-igwere jenkọ d'e mehunme. ³⁰ Oghen hu ke ahima Nwa nke Ihian jenkọ d'e gi puha igwere. Ndi ali ile ri uwa jenkọ d'a kwan ekwan oghen w'e gi hun a. We k'a hun Nwa nke Ihian k'o ri elu orukpu elu-igwee hun o gi lala, k'o gi iken le ogho hi-ogbe lala. ³¹ O siko d'e gi oken opi hannj zipu ndi mmon-ozie e jen d'e wegbama ndi nke Osolobue ri ebe owule—ebe ile elu-igwere ru.”

Ihien Jesu Gi Osi Figi Kuzi

(Mak 13.28-31; Luk 21.29-33)

³² “Gi ni osisi figi munrun ihienni: Hun agalaba a gihu forima, y'a marin ni udu-mirin e d'e bidon. ³³ Erirazikwo, oghen onu e gi hun ihien ndini ile, onu a marin ni oghen hu e ruguo, eghete, o ruguo onumuzo. ³⁴ M ri a gwa unu ezioku,

ndi ri ogenni a guchanrinko ihien ndini kebe mezu. ³⁵ Elu-igwee le uwa jenkod'a ghafe, kani oku m aghafeko.”

*O Nwonni Onye Marin Uhuohin Hu Mabu Ogen Hu
(Mak 13.32-37; Luk 17.6-30, 34-36)*

³⁶ “O me nke uhuohin o jenkod'a wu mabu ogen o k'a wu uhuohin hu, o nwonni onye marinni—ke ndi mmon-oziri ri elu-igwee ke Nwa; kani Chuku-Nedi suo marin. ³⁷ Obibia Nwa nke Ihian jenkod'a no ke ihien me ogen Nua. ³⁸ O k'a ri k'oriri ogen hu ni oken-mirin hu d'a bia: we ri e ri, a ra; a lu di le nwunye, e we umu we e ye di a luru—d'e ru uhuohin Nua banye ime ugbo-mirin hu, ³⁹ amarin we ihien ri e meni d'e ru ni oken ide-mirin hu a bia, gbupu we ile. Erira ke obibia Nwa nke Ihian jenkod'a ri. ⁴⁰ Ogen hu, ikennyee ebuo jenkod'a ri ime ugbo a run orun, e weri we onye ohu na onye ohu to; ⁴¹ ikpoho ebuo k'a gha a kworihien, e weri we ohu la ohu to. ⁴² 'Ya wu, munrun ni nwan enya makeni onu amarin uhuohin Di-nwonni-onu lala! ⁴³ Kani, marinkwo ni ni omeni onye nwon ulo marin ogen ohin gi lala iwe e ime abali, nke o nodi che nche, o ke ni a gbukpo ulo a banhan.” ⁴⁴ “'Ya wu, unu le enwen onu siko d'a kwademezikwo, makele mme wu Nwa nke Ihian lala ogen onu tuleni enya.”

*Odibo Furu We Gi E Don Enya Ra Hun Furuleni?
(Luk 12.41-48)*

⁴⁵ “Onye wu nwan odibo hu furu ni we gi e d'enya, odibo ahun marin ihien, hun nna a si lefu ezi-le-ulo a enya, n'onye we ihien-oriri ogen furuni? ⁴⁶ O jenkod'a ri ni odibo hu mma owuni nna a a lua, hun a n'oriri hu e me ihien ndi hu — ⁴⁷ m ri a gwa unu ezioku, o siko d'e bu ihien e ile che odibo hu eka lepuni enya. ⁴⁸ Kani, omeni eje-odibo hu a si enwen e, 'Nna m e biekezi d'a lua,' ⁴⁹ o gbume ndi-idibo ibe e ili, e ri, a ra, 'ya le ndi-manya, ⁵⁰ nna a jenkod'a lua uhuohin

o tuleri enya a le ogen o marinleni. ⁵¹ o jenkọ d'a jakika a, bu e che ebe ndi ihunnai ri, ebahun ihian jenkọ d'a no a kwan ekwan, a ta nkwenren-eze.”

Isi Nke Isen-kwasi-ogun

Ihiẹn Jesu Gi Igbagba Iri Kuzi

¹ “Ogen hu, ihiẹn jenkọ d'e me ime Ali-eze elu-igwee jenkọ d'a no ke ebe igbagba iri no weri ukpe we jenne d'a nabanhan okennyẹ jenkọ d'a gba ekukwo. ² Mmadu isen ime we wu ndi marin ihiẹn, mmadu isen wu ndi nzuzu. ³ Makeni, ogen ndi nzuzu hu gi buru ukpe we, ewerini we mirin-ukpe che ni hun ri ime ukpe we, ⁴ kani ndi hu marin ihiẹn gi ihiẹn weri mirin-ukpe che ni hun ri ime ukpe.

⁵ Okennyẹ hu ri a gba ekukwo abiani egwa, uran no tuma we ile, we no ranhin. ⁶ Kani, o ru ime abali, oro no pu, si, ‘Lee n’ẹ-o, okennyẹ jenkọ d'a gba ehuhuo a biagu-o-o! Bia ni d’e kunrun e!’ ⁷ ‘Ya igbagba ndi hu ile no lihi, fisi ukpe we elu. ⁸ Ndi nzuzu hu no si ndi hu marin ihiẹn, ‘Yebeye ni enyi mirin-ukpe onu, ni ukpe enyi ri e tinyun.’ ⁹ Kani, ndi hu marin ihiẹn no si, ‘Mba! O zuko enyi le onu; o ka mma ni unu jemburu ndi hun e ren’ẹ d’e nonrin nke onu.’ ¹⁰ Ogen we gi jenneguu d’e nonrin mirin-ukpe; okennyẹ hun jenkọ d’a gba ehuhuo no banhan; ndi hu kwademeni no son e banye ime ebegu we k’a no ri oriri agbamekukwo, we no gunma uzo. ¹¹ Omeuu, igbagba ndi ozo hu no biazikwo, si, ‘Di-okpa! Di-okpa! Kpopu uzo ni enyi banhan!’ ¹² Kani o no si, ‘M ri a gwa unu ezioku, a marin m ndi onu wu.’ ”

¹³ Jizosi a taguu iluni, o no si we, “Che ni nwan nche, makeni onu amarin uhuhin mobu ogen o siko d'a wu.”

Ihiẹn Jesu Gi Idibo Etọ Kuzi
(Luk 19.11-27)

¹⁴ “Thien jenkọ d'e mę ime Ali-eze elu-igwee jenkọ d'a ri kę ebe okennyę ohu nọ jenkọ ali-ihian, ọ nọ kpọ ndi idibo ę, we ihien o nwon che wę ęka. ¹⁵ O ye onyę ohu egbo jun ękpa isen, ye hun-ębo egbo jun ękpa ębuo, ye hun mę wę ęto egbo jun ękpa ohu—onyę-onyę kę iken ę han. 'Ya ọ nọ jenme. ¹⁶ Onyę o ye hun jun ękpa isen nọ jenme ozigbo, gi ę zuma afia, ọ nọ nwonhenzi egbo jun ękpa isen che n'e. ¹⁷ Erira kę onyę o ye hun jun ękpa ębuo don gi ę nwonhen ękpa ębuo che n'e. ¹⁸ Kani onyę o ye hun jun ękpa ohu nọ jenme, gu ali, zueme egbo nna a ye ę.

¹⁹ O tebe, nna wę nọ lua; ọ nọ bia ni wę gbako. ²⁰ Onyę hu o ye hun jun ękpa isen nọ bia, węhezi egbo jun ękpa isen chen'e. O nọ si, 'Nna-ęnyi, egbo jun ękpa isen k'i ye m; lee ę, e nwonhenguozị m egbo jun ękpa isen che n'e.' ²¹ Nna a nọ si, 'Y'e meyeke, odibo oma, hun wę gi e d'ęnya! Y'a ghosigho n'i furu ni wę gi i d'ęnya ime ihien mę ntin, m jenkọ d'e tumę i n'i lepụ ihien bu oda ęnya. Bia d'e son m ghoghọ.' ²² Onyę hu o ye egbo jun ękpa ębuo nọ biazikwo, si, 'Nna-ęnyi, egbo jun ękpa ębuo k'i ye m, lee ę, e nwonhenole m egbo jun ękpa ębuo che n'e.' ²³ Nna a nọ si a, 'Y'e meyeke, odibo oma we gi e d'ęnya; y'a ghosigho n'i furu ni wę gi i don ęnya ebe ihien mę ękere ri, m jenkọ d'e ye i ihien bu oda n'i lepụ ęnya. Bia d'e son m ghoghọ.'

²⁴ Onyę hu o ye ękpa egbo ohu nọ biazikwo, si, 'Nna-ęnyi, a maringho m ni obi i e zeke, n'i y'a ghorị ihien i kunleni, e ri ihien i runleni. ²⁵ Egun ri a tu m, ya m nọ jen d'e zueme egbo i ye ime ali; lee ę, weri ihien i.' ²⁶ Kani nna a nọ shiari a, si, 'Eje-odibo! Odibo lagbu enwen ę nzunzun! Y'a maringho ni m'a ghorị ihien m kunleni, e kponrin ihien m ghotoleni, ęle iya? ²⁷ Nke y'e bu nwan egbo m cheni m ime ulo-egho* , m lua, keni m weri hun wu

* Isi Nke Isen-kwasị-ogun:27 İka sızı aza

nke m le ọmụnwa ri n'a. ²⁸ Napu n'a nwan egbo hu jun ẹkpa ohu, w'e ye onye hu nwon hun jun ẹkpa iri. ²⁹ Makeni onye gi ihien hu we ye e run orun, e yeche ni w'e keni o nwoncheni. Kani onye gileni ihien we ye e run orun, a napu w'a ke ẹkere hun o nwon. ³⁰ Tu ni nwan odibo eti hu ye ishi ri ezi, ebe ihian jenkọ d'a nọ a kwan ẹkwan, a ta nkwenren-eze.' ”

Okinkin-ikpe Ikpazun

³¹ “Ogen Nwa nke Ihian jenkọ d'e gi gi ogho a bia rike eze, 'ya le ndi mmon-ozii ile, o siko d'a nodi ali ukpo e nwe ogho. ³² We siko d'e wehe ndi ali ile ri ichen-ichen ebe o ri; o jenkọ d'a hopuha we ohu-ohu ebe ibe we ri, erira onye e du anu don a hopuha atunrun ebe ewu ri. ³³ O jenkọ d'e donme atunrun ndi hu ẹka-ihien e, donme ewu ndi hu ẹka-ekpen e.

³⁴ Ogen hu, eze jenkọ d'a si ndi hu ri a ẹka-nni, 'Bia ni, ndi Nedi m gozi, weri ni Ali-eze hu we kwademe ni unu kete w'a tunle iyeto uwa. ³⁵ Makeni, ogen egun gi ri a gun m, onu ye m ihien-oriri, egun-mirin a gun m, unu e ye m ihien-orira, a wu m otumunye, unu a nabanhan m, ³⁶ a gba m oto, unu e ye m ẹkwa, emu a ku m, unu a bia d'e lee m, ogen m gi ri ime ulo-ngan, onu a bia d'a hun m.' ³⁷ Ogen hu, ndi ezi-omume ahun jenkọ d'a za a, si, 'Di-nwonni-enyi, elee ogen ke enyi gi hun i ke egun ri a gun i, enyi no ye i ihien-oriri mobu ke egun-mirin ri a gun i, enyi no ye i ihien-orira? ³⁸ Elee ogen ke enyi gi hun i n'i wu otumunye, enyi no nabanhan i mobu n'i gba oto, enyi no yime i ẹkwa? ³⁹ Elee ogen ke enyi gize hun i ni emu ri a ku i mobu n'i ri ulo-ngan, enyi no bia d'a hun i?!' ⁴⁰ Eze siko d'a za we, si, 'M ri a gwa onu ezioku, ebe unu no me ni onye ohu ime ndini rike si arini we mkpa ime umune m ndini iya, mme ke unu men'e!' ”

⁴¹ “Ogẹn hụ, o siko d'a si ndi hụ ri ẹka-ekpen ẹ, ‘Pụ ni ni m ebeni, onu ndi we bu-onu! Shi ni okun itebite hụ we kwademe ni Ekwensu le ndi mmon-ozie!’ ⁴² Makeni oge egun gi gun m, unu eyeni m ihien-oriri, egun-mirin a gun m, unu eyeni m ihien-orira; ⁴³ a wu m otumunye, unu anabanhanni m; a gba m oto, onu eyimeni m ekwa; emu a ku m, a nodizikwo m ime ulo-ngan, kani onu abiani d'a hun m.’

⁴⁴ We k'a zazikwo a, si, ‘Di-nwonni-enyi, elee oge ke enyi gi hun i ke egun ri a gun i mobu ke egun-mirin ri a gun i mobu k'i wu otumunye mobu k'i gba oto mobu ke emu ri a ku i mobu k'i ri ulo-ngan bu enyi eyeni n'i ẹka?’ ⁴⁵ O jenkọ d'a za we, si, ‘Ezioku ke m ri a gwa unu, ebe o meni unu emeni ni onye ohu ime ndini nọke si arini we mkpa ime umune m ndini iya, unu emeni ni m'e.’ ⁴⁶ We jenkọ d'e zi we si ime afunfun itebite, kani ndi ezi-omume siko d'e shi ndun itebite.”

Isi Nke Isin-kwasị-ogun

E Rini We Jizosi Ngo

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jon 11.45-53)

¹ Ogẹn Jizosi gi kuguu ihien ndini ile, o no si umu-azuun a, ² “Unu a maringho ni akpu-uhuhin ebuo ghafegu Mmemme-Nghafe e ru. Uhuhin hu ke we jenkọ d'e gi we mme wu Nwa nke Ihian ye we kpogbu.”

³ Ogẹn ohu hu o gi ri e ku ihien, ndi-isi nchu-egan le ndi-isi ri ime ogwa Kayafasi onye-isi nchu-egan, e zu. ⁴ We no tugbama iroro ni we gi nzuzue nwunrun Jizosi gbu. ⁵ Kani, we no si, “Ekwọ ogẹn mmemmeni, amangbe isusu gha ri.”

E Hukpu We Jizosi Uden Ime Betani

(Mak 14.3-9; Jon 12.1-8)

⁶ Ogen Jizosị gi rị Betani, iwe onye w'a kpọ Saimonu onye-oti, ⁷ okpoho ohu nọ wehẹ ogo-alabasta uden nanranni rị ime ẹ. O nọ hu ẹ ye Jizosị isi ebe o nodi ali e ri ihien-oriri. ⁸ Kanị ogen umu-azuun a gi hun ihienni, iwe nọ weme we, we nọ si, "Elee iwi wu onwan?" ⁹ Nke w'e re udenni egbo hi-ogbe, we ẹ ye ndi-igbennyẹ." ¹⁰ Kanị, ogen Jizosị gi marin ihien we rị e ku, o nọ si we, "Kị hain onu gi e songbu okpohoni? Ihien rị mma k'o meni m. ¹¹ Unu le ndi igbennyẹ rị ebeni ogen ile, kale mme nwen esonko unu nodi ebeni ogen ile. ¹² O gi udenni o hukpu m kwademe olili m. ¹³ Ezioku ke m rị a gwa onu, ebe owule we nọ zi ozioma ime uwa ile, we jenkọ d'e ku ihienni o me, gi ẹ a nyanhan a."

Judas' E Kweri N'ọ Re Jizosị
(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ 'Ya onye ohu w'a kpọ Judas' Iskarotu, hun wu onye ohu ime mmadu mmebuo hu nọ jen d'e kunrun ndi-isi nchu-ejan, ¹⁵ si we, "Kini ke unu jenkọ d'e ye m omeni e we m Jizosị ye unu? We nọ ku a mkpuru ego ọla (siva) iri-kwasị ogun, ego orun akpu-uhuhin iri kwasị ogun," ¹⁶ Gha ogen hu jenne, o nọ choma oghere o jenkọ d'e gi we Jesu ye we.

Jizosị Le Umu-azuun A E Ri Oriri Nghafe
(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jon 13.21-30)

¹⁷ Uhuohin hu we gi e bidon Mmemme ahun we gi e ri Bredi nwonleni yisti o gi a fu, umu-azuun nọ bia d'e kunrun Jizosị, ju a, si, "Elebe k'i cho ni enyi kwademe hun y'a nọ ri Oriri-Nghafe?" ¹⁸ O nọ si we, "O nwe okennyẹ ohu m zijenkọ unu d'e kunrun ime obodo; jenni d'a si a, 'Onyenkuzi si, "Ogen m e ruguo, mme le umu-azuun m sikọ d'a nodi iwe i me Mmemme-Nghafe." ' " ¹⁹ Umu-azuun nọ me

ke Jizosị don zi we, we no kwademe ihien-oriri Mmemme-Nghafe.

²⁰ O ru ogen enyasi, Jizosị le umu-azuun mmebuo hu no nodi ali e ri ihien-oriri. ²¹ Ebe we ri e ri ihien-oriri hu, o no si, "Ezioku ke m ri a gwa unu, onye ohu ime unu jenko d'e re m." ²² Efo asuozini we usuo, onye-onye no si, "Elekwome, Di-nwonni-enyi, mme ro?" ²³ Jizosị no si, "Onye hu me le iya buche aka ime afere jenko d'e re m. ²⁴ Nwa nke Ihian lakọ ke we don de banyen'e, kani nsongbu jenko d'a ri ni onye hu jenko d'e we Nwa nke Ihian ye we! O te ka onye hu mma ni amuni w'a." ²⁵ Judasi hun sikọ d'e re e ye we no si, "Onye-nkuzi, mme ro?" O no si a, "Iyuku."

Oriri-nsọ

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1Kọ 11.23-25)

²⁶ Ebe we ri e ri ihien-oriri ahun, Jizosị no weri bredi, o yeguu Osolobue ekele, o no bebe e ye umu-azuun a, si, "Weri ni ri, onwan wu ehio m." ²⁷ O no weri mkpu, yeguu Osolobue ekele, o no we e ye we, si, "Unu ile, rarisonme ni; ²⁸ makeni onwan wu edeke m, hun we gi biye nkwerigbama ohun hu Osolobue kwademe egbata iya le ndi nke e aka; edeke m hun we hupu ni ndi bu oda, make mgbaghari njo. ²⁹ M ri a gwa onu, arakozị m manyani gha mkpuru osisi vaini puha d'e ru uhuhin hu mme le unu jenko d'a razi a nke ohun ime Ali-eze Nedi m."

³⁰ Ogen we gi buguu ebu Mmemme-Nghafe, we no shi Ugu Olivu.

Jizosị E Ku E Ni Pita Jenko D'a Ghorị N'ọ Marịn A

(Mak 14.27-30; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38)

³¹ 'Ya Jizosị no si we, "Ukinkinni, unu ile jenko d'a gba m to, makeni Ehuhuo-nsọ si, 'Osolobue jenko d'e gbu onyendu atunrun, atunrun ile a gbayiya.' ³² Kani, m ghaguu onwun lihi, m sikọ d'e buni unu uzọ si Galili."

³³ Pita nọ sị Jizọsị, “O nwonni oge m'e gi gba ị to, ọsuon'a nị ndị hodunị a na ị to.” ³⁴ Jizọsị nọ sị Pita, “M rị a gwa ị ezioku nị okpa gini d'a kwan ime abalinị, i jenkọ d'a ghorị mgbe eto nị y'a marin m.” ³⁵ Pita nọ sị, “Kaka, aghorikọ m, ọsuon'a nị mmẹ le 'yu jenkọ d'a nwun!” Umụ-azuun ile hodunị nọ kuzikwo erira.

Jizọsị E Mę Ekpere Imę Ugba Gęsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ 'Ya Jizọsị le umụ-azuun a nọ si ebe w'a kpọ Gęsemani. O nọ sị umụ-azuun a, “Nodi nị alị ebeni nị m jenzuka d'e mę ekpere.” ³⁷ O nọ weri Pita le umụ Zębedi ebuo, o nọ sukuru ma, obi nọ ferime e. ³⁸ 'Ya o nọ sị wę, “Obi e d'a gbawapu m; o d'e gbu m. Nodi nị ebeni son m mu ęnya.”

³⁹ O nọ jęshi ihun ekerę, tuha enwen e ye alị, mę ekpere, si, “Baba, omeni o rị nfe, nị mkpu afunfunni ghafe m; kani, uche i y'a mę, e le uche m.” ⁴⁰ O nọ bia d'e kunrun umụ-azuun a; o hun nị wę rị uran, o nọ sị Pita, “'Ya wu, onu e ri-eka son m mu ęnya mgbahunmę okulokụ ohu? ⁴¹ Mu nị ęnya, mę ni ekpere, amamgbe unu a danye ime onwunwan; ezioku-ezioku, mmon ihian a chogho, kani ndun guu ehu.”

⁴² O nọ puzi nke mgbe ebuo d'e mę ekpere, a sị, “Baba, omeni mkpu afunfunni asaeka ghafe bu arani m'a, uche i 'ya mę.” ⁴³ O nọ biazị ebe wę rị, hun wę ke wę rị uran, makele ęnya wę a nyintoguo.

⁴⁴ O nọ lazi wę to, pu d'e mę ekpere nke mgbe eto, e kuzikwo ihien ohu hu. ⁴⁵ 'Ya o nọ bia d'e kunrun umụ-azuun a, sị wę, “Unu rikwo uran, e zuru ikęn? Lee n'e, oge hu e ruguo—e we wę Nwa nke Ihian ye ndi njo. ⁴⁶ Lihini nị ęni jęnmę. Lee n'e, onye rị e reni m a biaguo.”

A Nwunrun Wę Jizọsị

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴⁷ Jizọsị rịkwọ e ku okuni, kẹ Judasị hun wụ onyẹ ohu ime ụmụ-azụun a mmẹbụọ bia. Judasị lẹ igunrun hi-ogbe wị—wẹ bu ọpia-agma lẹ ẹgbe. Ndi-isi nchụ-ẹjan lẹ ndi-isi zihẹ wẹ. ⁴⁸ Onyẹ hun rị e ren'ẹ gwa wẹ ihien wẹ sikọ d'e gi marin Jesu. Ọ si, “Onyẹ m jenkọ d'e gi isu-ọnụ kele, 'ya wụ onyẹ hu, nwunrun n'a.” ⁴⁹ Ọ nọ bia d'e kunrun Jizọsị ozigbo, si, “Uwa-oma, Onyẹ-nkuzi!” Ọ nọ su ẹ ọnụ. ⁵⁰ Jizọsị nọ si a, “Di-enyi, mẹ ihien i bia d'e me!” 'Ya wẹ nọ kwondon Jizọsị, nwunrun a. ⁵¹ Ozigbo, onyẹ ohu ime ndi wẹ lẹ Jizọsị wị nọ tinpu ẹka, sepuha ọpia-agma a, banpu odibo onyẹ-isi nchụ-ẹjan ntin. ⁵² 'Ya Jizọsị nọ si a, “Wekin ọpia-agma i azụun, makeni ndi ile e bu ọpia-agma, sikọ d'a gha ọpia-agma nwun. ⁵³ I ro ni asa m ẹka rịọ Nedi m, o zihẹ ni m ihien kari igunrun ndi mmọn-ozu agha mmẹbụọ ozigbo? ⁵⁴ Kani, m mẹ ẹrira, nani kẹ wẹ jenkọ d'e gi mezu ihien ndi rị ime Ehuhuo-nsọ hun ku n'o jenkọ d'a rị enina?”

⁵⁵ Ogẹn hu kẹ Jizọsị gi si igunrun hu, “Unu gi ọpia-agma lẹ ẹgbe bia d'a nwunrun m nọkẹ si m wụ onyẹ-ohin? Uhuohin ile m'a nodi alị ime Ulo-nsọ a kuzi, ọnụ a nwunrun ni m. ⁵⁶ Kani, ihien ndini ile rị nwan e mẹ keni ihien ndi-amuma ku ime Ekukwo-nsọ mezu.” 'Ya ụmụ-azụun a ile nọ na a to, gbama osọ.

E We Wẹ Jizọsị Si Ogwa Kayafasi, Onyẹ-isi Nchụ-ẹjan (Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jọn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ 'Ya ndi nwunrun Jizọsị nọ we ẹ jenni Kayafasi wụ onyẹ-isi nchụ-ẹjan ime ogwa a, ebe ndi-nkuzi Iwu lẹ ndi-isi gbakikome. ⁵⁸ Kani Pita sonkọ a d'e ru ogwa onyẹ-isi nchụ-ẹjan, bu ẹgbata wẹ te e te. Ya Pita nọ banye, son ndi-nche nodi alị keni ọ hun njendeme ihienni.

⁵⁹ Ogenni, ndi-isi nchụ-ẹjan lẹ Ndi-isi Nkikwama ile hu a cho ihien w'e gi buokin Jizọsị ọnụ keni wẹ gbu ẹ;

⁶⁰ kani, ahunni we, osuon'a ni ndi osheri-ntu puhani bu oda. Omequu, mmadu ebuo no nwan puha, ⁶¹ si, "Onyeni si, 'M jenko d'a saeka tikpo Ulo-nsọ Osolobue, gi akpu-uhuhin eto tunkin e.' " ⁶² 'Ya onye-isi nchu-ejan no lihi, si, "Y'e nwon ihien i jenko d'a shiri? Ki wu ihien ndini we ri a si ni 'ya k'i me?" ⁶³ Kani, Jizosi ekuni ihien owule. Onye-isi nchu-ejan no si a, "E gi m efan Osolobue hun ri ndun si i gwa enyi mbuni iyu wu Kraisti, Nwa Osolobue."

⁶⁴ Jizosi no si a, "Yu ku e. M ri nwan a gwa unu ile ni ogenni ghafegu, unu siko d'a hunde Nwa nke Ihian ebe o nodi ali eka-nni Osolobue, Onye hun nwon iken ile, hunzikwo a k'o ri elu orukpu o gi lala."

⁶⁵ 'Ya onye-isi nchu-ejan no tika efe hun 'ya le enwen e wu onye-isi nchu-ejan yi, si, "O kuole aru! Ki enyi ri a chozini ndi osheri? Onu a nuguo nwan aruni o ku! ⁶⁶ Kini ke unu ro?" We no za, si, "Ikpe a maol'a, o jenko d'a nwun!" ⁶⁷ We no ju a eson ihun, fian a ihien, ndi hu ime we no ma a ora, ⁶⁸ si, "Iyu hun si ni i wu Kraisti, Onye hu Osolobue Tume, bu amuma ni gwa enyi onye fian i ihien?"

Pita A Ghorị N'ọ Marịn Jizosi

(Mak 14.16-72; Luk 22.56-62; Jon 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ogenni, Pita nodi ali ezi ogwa, 'ya nwa-agbo wu odibo no bia d'e kunrun e, si a, "Iyu le Jizosi onye Galili wizikwo." ⁷⁰ Kani, o no ghorị id'enya we ile, si, "Amarin m ihien i ri e ku."

⁷¹ Ogen o gi si ebe we gha a banye ezi-ogwa hu, nwa-agbo ozo wu odibo no hun a, si ndi turu ebegu, "Onyeni le Jizosi onye Nazareti wi." ⁷² O no ghorizi, kunde Osolobue, si, "Amarinde m okennyeghu!"

⁷³ O nobezi ekere, ndi turu ebahun no bia d'e kunrun Pita, si a, "I wu onye ohu ime we nke-esi, asusu

i e sepuhaguo i.” ⁷⁴ 'Ya Pita no kunme Osolobue, si, “Amarinde m okennyehụ.” Ozigbo hụ, okpa no kwan. ⁷⁵ Ya Pita no nyanhan oku Jizosi ku, ni, “Okpa gini d'a kwan, i jenkọ d'a ghorị mgbe eto ni y'a marin m.” O no shi ezi d'a kwan ezigbo ekwan.

Isi Nke Eṣa-kwasị-ogun

E We We Jizosi Si ogwa Paileti

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jon 18.28-32)

¹ O ru ogen utuntun, ndi-isi nchu-egan ile le ndi-isi no tugbame iroro ke w'a don gbu Jizosi. ² We no ken e egbun, we e jenni Paileti, onye Rom hun wu Govano ri a kini we.

Judasị E Hogbu Enwen E

(Orun Ndi-Ozi 1.18-19)

³ Ogen Judasi hun re e ye we gi hun a ni a maguo we Jizosi ikpe-onwun, o no kwan mmani, wekin ni ndi-isi nchu-egan le ndi-isi akpuru egbo ola iri-kwasị-ogun hụ, ⁴ si, “E meole m njo m gi re onye nwonleni ihien o me.” Kani, we no si a, “O gbashiarini enyi; ohun wu mkpa i!”

⁵ O no tu akpuru-egbo ola ndi hụ ye ali ime Ulo-nsọ, pu d'e hogbu enwen e. ⁶ Ndi-isi nchu-egan no tuturu akpuru-egbo ola ndi hụ; we no si, “O furuni ni enyi bu we che ebe w'e donme ihien ime Ulo-nsọ, makeni egbo edeke ro (egho-mme).” ⁷ 'Ya we no tu iroro, gi e nonrin ogige onye a kpui-ite, gi e mememe ikpekpe itumunye. ⁸ 'Ya hain we gi a kpo ogige hụ “Ogige Edeke” d'e rukwo tanni. ⁹ 'Ya ihien Osolobue gi onye-amuma wu Jerimaya ku no mezu, ni, “We no weri akpuru-egbo ola iri-kwasị-ogun hụ, hun wu onu egbo ndi Izrelu kweri ni 'ya ke we siko d'e non okennyehụ;

¹⁰ gi e nonrin ogige Okpu-ite rike ke Onye-nwonna-enyi don gwa m.”

Paileti A Ju Jizosi Utaa

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jon 18.33-38)

¹¹ Ogen ihienni gi ri e me, Jizosi turu ihun Paileti wu Govano ri a kidon ni ndi Rom. Paileti no si, "Iyu wu eze ndi Ju?" Jizosi no si a, "Iyu ku." ¹² Kani, ogen ndi-isi nchu-ejan le ndi-isi gi ri e kusonme ihien ndi we si ni 'ya k'o me, o gba nkintin! ¹³ Paileti no si a, "Y'a ri a nu ihien ole we ri e ku ni 'ya k'i me?" ¹⁴ Kani, o shiarini ihien owule, ke akpu ohu—nke wu n'o tukenme Paileti wu Govano enya.

A Ma We Jizosi Ikpe Onwun

(Mak 15.6-15; Luk 23.13-15; Jon 18.39; 19.16)

¹⁵ Ogen Mmemme-Nghafe owule, Govano a hapu ni we onye-ngan owule we cho. ¹⁶ Ogen hu, eje-ihian ohu ihian ile marin ri ime ulo-ngan, efan a wu [Jizosi] Barabasi. ¹⁷ Ogen we gi gbakikomeguu, Paileti no si we, "Onye ke onu cho ni m hapu ni onu [Jizosi wu] Barabasi ra Jizosi hun w'a kpo Kraisti?" ¹⁸ (Paileti ku ihienni makeni o maringho ni iwe ke we gi we Jizosi wu Kraisti ye e.) ¹⁹ Ogen o gi nodi ali elu Ocho-okink'ikpe, nwunye e no zi ozi jenn'e, si a, "Wepukwo eka oku onye ezi-omume hu, makeni e giguo m ufiri e ta afunfun oda-oda ime nro tanni." ²⁰ Ndi-isi nchu-ejan le ndi-isi Izrelu no nwan gwa igunrun hu we si Paileti hapuni we Barabasi, gbu Jizosi. ²¹ Paileti no siji we, "Onye ime we ebuo ke unu cho ni m hapu ni unu?" We no si, "Barabasi." ²² Paileti no si, "Ki m'e gi nwan Jizosi hun w'a kpo Kraisti me?" We ile no si, "Kpogbu e enu obe." ²³ O no si, "Ki hain? Elee eje-ihien k'o me?" Kani we ile e yikenmede, si, "Kpogbu e elu obe." ²⁴ Ogen Paileti gi hun ni ihien o ri e ku e nwonna isi ebe we ri, hunzi ni isusu choko n'o bidon, o no weri mirin kwopo eka id'enya igunrun hu, si, "Edeke onyeni ari m eka; eka onu k'o rizi!" ²⁵ Igunrun hu ile no si, "Edeke e 'ya ri enyi le umu enyi isi!"

²⁶ 'Ya o nọ hapuni wẹ Barabasi, o fianguu Jizosi mkpinsi, o nọ w'e ye wẹ kpogbu.

Ndi-agma A Kpa Jizosi Ye Emu
(*Mak 15.16-20; Jon 19.2-3*)

²⁷ 'Ya ndi-agma Paileti nọ weri Jizosi si ime ogwa Paileti, kpogbama itu-agma hu ile; ya wẹ nọ fihunme e. ²⁸ Wẹ nọ yipu a ewuru e, yime e ewuru nanranni e nwun ufie-roni, ufie-roni*. ²⁹ Wẹ nọ weri agalaba osisi-ogun, gi e kpa okpu-eze, bu e che e isi, bu okpo che e eka-ihien; e gbu n'e osekp, a kpa a e ye emu, a si a, "Agu!! Eze ndi Ju!!"

³⁰ Wẹ nọ ju a eson, napu a okpo hu wẹ te buche e eka, fianma a ya isi. ³¹ Ogen wẹ gi kpaguu a ye emu, wẹ nọ yipu a ewo ufie hu, yimezi e ewuru e. Wẹ nọ duru e d'a kpogbu elu obe.

A Kpoma Wẹ Jizosi Elu Obe
(*Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jon 19.17-27*)

³² Ebe wẹ jenko, wẹ nọ kunrun onye Sairini ohu w'a kpo Saimonu, wẹ nọ w'a y'e olu buru obe Jizosi. ³³ Ogen wẹ gi ru ebe w'a kpo Gogota ('ya wu Ebe-Okpokom'isi), ³⁴ wẹ nọ ye Jesu manya wẹ buche olulu-anu ra, kani, ogen o gi danmin a, o nọ ju n'o rako a. ³⁵ Ogen wẹ gi kpomaguu a elu obe, 'ya wẹ nọ tu nkpo, gi e keru ewuru ndi o yi. [Onwan me keni ihien onye-amuma ku hun uzọ mezu—makeni onye-amuma si,

"E keru wẹ ekwa m,
a tu wẹ nkpo,
gi e keru ewuru m."]

³⁶ Wẹ nọ nodi ali, e che e nche. ³⁷ Wẹ de ihien wẹ gi m'a ikpe ye enu obe hu. Ihien wẹ de wu, "Onwan wu Jizosi, Eze ndi Ju."

* **Isi Nke Eṣa-kwasi-ogun:28** ewuru ndi nze le ndi-idafin

³⁸ Wẹ kpomazi ndi ohin ebuo che n'e, onye ohu elu obe ri eka-nni e, onye ohu elu obe ri eka-ekpen e. ³⁹ Ndi hun ghafekoni hu a kpa a e ye emu, e finfin isi, ⁴⁰ a si, "Iyu hun jenko d'e tikpo Ulo-nso, gi akpu-uhuhin eto tundonzi e, zuopuha nwan enwen i! Omeni i wu Nwa Osolobue, gha elu enu obe hidan." ⁴¹ Erira ke ndi-isi nchu-ejan le ndi-nkuzi Iwu le ndi-isi donzikwo kpa a ye emu, a si, ⁴² "O zuofuha ndi ozo, kani o sani eka zuopuha enwen e. Iya wu eze Izrelu nu! 'Ya gha nwan elu obe hidan, keni enyi kweri n'e. ⁴³ O tukwasi Osolobue obi; Osolobue 'ya zuopuha a nwan owuni o sughu a. Make ni, o si, 'Mme wu Nwa Osolobue.' " ⁴⁴ Erira ke ndi ohin ndi hu we kpogbu 'ya le we donzikwo kpari e.

Onwun Jizosi

(*Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jon 19.28-30*)

⁴⁵ Efinnai hu, gha okuloku mmebuo, ogen hu enya anwun gi a ri isi, d'e ru okuloku eto, okiki no gba ali hu ile. ⁴⁶ Ihien ri ke okuloku eto, Jizosi no gi oken olu yi oro, si, "Elai, Elai, lama Sabakitani?" 'Ya wu, "Osolobue m, Osolobue m, ki hai i gi la m to?" ⁴⁷ Kani, ogen ndi hu ime ndi turu ebahun gi nu a, we no si, "O ri a hi Elaija!" ⁴⁸ Ozigbo, onye ohu ime we no gba oso, weri eru bianye ime manya ru-uka, fa a ye mkpinsin, y'e 'ya n'ora. ⁴⁹ Kani, ndi ozo si, "Cheri ni, ni enyi lee omeni Elaija jenko d'a bia d'a zuopuha a." ⁵⁰ Jizosi no gi oken olu yizi oro, kwonbepu, nwunhun. ⁵¹ Ozigbo hu, ekwa we gi gbobepu Ebehu kachanrin-nso ime Ulo-nso no bawapu ebuo, gha elu d'e ru ali. Ali no mahihie, omuma hu e tiwa; ⁵² ili ndi nwunni no kpupu, ndi nso bu oda nwunni no lihi. ⁵³ Ogen Jizosi gi ghaguu onwun lihi, we no puha, si obodo nso hu wu Jerusalem, ndi bu oda no hun we ebehu. ⁵⁴ Ogen oki-agma

hụ lẹ ndi-agma 'ya ni wẹ ri e che Jizosi nche gi hun ali-omahihie le ihien ndi hu meni, egun no bia we, we no si, "Ezioku, onyeni wu Nwa Osolobue!"

⁵⁵ Ikpoho bu oda gha Galili sonhen Jizosi e yen'le aka rizi ebahun, we ri a gha ebe teni e lee ihien ri e meni. ⁵⁶ Ndi hu ime we wu Meri onye obodo Mag'dala, Meri nne Jemisi le Josefụ le nne umu Zebedi.

Olili Jizosi

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jon 19.38-42)

⁵⁷ O ru ogen enyasi, odafin ohu w'a kpọ Josefụ, onye obodo Arimatia, no bia. Okennyeni wuzikwo onye e son uzo Jizosi. ⁵⁸ O no jen d'e kunrun Paileti, si a buye e ehụ Jizosi. 'Ya Paileti no si we buye e ya. ⁵⁹ Josefụ no buru ehịu hu; gi ekwa line nwunni fuma a, ⁶⁰ bu e che ime ili ohun o kwademeni enwen e, hun we gu nọke okporo ye ime omuma. O no gi omuma hi-ogbe nukin onu ili hu, pu. ⁶¹ Meri onye obodo Mag'dala le Meri hun-ebọ ndi ali bu ihun zinme ili hu.

E We We Ndi-nche D'e Chedon Ili Hu

⁶² Ogen uhuhon Nkwademe gi ghafegu, o ru enyasi, ogen uhuhon Izu-iken gi bidon, ndi-isi nchu-egan le ndi Itu-Farisi no zugbama d'e kunrun Paileti, ⁶³ si a, "Di-okpa, enyi a nyanhangho ni ogen onye-ntuni gi ri ndun, o si, 'Akpụ-uhuhon eto ghafegu, m jenkọ d'e lihi.' ⁶⁴ Si we nwan d'e gbōnkinkenme ili hu ohunma-ohunma d'e ru akpụ-uhuhon eto hu, amamgbe umu-azuun a abia d'e zunrun ehụ a, gwama ihian ile ni, 'O ghaguo onwun lihi'; ogen hu ndufie ikpazuun hu a kari nke ibuzo njo." ⁶⁵ Paileti no si we, "Weri ni nwan ndi-agma; jen ni d'e chedon e ke unu siko d'a saeka." ⁶⁶ 'Ya we no jenne, kpukinkenme ili hu, bu ndi-nche to ebahu.

Isi Nke Ẹsato-kwasi-ogun

Jizosì A Gha Ọnwun Lihi

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jọn 20.1-10)

¹Ogẹn Ụhụọhìn Izu-ikẹn gi ghafegụu, ogẹn eki gi fọnme nke ụhụọhìn ibuzọ ime izu-uka (hụn wụ nwan ụhụọhìn Sọnde), Meri onyẹ obodo Mag'dala lẹ Meri hụn-ẹbọ nọ jẹn d'e lele ili hụ. ²Idenmizi, alì nọ mahihie ọda-ọda, makẹni mmon-ozì Di-nwonnì-ẹnyi gha elu-igwee bia, nupụ ọmụma hụ hi-ogbe, nọdì alì elu ẹ. ³Ọ hụ e be nwanran-nwanran rìkẹ amụma, ẹwuru ẹ hụ e nwun nọkẹ igwere. ⁴Egun ẹ nọ bia ndì nche, ẹhụ nọ mama wẹ nni, wẹ nọ rìchanrìn kẹ ndì nwunhunnì. ⁵Kanì, mmon-ozì hụ nọ sị ikpoho ndì hụ, “Atulẹ ni egun, a marìnghọ m nì unu rì a chọ Jizosì, hụn wẹ kpogbu elu obe. ⁶Ọ rìzì ebeni; o lihiguo k'o don ku. Bia nì d'e lee ebe o te rì. ⁷Jenmẹ ni nwan ozigbo d'a gwa umu-azuun a, sị wẹ, ‘Ọ ghaguo onwun lihi, o buruguo nì unu uzọ si Galili; ebẹhụ kẹ unu jenkọ d'a nọ hụn a!’ A gwaguo kwọ m unu.” ⁸‘Ya wẹ nọ gi egun lẹ okẹn ighoghọ gha ili hụ pụ ozigbo, gbama osọ d'a gwa umu-azuun a.

⁹Idumuzi, Jizosì nọ kunrun wẹ, sị, “Darụ nì!” ‘Ya wẹ nọ bia d'e kunrun ẹ, fiedon ẹ oku, fe ẹ. ¹⁰‘Ya Jizosì nọ sị wẹ, “Atulẹ ni egun, jẹn ni d'a gwa umunẹ m wẹ jẹn Galili, ebahun kẹ wẹ k'a nọ hụn m.”

E Ye Wẹ Ndì-nche Egho-azuun, Sị W'e Kulẹ K'o Mẹ

¹¹Ogẹn ikpoho ndì hụ gi jenkọ, ndì hụ ime ndì-nche hụ nọ si ime obodo d'a gwa ndì-isi nchụ-ẹjan ihien ile menì. ¹²Ogẹn ndì isi nchụ-ẹjan lẹ ndì-isi gi zuguu, tugbamaguu iroro, wẹ nọ ye ndì-agma hụ ego hi-ogbe, ¹³sị wẹ, “Gwakwo nì ihian ile nì, ‘Umu-azuun a bia d'e zunrun ẹ ime abalì ebe ẹnyi rì uran.’ ¹⁴Omeni onwan e ru ntin Govano wụ Paileti, ẹnyi jenkọ d'e mẹ obi ru ẹ alì, hụn a nì nsongbu arikoni

unu.” ¹⁵ 'Ya we no narin we egbo hu, me ihien we gwa we. Echen ke we rikwo a ko akikonu ime ndi Ju d'e ru tanni.

Orun Hu Ri Mkpa Jizosi Ye Umụ-azuun A

(*Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jon 20.19-23; Orun Ndi-Ozi 1.6-8*)

¹⁶ Ya umu-azuun mmanai hu no nwan si ugu hu ri Galili, ebahun Jizosi gwa we. ¹⁷ Ogen we gi hun Jizosi, we no fe e, kanu ndi hu ime we nwon obi-ebuo. ¹⁸ Jizosi no jenzunhan, si we, “E yeole we m iken ile ri elu-igwee le elu-owa. ¹⁹ Jenme ni nwan d'e me ndi ali ile ri ichen-ichen ni we wuru ndi e son ni m; e gi ni efan Nedi le Nwa le Mmonso e me we mirin-Chuku. ²⁰ Kuzi ni we, ni we hun uzo e me ihien ile m si unu me. Ezie, m noye ni unu ogen ile d'e ru ogugu-ogen.”

Elu Ọhụn: Èkùkwọ-Nsọ (Azụn Ọhụn rịn'a)
Revision of New Testament in Ika

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ika

Translation by: Wycliffe

Ika (ikk) Nigeria

In Nigeria the word Ika is not only the name of the Ika people, but is also used to designate a local government area in the Akwa Ibom State. The Ika people are a sub group of the Igbo people. It is interesting to note that Ika is the name of a town in Croatia is one of the eight Annang local government areas of the local government areas in Akwa Ibom State. An alternative name for the Ika people is Ika-Annang. There appears to be another dialect of Ika that is spoken in Delta State of Nigeria.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789037056

Revision

The New Testament

in Ika

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 19 Oct 2021

31b0248e-272a-5dee-8226-bcc00c54d9b1